

VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Khs 2009-2273

Hallintokeskus (20.12.2010)

Henkilöstökeskus (24.11.2010)

Talous- ja suunnittelukeskus (8.12.2010)

Asuntolautakunta (23.11.2010)

Eläintarhan johtokunta (18.11.2010)

Helsingin Energian johtokunta (14.12.2010)

Helsingin Sataman johtokunta (30.11.2010)

Kaupunginmuseon johtokunta (14.12.2010)

Kaupunginorkesterin johtokunta (16.12.2010)

Kaupunkisuunnittelulautakunta (16.12.2010)

Kiinteistölautakunta (16.12.2010)

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta (14.12.2010)

Liikennelaitoksen johtokunta (16.12.2010)

Liikuntalautakunta (14.12.2010)

Nuorisolautakunta (16.12.2010)

Oiva Akatemian johtokunta (14.12.2010)

Opetuslautakunta (8.2.2011)

Palmia liikelaitoksen johtokunta (25.11.2010)

Pelastuslautakunta (2.11.2010)

Rakennuslautakunta (21.12.2010)

Ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta (7.12.2010)

Sosiaalilautakunta (14.12.2010)

Suomenkielisen työväenopiston johtokunta (14.12.2010)

Taidemuseon johtokunta (14.12.2010)

Taloushallintopalvelun johtokunta (26.10.2010)

Tarkastuslautakunta (10.11.2010)

Teknisen palvelun lautakunta (16.12.2010)

Terveyslautakunta (14.12.2010)

Yleisten töiden lautakunta (30.11.2010)

Ympäristölautakunta (14.12.2010)

Asuntotuotantotoimikunta (1.12.2010)

Henkilöstötoimikunta (29.11.2010)

Työsuojeluneuvottelukunta (3.11.2010)

Tietokeskus (15.12.2010)

Työterveyskeskus (30.11.2010)

Helsingin seudun liikennekuntayhtymä (14.12.2010)

Helsingin Bussiliikenne Oy (15.12.2010)

Etelä-Suomen aluehallintovirasto (29.11.2010)

Helsingin poliisilaitos (15.12.2010)

Päivittäistavarakauppa ry PTY (17.12.2010)

Raittiuden Ystävät ry (13.12.2010)

Terve ja turvallinen -neuvottelukunta (16.12.2010)

Terveyden edistämisen keskus ry, Tekry (1.12.2010)

Terveys – Hälsan ry (10.12.2010)

20.12.2010

Kaupunginhallitus

Khs dnro 2009-2373/006
Stn dn
Saap./Anl. 20-12-2010
L34

SH-MLE

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Khs 2009-2373

Hallintokeskus pitää vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmaa oikeansuuntaisena ja katsoo sen sisältävän useita erinomaisia aloitteita. Ohjelman laatijat ovat tiedostaneet kaupungin suuren vastuun hyvinvointiyhteiskunnan peruspalvelujen toteuttajana ja siitä seuraavan velvollisuuden toimia suunnannäyttäjänä ja esikuvana alkoholinkäyttöä koskevissa linjauksissa.

Hallintokeskus yhtyy kaupunginjohtajan asettaman työryhmän esiin nostamiin tavoitteisiin. Konkreettisten toimenpiteiden osalta hallintokeskus toteaa, että useat niistä toteutuvat jo nykytilassa.

Hallintokeskus lausuu niistä toimenpiteistä, jotka sen vastuulle on toimenpideohjelmassa osoitettu tai jotka muutoin kuuluvat sen toimialaan, seuraavaa:

1. päämäärä: Alkoholinkulutus vähenee Helsingissä

1. tavoite: Alkoholika käyttävä helsinkiläinen vähentää omaa alkoholinkäyttöään

1. toimenpide: Helsingin kaupunki kannustaa ja tukee kampanjoin asukkaiden pyrkimyksiä vähentää omaa alkoholin käyttöään. Esim. 'Tilipaton tammikuu', 'Kevennetty kesäkuu', 'Anna lapselle raitis jouluku', 'Pudota painoa – vähennä alkoholia'.

Hallintokeskus katsoo, että erilaiset imagomainoskampanjat eivät kustannustehokkuudeltaan ole paras mahdollinen viestinnällinen keino edistää helsinkiläisten alkoholinkäytön vähentämistä. Kuntalain mukaan kunnan on viestinnässään ensisijaisesti tiedotettava asukkailleen kunnassa vireillä olevista asioista, niitä koskevista suunnitelmista, asioiden käsittelystä, tehdyistä ratkaisuksista ja niiden vaikutuksista.

20.12.2010

Kaupunginhallituksen hyväksymissä viestinnän ohjeissa mainonnasta ja mainoskampanjoista on todettu seuraavaa:

Mainonta on kallista viestintää ja vaatii usein huomattavia resursseja. Tästä syystä on syytä olla pidättyväinen mainonnan laajamittaisessa käytössä ja arvioida kriittisesti mainoskampanjoinnin kustannuksia ja hyötyjä. Parhaimmillaan mainonnan teho on silloin, kun sen avulla välitetään viestejä esimerkiksi kaupungin palveluista niiden nykyisille tai potentiaalisille käyttäjille. Tällainen informatiivinen mainonta sopii useimmiten hyvin myös julkista hallintoa edustaville yhteisöille. Kaupungin ja sen hallintokuntien ulkoisen kuvan parantamiseen tarkoitettuun imagomainontaan on syytä turvautua vain poikkeustapauksissa, ja sen tulee aina liittyä kiinteästi konkreettisiin toimiin esimerkiksi kaupungin tarjoamien palvelujen parantamiseksi. Ylimalkaista ja kohdentamatonta imagomainontaa on syytä kokonaan välttää.

Päihdehuollon järjestämisestä vastaavana viranomaisena kunnan on päihdehuoltolain mukaan ehkäistävä alkoholin ja muiden päihteiden ongelmakäyttöä yleisesti lisäävien olosuhteiden ja elämäntapojen syntymistä. Hallintokeskuksen mielestä paras keino tähän kunnan viestinnässä on ensisijaisesti alkoholin ongelmakäytön riskeistä ja haitoista kertova asiallinen tiedottaminen, ja vain poikkeustapauksissa kannattaa turvautua kalliisiin ja usein tehottomiin markkinointikeinoihin.

2. tavoite: *Alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä*

4. toimenpide: *Helsingin kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen painetuissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia.*

5. toimenpide: *Helsingin kaupungin viestinnän ohjeisiin lisätään alkoholin markkinointia, alkoholimainontaa ja alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsorina koskeva kielto.*

Hallintokeskuksen mielestä nämä ohjelmaehdotuksessa esitetyt toimenpiteet ovat periaatteessa perusteltuja.

Alkoholijuomien mainosten sekä alkoholijuomien tuotemerkkeihin liittyvien mielikuvamainosten kielto kaupungin painetuissa julkaisuissa ja verkkojulkaisuissa voidaan toteuttaa sisällyttämällä 5. toimenpiteen mukainen kielto kaupungin viestinnän ohjeisiin. Kielto tulee rajata koskemaan kaupungin omia julkaisuja sekä kaupungin hallitsemia muita mainostiloja. Kaupungilla ei ole yleistä toimivaltaa kieltää alkoholi-

20.12.2010

juomien markkinointia ja alkoholimainontaa muiden omistamissa kaupungin alueella sijaitsevista mainostiloista tai kaupungissa ilmestyvissä kaupungin ulkopuolisten kustantajien julkaisuissa.

Alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsorina kaupungin toiminnoissa ja tapahtumissa on rajoitettu jo nykyisissä viestinnän ohjeissa. Ohjeiden mukaan yhteistyökumppaneita valittaessa on varmistuttava siitä, että niiden toiminta sopii yhteen kaupungin omien tavoitteiden ja eettisten periaatteiden kanssa. Panimo- ja alkoholijuomateollisuuden tuotteiden sponsoroinnin ei ole katsottu sopivan yhteen tämän ohjelinjauksen kanssa.

Varsinaisen alkoholijuomateollisuuden ohella alkoholipitoisten juomien valmistuksen, myynnin ja markkinoinnin kanssa ovat tekemisissä mm. panimo- ja virvoitusjuomateollisuuden yritykset, alkoholijuomia maahantuovat yritykset, anniskelua harjoittavat ravitsemusliikkeet sekä alkoholijuomien vähittäismyynnistä vastaava valtion omistama monopoliyhtiö. Sen vuoksi pelkän alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsoriina koskevan kiellon asemesta olisi perusteltua kieltää kaupungin viestinnän ohjeissa yleensä alkoholijuomien tuote- ja mielikuvamainontaan liittyvät sponsorisopimukset kaupunginkonserniin kuuluvilta yhteisöiltä. Tällaista rajoitusta ei sen sijaan olisi mielekästä ulottaa esimerkiksi sellaisiin myös alkoholijuoma- tai panimoteollisuutta edustavien yrityskonsernien kanssa tehtäviin yhteistyösopimuksiin, joissa sopimuksen kohteena on tällaisen konsernin jokin muu kuin alkoholijuomien tuote- ja mielikuvamainontaan liittyvä tuote.

3. tavoite: *Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia*

1. toimenpide: *Helsingin kaupungin edustustilaisuudet, tapahtumat ja kaupungin tiloissa pidettävät tilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.*

2. toimenpide: *Helsingin kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan.*

3. toimenpide: *Helsingin kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.*

Hallintokeskus toteaa, että virka-ajan puitteissa järjestettävät tilaisuudet ovat nykykäytännön mukaisesti pääsääntöisesti tarjoilultaan alkoholittomia. Työlounaat ja -neuvottelut ovat lähtökohtaisesti alkoholittomia. Joissakin juhlavissa henkilöstön palkitsemistilaisuuksissa kuten tasavallan presidentin myöntämiä kunniamerkkejä jaettaessa on järjestetty

20.12.2010

kuohuviinitarjoilu. Haluttaessa kuohuviini on mahdollista korvata esimerkiksi Kaupungintalon ravintolan omatekoisilla mehujuomilla.

Tilaisuuden emäntä tai isäntä päättää tapauskohtaisesta tarjoilusta kaupungin edustusperiaatteiden puitteissa. Ohjeessa todetaan, että ravintola- ja alkoholijuomatarjoilusta aiheutuviissa kuluissa tulee noudattaa tilaisuuden luonteen ja tarkoituksen mukaista kohtuullisuutta. Alkoholikulutuksen kehitystä seurataan sekä hallintokeskuksen omassa talousyksikössä että alkoholikirjanpidosta vastaavassa Kaupungintalon ravintolassa.

4. toimenpide: *Helsingin kaupunginvaltuuston kokousten ja tilaisuuksien yhteydessä tapahtuvasta alkoholijuomien myynnistä luovutaan.*

Kaupunginvaltuuston ravintolan toiminnasta vastaa kaupungin liikelaitos Palmia, joka on hakenut tilalle anniskeluoikeudet Tuotevalvontakeskukselta. Hallintokeskus on aikanaan puoltanut anniskeluoikeuksien myöntämistä. Tarvittaessa tämä puolto voidaan peruuttaa. Alkoholitarjoilusta kaupunginvaltuuston tilaisuuksissa päättää viime kädessä kaupunginjohtaja.

4. tavoite: *Alkoholilainsäädännön noudattamisen valvontaa tehostetaan*

1. toimenpide: *Poliisi tehostaa alkoholijuomien häiritsevän käytön ehkäisyä ja valvontaa esimerkiksi puistoissa, lasten leikkipuistoissa ja julkisissa liikennevälineissä.*

2. toimenpide: *Poliisi ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto tehostavat alkoholin anniskelutoiminnan ja vähittäismyynnin valvontaa, erityisesti alkoholijuomien myymistä ja välittämistä alaikäisille ja päihtyneille.*

Alkoholilainsäädännön noudattamisen valvontaan liittyen hallintokeskus toteaa, että luonnoksessa Helsingin kaupungin turvallisuusohjelmaksi 2011–2014 on vastaavanlaisia toimenpide-ehdotuksia kuin vastuullisen alkoholinkäytön toimintaohjelmassa. Turvallisuusohjelmaa valmistellut työryhmä esitti alkoholin anniskeluun ja nauttimiseen kytkettyistä toimenpiteistä katuväkivallan ennalta estämiseksi seuraavat johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset:

Suurin osa katuväkivaltaan syyllistyneistä rikoksentehtäjäistä sekä heidän uhreistaan on tekohetkellä alkoholin vaikutuksen alaisena. Tämän tyyppiselle rikollisuudelle on myös ominaista, että se kasautuu Helsingissä alueille, joissa sijaitsee joukkoliikenneasemia ja erityisesti nuorisosuosimia anniskelupaikkoja. Helsingiläisissä ravintoloissa tapahtuvat väkivaltarikokset keskittyvät pääasiassa kaupungin ydinkeskustassa, Kampin ja Kluuvien kaupunginosissa sekä tietyissä asuinlähiöiden

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

20.12.2010

ostoskeskuksissa sijaitseviin anniskelupaikkoihin ja niiden välittömään läheisyyteen.

Katuväkivallan ennalta estämiseksi viranomaiset, liikkeenharjoittajat ja muut yhteisöt valvovat kukin tehtäviensä sekä toimialansa mukaisesti ja tiiviin yhteistyön puitteissa alkoholin anniskelua, vähittäismyyntiä ja yleisillä alueilla tapahtuvaa nauttimista. Anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkojen tulee suorittaa alkoholin anniskelu ja myynti suunnitelmallisesti sekä valvontavelvoitteet huomioiden. Tämän kaltaisella omavalvonnalla tulee varmistaa:

- anniskelupaikan asianmukainen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito
- alkoholin myynnin sekä anniskelun estäminen alaikäisille ja selvästi päihtyneille
- aikuisten liiallisesta alkoholinkäytöstä aiheutuvien haittojen ja häiriöiden ehkäiseminen
- henkilöstön asianmukainen koulutus.

Poliisi ja alkoholivalvontaviranomaiset opastavat ja kouluttavat alkoholin vähittäismyyntiä ja anniskelua harjoittavia yhteisöjä omavalvonnan tehostamiseksi. Alkoholivalvontaviranomaisen tulee ottaa huomioon alkoholin anniskeluun ja vähittäismyyntiin liittyvässä lupaharkinnassa katuväkivallan torjuntaan liittyvät seikat, joihin lukeutuvat muun muassa asiakaspaikkamäärät ja aukioloajat.

Poliisi ja alkoholivalvontaviranomaiset kohdentavat yhteistyössä valvontaa anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkoihin. Erityisinä painopistealueina ovat anniskeluliikkeet, joiden toimitiloissa tai niiden lähiympäristössä esiintyy keskimääräistä enemmän väkivaltarikoksia ja järjestyshäiriöitä. Poliisi valvoo ja puuttuu johdonmukaisesti järjestyslain vastaiseen alkoholin nauttimiseen yleisillä paikoilla.

Edellä esitetyt toimenpiteet ovat pääasiassa poliisin, valtion valvontaviranomaisten ja yritysten asia, ja turvallisuusohjelmaluonnoksessa ehdotetaan poliisin vastaavan toimenpiteiden etenemisestä.

Hallintokeskus toteaa, että turvallisuusohjelman valmistelun aikana talous- ja suunnittelukeskus mainitsi lausunnossaan, että turvallisuusohjelmaehdotuksessa on huomioitava myös vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman vaikutukset. Näitä vaikutuksia ei tällöin ollut mahdollista ottaa huomioon, koska vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma oli vasta valmisteilla. Hallintokeskus toteaa, että nyt vastuullisen alkoholinkäytön toimintaohjelman käsittelyn yhteydessä on mahdollista huomioida turvallisuusohjelmassa esitetyt toimenpiteet.

20.12.2010

2. päämäärä: *Lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta*

1. tavoite: *Raittiiden nuorten osuus nuorista lisääntyy ja mahdollinen alkoholin ko-
keilu- ja käyttöikä myöhentyvät*

4. toimenpide: *Helsingin kaupunki avaa verkkosivulleen (www.hel.fi)
palautekanavan, johon kaupunkilaiset voivat antaa palautetta alkoholi-
lainsäädännön rikkomisesta.*

Hallintokeskus katsoo, että em. kohdassa esitetty palautekanava olisi
tosiasiallisesti kanava tutkintapyynnön tekemiseksi esitutkintaviran-
omaiselle, joita Suomessa ovat poliisi ja eräät muut valtion viranomai-
set. Esitutkintalain mukaan poliisin tai muun esitutkintaviranomaisen
on toimitettava esitutkinta, kun sille tehdyn ilmoituksen perusteella tai
muutoin on syytä epäillä, että rikos on tehty. Koska kaupunki ei ole esi-
tutkintaviranomainen, tulisi tällaiseksi palautekanavaksi hallintokeskuk-
sen mielestä osoittaa kaupungin verkkosivujen asemesta poliisin tar-
joamat monipuoliset vihjepalvelut, kuten sähköinen rikosilmoitus, vihje-
puhelin sekä verkkosivujen mm. huumausaineisiin liittyvästä epäilyttä-
västä aineistosta raportointiin tarkoitettu Nettivinkki-palvelu.

3. tavoite: *Lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön puuttumista tehostetaan*

2. toimenpide: *Lapsen tai nuoren asiaa hoitavat työntekijät ottavat aina
yhteyttä vanhempiin ja sosiaalityöntekijään tavatessaan alaikäisen, jolla
on alkoholijuomia tai joka on päihtynyt.*

3. toimenpide: *Ylläpidetään Helsingissä puuttumisen ja nollatoleranssin
kulttuuria, jonka mukaan poliisi puuttuu aina alaikäisten julkijuopotte-
luun ja aikuisten häiritsevään julkijuopotteluun. Alaikäisten kohdalla
noudatetaan Klaari Helsingin Puutu Nyt! -toimintaohjetta.*

Helsingin poliisipiirit ovat tiiviissä yhteistyössä sosiaaliviranomaisten
kanssa viimeisten vuosien aikana tehostaneet puuttumista alaikäisten
alkoholin hallussapitoon ja päihtymykseen. Tehostetun valvonnan koh-
deryhmänä ovat alle 18-vuotiaat nuoret, jotka kohdataan päihtyneinä
tai jotka pitävät alkoholia hallussaan. Poliisi kiinnittää valvontatyössään
erityistä huomiota julkisilla paikoilla päihtyneisiin tai alkoholia hallussa
pitäviin nuoriin hävittäen alkoholin ja kirjaten heidän tietonsa ylös. Tieto
kohtaamisesta välitetään ilmoituslomakkeella poliisilaitoksen sosiaali-
työntekijälle, joka koordinoi tiedon eteenpäin sosiaalivirastolle ja nuoren
perheelle.

Erityisesti Keskustan poliisipiirin alueella on havaittu, että erittäin iso
osa keskustan alueella kohdatuista nuorista ovat muualta kuin Helsin-
gistä. Keskustan poliisipiirin alueella kohdataan paljon ulkopaikkakunta-

20.12.2010

laisia nuoria erityisesti Espoosta, Vantaalta, Keravalta, Järvenpäästä ja Kirkkonummelta. Päihtyneistä alaikäisistä tiedottaminen yli kuntarajojen on osoittautunut erityisen aikaa vieväksi Helsingissä toimiville viranomaisille, joiden päivystystehtävien ohessa on hankalaa selvittää nuoren asioita hoitavien viranomaistahojen yhteystietoja. Hallintokeskuk-
sen turvallisuus- ja valmiusosasto onkin esittänyt pääkaupunkiseudun sosiaalijohtajille kuntayhteistyön luomista siten, että kaupungit nimeä-
vät tahon, jolle Helsingin viranomaiset voivat keskitetysti välittää tiedon kohdatuista nuorista. Tarkoituksena on, että yhteistyötahot välittäisivät edelleen tiedon kotikuntiansa viranomaisille ja nuorten perheille.

3. päämäärä: *Alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain*

3. tavoite: *Työttömien aktivointia ja työllistämispolkuja kehitetään*

1. toimenpide: *Helsingin kaupungin hallintokunnat työllistävät pitkäai-
kaistyöttömiä muun muassa sosiaalisten yritysten kautta.*

Hallintokeskus on työllistänyt pitkäaikaistyöttömiä satunnaisesti työvoi-
matoimiston kautta. Viraston tehtävien luonteen vuoksi hallintokeskuk-
sella ei ole mahdollisuutta laajemmin työllistää pitkäaikaistyöttömiä.

Lopuksi hallintokeskus toteaa ohjelman nimeen liittyen, että nimessä
käytetty käsite "vastuullinen alkoholinkäyttö" saattaa luoda sen mieliku-
van, että kokonaan alkoholin käytöstä pidättäytyminen olisi jollakin ta-
valla vastuutonta. Vaikka ohjelmaluonnoksessa onkin ansiokkaasti eri-
telty vastuullisen alkoholinkäytön käsitteen sisältöä, siinä todetaan
myös, että kyseessä on monimerkityksinen ja ongelmallinen sanapari.
Hallintokeskus katsookin, että vaikka vastuullisen alkoholinkäytön prob-
lematiikan käsittely ohjelmatekstissä on paikallaan, selvästi parempi ja
viestinnällisesti perustellumpi nimi ohjelmalle olisi "Alkoholinkäytön vä-
hentämisen toimenpideohjelma," joka reilusti ja avoimesti kertoo lukijal-
le ensisijaisen tavoitteen, jonka kaupunki ohjelmassa asettaa.

Lisätiedot:

Nyfors Maria, hallintosihteeri, puhelin 310 36012

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Eila Ratásvuori
hallintojohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Juha Summanen
osastopäällikkö

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
hallintokeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

24.11.2010

Stj/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	29. 11. 2010

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 2009 - 2373/006/12.10.2010

VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Heke 2010-164

Henkilöstökeskus antaa lausuntonsa toimenpideohjelmasta kaupungin palveluksessa olevan henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta todenpitävänsä kaupungin pyrkimystä edistää alkoholijuomien kokonaiskulutuksen vähentämistä erittäin tärkeänä ja toimenpideohjelmaa yleisiltä tavoitteiltaan kannatettavana.

Työsuojeluneuvottelukunnan 14.9.2010 hyväksymässä Helsingin kaupungin työhyvinvoinnin toimintaohjelmassa vuosille 2010-2013 on henkilöstön omien voimavarojen osalta asetettu tavoitteeksi omasta terveydestään vastuuta kantava ja työkykyinen henkilöstö. Tähän pääsemiseksi on yhtenä keinona mainittu Helsingin kaupungin henkilöstön päihdeohjelman päivittäminen ja jalkauttaminen työpaikoilla. Sama asia on yksi työsuojeluneuvottelukunnan 3.11.2010 pidetyssä kokouksessa käsitellyn, edellä mainitun työhyvinvoinnin toimintaohjelman toteuttamissuunnitelman vuodelle 2011 asetetuista tärkeimmistä tavoitteista.

Alkoholin ongelmakäytöstä aiheutuu työelämässä kustannuksia pois-saolojen, alentuneen työtehon ja tapaturmien vuoksi. Myös runsas alkoholinkäyttö on merkittävä työkyvyttömyyden ja sairauspoissaolojen riski.

Työterveyshuolto tukee alkoholiriippuvuuden ehkäisyä ja hoitoa Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin kansallisten, näyttöön perustuvien Käypä hoito – suositusten mukaisesti muun muassa mini-interventioilla ja alkoholinkäyttöön puuttumisella työterveyslääkäreiden ja työterveyshoitajien vastaanotoilla.

Kaupungin henkilöstön päihdeohjelman ja hoitoonohjausmenettelyn tarkoituksena on helpottaa alkoholikysymysten puheeksi ottamista, hoitoon ohjausta ja hoidon aloittamista. Henkilöstökeskus korostaa kau-

24.11.2010

pungin henkilöstön alkoholin ongelmakäyttöön puuttumisessa varhaisen tuen merkitystä, josta on laadittu esimiesten roolia ja vastuuta koskevat ohjeet. Myös muissa esimies-alaiskeskusteluissa ja vastaavissa asiaan on tarvittaessa puututtava.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitettyä kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten edustustilaisuuksien, tapahtumien ja kaupungin tiloissa pidettävien tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta henkilöstökeskus pitää oikeana. Tapauskohtaisesti harkitun ja kohtuullisen alkoholitarjoilun voidaan kuitenkin katsoa kuuluvan tilaisuuksien luonteesta riippuen osaksi tavanomaista ja kansainvälisesti hyväksyttyä vieraanvaraisuuskäytäntöä. Henkilöstökeskus korostaa myös sitä, että kaupungin tilaisuuksissa, joissa on alkoholitarjoilua, tulee olla aina myös riittävästi tarjolla alkoholittomia vaihtoehtoja. Henkilöstökeskuksen mielestä tarvitaan kaupunkitasoista alkoholitarjoilua koskevaa yleisluonteista ohjeistusta, joka jättää tilaa virastoissa ja liikelaitoksissa tehtävälle tapauskohtaiselle harkinnalle.

Edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen henkilöstökeskus ilmoittaa tukevansa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman valmistelun työryhmän ehdotuksia.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXX

Hannu Tulensalo
henkilöstöjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXX

Marju Pohjaniemi
osastopäällikkö

8.12.2010

sh/one

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	17-12-2010
L34	

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 2009-2373

**LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLIN-
KÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA**

Osana Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009 - 2012 täytäntöönpanoa asetettiin monialainen työryhmä valmistelemaan vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma Helsinkiin.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että paikallisviranomaisena ja suuren kaupunkina Helsinki on oleellinen toimija alkoholipolitiikassa.

Työryhmän työssä todetaan mm., että alkoholinkäyttöön liittyvät haitat aiheuttavat paljon kustannuksia ja että Helsingille aiheutui vuonna 2008 päihdehuollosta 53,9 euron nettokustannukset asukasta kohden, koko maassa vastaava luku oli 28,6 euroa. Koska kaupunki kantaa merkittävän osan vaarallisen ja haitallisen alkoholinkäytön kustannuksista liisääntyneinä terveyden- ja sosiaalihuollon sekä järjestyksen ylläpidon menoina, kaikki asukkaat hyötyvät alkoholihaittojen vähentämisestä.

Talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että Helsingin korkeita päihdehuollon menoja tulee pyrkiä alentamaan mm. toimenpideohjelman keinoin.

Lisäksi talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että toimenpideohjelman toteutuessa mainostulot näiden mainosten osalta vähenevät ja vähemmän tulee korvata muulla mainonnalla.

Postiosoite

PL 20
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
talousjasuunnittelukeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi

Puhelin

+358 9 310 2505

Faksi

+358 9 655 783

Tilinro

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

8.12.2010

Samalla talous- ja suunnittelukeskus toteaa, että Helsinkiä pyritään kehittämään vetovoimaisena tapahtumakaupunkina, kaupungin ruokakulttuuria pyritään kehittämään ja yrittäjiä pyritään kohtelemaan tasapuolisesti alueiden vuokrien hinnoittelupolitiikassa ja nämä pyrkimykset tulee huomioida ja yhteen sovittaa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman jatkokäsittelyissä.

TALOUS- JA SUUNNITTELUKESKUS

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tapio Korhonen
rahoitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Katja Rimpilä
erityissuunnittelija

23.11.2010

Stj/HCR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	<i>2009-2373/006</i>
Stn dnro	
Saap./Anl.	29. 11. 2010

211 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Kv 2010-1826, Khs 2009 - 2373 / 006
Esityslistan asia AsOp/6

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Alkoholin kulutus on kasvanut

Alkoholinkäyttö on vakiintunut osaksi suomalaista ja länsimaista tapakulttuuria. Suomalainen yhteiskunta on vähitellen purkanut alkoholin käyttöön ja saatavuuteen liittyviä säännöksiä ja rajoituksia, jonka seurauksena on ollut alkoholin käytön arkipäiväistyminen ja kulutuksen kasvu.

Suhtaudutaanko alkoholiin liian suvaitsevaisesti

Toimenpideohjelmassa kyseenalaistetaan käsite "vastuullinen alkoholinkäyttö". Työryhmän käsityksen mukaan alkoholia pidetään liian vaarattomana ja keskustelua päihdehaitoista ja niiden vähentämisestä pitäisi lisätä. Alkoholin käyttöä ja siihen liittyviä ilmiöitä kuvataankin tässä yhteydessä erittäin ongelmakeskeisesti. Yleiseksi tavoitteeksi on esitetty alkoholinkulutuksen vähentäminen Helsingissä. Erityistä huolta työryhmä kantaa nuorison alkoholinkäytöstä. Lasten ja nuorten altistumista mainonnalle ja mallioppimiselle pidetään erityisen haitallisena.

Strategia on yhdistelmä kieltoja ja valistusta

Toimenpiteiksi esitetään erilaisia kieltoja ja rajoituksia. Helsingin tulisi kieltää kaikki alkoholimainonta liikennevälineissä, vuokratessaan mainospintaa kaupungin alueella ja yleensä kaikkialla missä kaupungilla on toimintavaltuudet. Kaupungin järjestämien tilaisuuksien tulisi olla pääosin alkoholittomia. Helsinki tulisi korottamaan anniskelupaikkojen ulkotarjoilualueiden asiakaspaikoista perittäviä vuokria. Lisäksi alkoholilainsäädännön valvontaa esitetään tehostettavaksi lähinnä poliisin toi-

23.11.2010

mesta. Katukuvaan puututtaisiin nollatoleranssin periaatteella, jonka mukaan poliisi puuttuu aina alaikäisten julkijuopotteluun ja aikuisten häiritsevään julkijuopotteluun.

Aikuisille, lapsille ja nuorille ollaan suuntaamassa valistusta alkoholista ja sen terveyshaitoista. Vahvin esitetty toimenpide on terveyskeskuksiin esitetty toimintamalli, jonka mukaan kaikista alle 18-vuotiaista selvästi päihtyneistä tehdään lastensuojeluilmoitus ja ilmoitus vanhemmille. Alle 13-vuotiaista pyydetään psykiatrin konsultaatio ja nuorisopsykiatrin yksikkö arvioi 13 - 15-vuotiaiden hoidon tarpeen. Samalla esitetään alkoholilainsäädännön toteutumisen seuraamisen tehostamista kansalaispalautteen avulla.

Tukeeko toimenpideohjelma vastuullista alkoholinkäyttöä

Alkoholinkäyttöön liittyvä kulttuuri on muuttunut voimakkaasti viime aikoina ja ilmeisesti se on edelleen muuttumassa. Esille on tullut myös myönteisiä kehityspiirteitä; mm. humalahakuinen juominen on vähentynyt ja olemme siirtyneet väkevien alkoholijuomien kulutuksesta mie-dompiin. Samalla alkoholin käyttö on tullut julkisemmaksi ja yhteisöllisemmäksi sekä samalla julkinen suhtautuminen siihen on muuttunut vähemmän syyllistäväksi. Voidaan väittää, että suomalaiset juomatavat ovat "keskieurooppalaistuneet". Yhteiskunnallisen kehityksen ohjaaminen kielloilla ja rajoituksilla on ongelmallista, koska se voi johtaa esimerkiksi nuorison käyttäytymisessä toiseen lopputulokseen kuin on toivottu. Suomessa on saatu alkoholin käytön yhteiskunnan toimesta tapahtuvassa ohjaamisessa myös huonoja kokemuksia kuten esimerkiksi epäonnistunut kieltolaki, halvan viinan ostosmatkailu ja alkoholin heikosta saatavuudesta syntynyt salakauppa lieveilmiöineen.

Helsinki ei voi rajoitteilla pysytellä muun maailman ja erityisesti Euroopan juomakulttuurien ulkopuolella. Kulttuuri muuttuu hitaasti ja sen muutoksia on vaikeaa yhteiskunnan yksipuolisilla toimenpiteillä ohjata. Väestön käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa ensisijassa viestinnän ja yhteiskunnallisen keskustelun keinoin. Erityisesti nuorten juomatapoihin vaikuttaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää ja siinä keskeisessä asemassa eivät ole kiellot ja rajoitukset vaan viestinnän tarjoamat mallit, joista kukin yksilö rakentaa oman minäkuvansa.

Asuntolautakunnan vaikutusmahdollisuudet ovat rajalliset

Asuntolautakunnalla ei ole mahdollisuuksia vaikuttaa ohjelmassa esitettyjen toimenpiteiden toteutumiseen. Asumisessa alkoholista johtuvat ongelmat tulevat esille pääasiassa ympäristöä haittaavana häiriökäyt-

23.11.2010

täytymisenä. Kaupungin vuokratalojen hallinnossa varhainen puuttuminen haittoihin on pyritty toteuttamaan asumisneuvonnalla, joka ohjaa ongelmiin ajautuneet hakeutumaan ajoissa hoitopalveluiden piiriin. Vaihtoehtona on usein asunnon menettäminen ja siitä mahdollisesti aiheutuva elämänhallinnan rappeutuminen yksilölle haitallisine seurauksineen.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Luukkonen Mikko, osastopäällikkö, puhelin 310 34180

Leijo Markku, apulaisosastopäällikkö, puhelin 310 34159

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marjo Tapana
pöytäkirjanpitäjä

18.11.2010

Stj/nur

HELSINGIN KAUPUNGINHALLITUS

PL 1

00099 Helsingin kaupunki

Khs dnr	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	29.11.2010

48 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDE-OHJELMASTA
KAUPUNGINHALLITUKSELLE

Esityslistan asia 4 Etj/4

Eläintarhan johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta seuraavan lausunnon. Jäsen Halla-ahon esityksestä lausuntoehdotuksesta poistettiin viimeinen kappale ja lausunto hyväksyttiin alla olevassa muodossaan.

Korkeasaaren eläintarha toteaa kantanaan nykyisten alkoholinkäyttöön liittyvien käytäntöjen olevan riittäviä edistämään vastuullista alkoholin käyttöä sekä viraston omissa tilaisuuksissa että eläintarhan yleisöpalvelussa. Alkoholitarjonta yleisölle toteutuu pääasiassa saaren ravintoloissa, joiden toiminta on ulkoistettu ravintolapalvelujen tarjoajalle. Korkeasaari ei näe syytä muuttaa nykyistä käytäntöä myöskään saarella järjestettävien tapahtumien osalta. Nykyisten toimintatapojen merkittävä kiristäminen saattaa johtaa Korkeasaaren kaltaisessa toimintaympäristössä ns. omapullohakuisen käyttäytymisen lisääntymiseen, mikä on vastoin esitetyn toimenpideohjelman päämääriä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Salo Jukka, eläintarhan johtaja, puhelin 310 37870

LIITE

Työryhämietintö 20.9.2010

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 25.11.2010 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänä pitämisestä.

Kirsi Pynnönen-Oudman
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

1(2)

SK/ma

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	16-12-2010
L2	

74 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Khs 2009-2373/006
Terke 2009-2260
Helenjk 09-147/2010
Esityslistan asia 5

Johtokunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Martti Hyvönen, ympäristöjohtaja, puhelin, 617 2075.

Kaupunginjohtajan asettama terveystieteiden johtama työryhmä on laatinut vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman Helsinkiin, josta hallintokeskus pyytää lautakuntien ja johtokuntien lausuntoa 15.12.2010 mennessä. Raportissa ilmaistaan huoli suomalaisten alkoholinkäytön moninkertaistumisesta, humalahakuisuuden suvaitsemisesta, terveyshaitoista kohtuukäyttäjillään, hoidon, sosiaalityön ja järjestyksenpidon kuluista sekä tuotannonmenetyksistä. Lisäksi todetaan, että alkoholimainonta kannustaa juomaan.

Toimenpideohjelman päämääränä on alkoholinkäytön väheneminen Helsingissä, lasten ja nuorten suojelu sekä varhainen puuttuminen ongelmakäyttöön. Toimenpiteinä olisivat mm. raittiuskampanjointi sekä mainoskielto kaupungin mainospinnoilla, kiinteistöissä, liikennevälineissä ja julkaisuissa. Työpaikkoja koskien Helsingin kaupungin tapahtumat, tilat ja henkilöstötilaisuudet esitetään pääsääntöisesti alkoholittomiksi ja samoin myös valtuuston tilaisuudet. Pitkäaikaistyöttömiä pyritään työllistämään mm. sosiaalisten yritysten kautta.

Helsingin Energian työyhteisöissä esiintyy nykyään harvoin alkoholiongelmia. Tapojen muutos sekä linjajohdon, työterveyden, henkilöstön edustajien ja henkilöstöhallinnon yhteistyö on ne vähentänyt murto-osaan muutaman vuosikymmenen takaisesta tilanteesta. Työterveyden kattavuuden ansiosta ihmiset voivat tasavertaisesti keskustella niin alkoholinkäytöstä kuin muistakin elintavoista terveystarkastuksissa ja vastaanotoilla.

14.12.2010

1(2)

Helsingin Energian julkaisuissa ei ole alkoholimainoksia. Kokoukset ja seminaarit ovat pääsääntöisesti alkoholittomia. Kuohuviinimalja tai viinilasillinen on kuulunut merkkipäivien tai juhlatilaisuuksien yhteyteen eurooppalaisena tapana. Yhteisöllisissä tilaisuuksissa sosiaalinen kontrolli toimii jopa varhaisena puuttumisena, jos jonkun käytös lipsahtaisi humalahakuisuuden suuntaan.

Työnteossa oleellista on oma harkinta ja aikaansaannokset niin yksilöinä kuin ryhminä. Kontrolli ja holhoaminen puolestaan viestivät epäluottamuksesta.

Helsingin Energian mielestä alkoholinkäytön toimintaohjelman päämäärät ovat kannatettavia. Yleisen asenneilmapiirin muuttumisen kautta alkoholin kokonaiskulutuksen tulisi laskea Suomessa kuten mm. Ranskassa on tapahtunut. Sen sijaan tiukat kieltotoimenpiteet eivät edistä aikuismaista ja omaehtoista suhtautumista alkoholiin työssä ja muussa elämässä.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

(Tiina Nystrom
pöytäkirjanpitäjä

Heikki Lampinen

30.11.2010

Stj/MLR
Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	03.12.2010

LAUSUNTO ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

HelSa 2010-162, Halke 2009-2373/006 12.10.2010

Johtokunta päättäneen antaa kaupunginhallitukselle otsikkoasiasta seuraavan sisältöisen lausunnon:

Alkoholin aiheuttamat terveydelliset, sosiaaliset, taloudelliset ja järjestyksen pitoon liittyvät haitat ovat kiistattomia. Kaupungin toimenpiteet alkoholin haittojen vähentämiseksi ovat edelleen tarpeen vaikka kaupungin toiminta alkoholin haittojen ehkäisemiseksi ja hoitamiseksi on ollut monipuolista.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman päämäärät:

- alkoholinkulutus vähenee Helsingissä,
- lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta,
- alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain.

ovat kaikki sinänsä varsin perusteltuja. Erityisesti lasten ja nuorten suojele alkoholin haitoilta on tärkeätä.

Alkoholinkulutuksen vähentämiseen tähtäävä tavoite sisältää toimenpideohjelmassa ehdotuksen, että kaupunki kieltäisi kaiken alkoholi-mainonnan antaessaan vuokralle omistuksessaan olevia mainospintoja kaupungin alueella. Helsingin Sataman omistamissa rakennuksissa alkoholimainonta on mahdollista joidenkin vuokrasopimuksin sovittujen toimintojen kohdalla. Näin on matkustajaterminaalien ravintoloiden, ulkopuoliselle yrittäjälle vuokrattujen mainospaikkojen ja mainoslaitteita varten vuokrattujen tilojen sekä eräiden julkaisujen jakeluoikeuksien osalta. Lisäksi varustamot saattavat mainostaa terminaaleissa omaa toimintaansa eri tavoin.

Ravintoloiden vuokrasopimuksissa ei ole mainontaa koskevia ehtoja. Ravintoloiden ulkoterassit sijaitsevat verrattain etäällä lähimmistä asuintaloista. Ravintolat palvelevat ensisijaisesti matkalle lähteviä matkustajia ja sulkeutuvat viimeisten alusten lähdön jälkeen eli viimeistään klo 22.00. Alkoholijuomien mainonta siltä osin kuin sitä tapahtuu, hoidetaan säännönmukaisesti itse ravintolatiloiissa.

Heikki Lampinen

30.11.2010

Mainoslaitteiden kohdalla Helsingin Satama on vuokrannut matkustaja-terminaaleista Clear Channelille mainostilaa, jota vuokralainen myy edelleen. Laitteet ovat Clear Channelin omaisuutta. Nykyinen sopimus on voimassa mainoslaitteiden osalta elokuulle 2012. Sopimuksessa on mainonnan sisältöä rajoittavia ehtoja, mutta ei alkoholin mainonnan kieltävää ehtoa. Ehdossa viitataan mainonnan eettisiin arvoihin tai kilpailevien satamien mainontaan.

Terminaleissa jaettavissa kohdekaupungin opasjulkaisuissa saattaa olla myös alkoholimainoksia. Julkaisujen sisältöä on rajoitettu vastavalla tavalla kuin Clear Channelin mainontaa. Varustamoiden oma mainonta terminaleissa on lähinnä laivamatkojen ja palveluiden mainontaa, mutta se voi sisältää myös alkoholimainontaa.

Helsingin Satama voi neuvotella alkoholimainonnan kieltävistä ehdoista siltä osin kuin mainontaa harjoitetaan Helsingin Sataman omistamissa rakennuksissa tai Helsingin Sataman kanssa solmittujen sopimusten turvin. Helsingin Satama ei kannata ehdotusta terminaalien ravintolatilojen vuokrien korottamisesta, koska se saattaisi johtaa kahvila-ravintolapalveluiden loppumiseen eräissä terminaleissa.

Kaupungin edustustilaisuudet, tapahtumat ja kaupungin tiloissa pidettävät tilaisuudet ehdotetaan pääsääntöisesti alkoholittomiksi. Helsingin Sataman asiakas- ja edustustilaisuuksissa on alkoholin tarjoilu ollut maltillista. Näin ollen sitä ei ole tarpeen jatkossakaan kieltää.

Helsingin kaupungin henkilöstön alkoholinkäytön ehkäisyyn ja vähentämiseen liittyvien ohjeiden tarkistaminen ja ajantasaistaminen on perusteltua. Helsingin Satama on määrätietoisesti puuttunut henkilöstönssä päihdeongelmiin työpaikoilla.

Muilta osin Helsingin Sataman johtokunnalla ei ole huomauttamista toimenpideohjelmaan.

Lisätiedot:

Lampinen Heikki, Matkustajasatamat, johtaja, puhelin 310 33570

HELSINGIN SATAMAN JOHTOKUNTA

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Mikko Kortelainen
puheenjohtaja

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx

Eve Tuomola
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

Stj/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	21-12-2010

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLIN-
KÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA (KHS DNRO 2009-2373/006)

Museo 2010-162

Kaupunginmuseon johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle esit-
telystä hieman poikkeavan seuraavan lausunnon:

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen on asettanut osana kaupungin strate-
giaohjelman 2009–2012 täytäntöönpanoa työryhmän, jonka tehtävänä
oli valmistella 30.9.2010 mennessä vastuullisen alkoholinkäytön toi-
menpideohjelma Helsinkiin. Työryhmä on laatinut raportin alkoholin ai-
heuttamista suurista tuhoista kaikissa ikäluokissa aina syntymättömistä
sikiöistä vanhuksiin saakka ja alkoholin aikaansaamien ongelmien ne-
gatiivisista taloudellisista vaikutuksista.

Kulttuurisesti alkoholilla on merkittävä rooli erilaisissa sosiaalisissa ti-
lanteissa. Se liittyy perinteiseen vieraanvaraisuuteen miltei kaikissa
kulttuureissa. Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelmasta puuttuu kuiten-
kin lähes tyystin tämä myönteinen kulttuurinen ulottuvuus. Alkoholihait-
tojen vähentämiseen voidaan vaikuttaa myös kohtuulliseen ja sivisty-
neeseen käyttöön kannustavalla asennekasvatuksella ja hyvällä esi-
merkillisyydellä. Johtokunnan mielestä myös alkoholittomia vaihtoehto-
ja tulee tuoda entistä monipuolisemmin tarjolle osana ruokakulttuurin
kehittämistä.

Johtokunta toteaa, että kaupunginmuseon näyttelyiden avajaisten yh-
teydessä on perinteisesti ollut kohtuullista alkoholitarjontaa, pääsään-
toisesti kuohuviiniä. Museo toivoo voivansa jatkossakin noudattaa tätä
yleismaailmallista vieraanvaraisuutta osoittavaa tapaa.

Johtokunta katsoo, että raportti on ansiokkaasti laadittu ja perustelut
ehdotetuille toimenpiteille ovat erittäin vahvat. Päämäärien kohdan 1.3
ehdotusta ja sen tarkennuksia sivun 22 kohdissa 3.1., 3.2 ja 3.3 annis-
kelusta pidättäytymisestä täysin kaikissa kaupungin tilaisuuksissa joh-
tokunta pitää kuitenkin liian jyrkkinä. Johtokunta ei näin ollen tue ehdo-

14.12.2010

tetusta alkoholin anniskelusta pidättäytymisestä täysin Helsingin kaupungin tilaisuuksissa, vaan puoltaa kohtuullista ja sivistynyttä eurooppalaista alkoholikulttuuria mukailevaa politiikkaa sovellettavaksi Helsingin kaupungin tilaisuuksissa. Muilta osin kaupunginmuseon johtokunta puoltaa toimenpideohjelman toimenpide-ehdotuksia.

Lisätiedot:

Elonen Päivi, hallintopäällikkö, puhelin 310 36487

KAUPUNGINMUSEON JOHTOKUNTA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Simo Laaksovirta
Johtokunnan puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Päivi Elonen
hallintopäällikkö

HELSINGIN KAUPUNKI
KAUPUNGINORKESTERI
Johtokunta

PÖYTÄKIRJANOTE

16.12.2010

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR
Saapunut/Inkommit
05. 01. 2011
Dnro/Dnr 2009-2373/006
Tehtäväluokka
Uppgiftsklass

46 §

LAUSUNTOPYYNTÖ VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle lausuntonaan vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta, että se kannattaa ohjelman periaatteita ja pitää esitettyjä toimenpiteitä tärkeinä alkoholinkulutuksen vähentämiseksi Helsingissä, lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholilta sekä varhaiseksi puuttumiseksi alkoholin ongelmakäyttöön.

Kaupunginorkesterin johtokunta pitää perusteltuna ylläpitää kansainvälistä konserttitapahtumakäytäntöä, jonka yhteydessä vieraanvaraisuutta osoitetaan kohtuulliseksi katsotulla tavalla.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Intendentti Elina Siltanen puh. 4024 264

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Marianna Kankare-Loikkanen
johtokunnan sihteeri

Stj/MLR

16.12.2010

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	27. 12. 2010

481 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Kslk 2010-1357

Esityslistan asia Vp/7

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lausunto Kaupunkisuunnittelulautakunta kannattaa toimenpideohjelman päämääriä, joilla tähdätään alkoholikulutuksen vähentämiseen, lasten ja nuorten suojelemiseen sekä varhaiseen puuttumiseen alkoholin ongelmakäyttöön. Joihinkin esitettyihin toimenpiteisiin kaupunkisuunnittelulautakunta suhtautuu kuitenkin kriittisesti.

Kaupunkisuunnitteluvirastoa ei ole nimetty erityiseksi vastuutahoksi mihinkään toimenpideohjelman kohtaan. Lausunnossa arvioidaan toimenpiteitä elinvoimaisen kaupunkikulttuurin kehittymisen kannalta sekä henkilöstön näkökulmasta.

Tavoite alkoholikulutuksen vähentämisestä on tärkeä ja oikea. Pääosa työryhmän ehdotuksista on kannatettavia. Kaupungin tulisi suunnata toimenpiteet riskiryhmiin ja kohderyhmiin, jotka kuluttavat alkoholia runsaasti sekä niille yhteiskunnan osa-alueille, joissa alkoholin kulutus on runsaampaa kuin muualla. Erityisesti nuorten juomiseen tulisi puuttua kasvatuksellisin keinoin, missä vastuuta on vanhempien lisäksi myös kouluilla.

Osa toimenpiteistä saattaa olla hyvien tavoitteiden vastaisia

Ongelmana työryhmän ehdotuksessa voidaan pitää sitä, että osa toimenpiteistä kohdennetaan keinoihin, joiden vaikutukset saattavat pitkällä tähtäyksellä olla hyvien tavoitteiden vastaisia. Ongelmallisia ovat julkisen tilan kontrolliin kohdistuvat ehdotukset ja ehdotukset ulkomyyntipaikkojen toiminnan rajoittamisesta. Työryhmän ehdotusten taloudelli-

16.12.2010

set vaikutukset mm. julkiselle liikenteelle tulee arvioida ennen mahdollisia päätöksiä.

Julkisen tilan vahva kontrolli esimerkiksi ulkotarjoilualueiden asiakaspaikoista perittäviä vuokria korottamalla tai alkoholin mainonnan täydellisellä kieltämisellä on elinvoimaisen kaupunkikulttuurin tukemisen ja kehittymisen kannalta ongelmallista. Osa elinvoimaista kaupunkikulttuuria on ravintola- ja ruokakulttuuri. Kaupunki on juuri hyväksynyt uuden ruokakulttuuristrategian, jossa Helsingistä pyritään kehittämään laatuluokan eurooppalaista ruokakaupunkia. Tätä pyrkimystä ei pitäisi vaikeuttaa ylimitoitettun tiukalla kaupunkitilaan ja anniskelupaikkoihin liittyvällä kontrollilla.

Kaupungin tulisi ennen muuta kannustaa juomatapoihin liittyvien kulttuuristen syvärakenteiden muuttumista. On tuettava toimenpiteitä, joilla edistetään elinvoimaista kaupunkikulttuuria sekä kaupunkiyhteisön yhteisvastuullisuutta. Tähän kuuluu esimerkiksi kielteinen suhtautuminen muista piittaamattomaan julkijuopotteluun, varhainen puuttuminen alkoholiongelmien ja vaikuttaminen alkoholikulttuurin muuttumiseen sisällöllisesti sivistyneempään suuntaan.

Henkilökunnan huomioiminen juhlatilaisuuksissa tärkeä osa henkilöstöpolitiikkaa

Niin ikään tavoite, että kaupungin tilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia, on yksiulotteinen. Henkilökunnan huomioiminen ja juhlavien tilaisuuksien järjestäminen on tärkeä osa henkilöstöpolitiikkaa. Joidenkin juhlatilaisuuksien luonteeseen sopii myös maltillinen alkoholitarjoilu.

Merkittiin, että esittelijä muutti ehdotustaan siten, että kohtaan "Osa toimenpiteistä saattaa olla hyvien tavoitteiden vastaisia" ensimmäisen kappaleen toiseen virkkeeseen lisätään sana "ehdotukset" ja ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään seuraava virke: "Työryhmän ehdotusten taloudelliset vaikutukset mm. julkiselle liikenteelle tulee arvioida ennen mahdollisia päätöksiä."

Päätös syntyi äänestyksen jälkeen.

Merkittiin, että keskustelun kuluessa jäsen Männistö jäsen Johanssonin kannattamana ehdotti, että kohdan "Osa toimenpiteistä saattaa olla hyvien tavoitteiden vastaisia" toisen kappaleen ensimmäiseen virkkeeseen lisätään sanat "tai alkoholin mainonnan täydellisellä kieltämisellä". ja virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: "Julkisen tilan vahva kontrolli esimerkiksi ulkotarjoilualueiden asiakaspaikoista perittäviä vuokria

16.12.2010

korottamalla tai alkoholin mainonnan täydellisellä kieltämisellä on elinvoimaisen kaupunkikulttuurin tukemisen ja kehittymisen kannalta ongelmallista."

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Männistön muutosehdotus voitti äänin 6 (Johansson, Modig, Männistö, Palmroth-Leino, Ovaskainen, Rauhamäki) – 3 (Palaste-Eerola, Nieminen, Puura).

Pöytäkirjanote ja lausuntopyyntöasiakirjat kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Karsimus Outi, hallintopäällikkö, puhelin 310 37364

Koivulehto Leila, suunnittelija, puhelin 310 37343

Pöytäkirja on pidetty nähtävillä 28.12.2010 kaupunkisuunnitteluviraston kirjaamossa ja asianosaista koskeva päätös on lähetetty seuraavana työpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

Miia-Riina Holappa
pöytäkirjanpitäjä

Stj/MLR

16.12.2010

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	31. 12. 2010

849 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOH-
JELMASTA

Kv 2010-1814, Khs 2009-2379
Esityslistan asia Vp/9

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle vastuullisen alkoholin-
käytön toimenpideohjelmasta seuraavan lausunnon:

Kiinteistövirasto on nimetty vastuutahoksi seuraaviin tavoitteisiin:

1. Alkoholin kulutus vähenee Helsingissä
- 1.2. Alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä
 - toimenpiteenä kaiken alkoholimainonnan kieltäminen anta-
essaan vuokralle omistuksessaan olevia mainospintoja
kaupungin alueella.
 - toimenpiteenä ulkotarjoilualueiden asiakaspaikkojen vuok-
rien korotus
- 1.4. Alkoholilainsäädännön noudattamisen valvontaa tehoste-
taan
 - kaupunki kieltää alkoholin anniskelun ulkotarjoilualueilla
klo 22.00 jälkeen, jos alueella on asuintaloja. Tämä annis-
kelurajoitus liitetään vuokraehtoihin kaupungin vuokratessa
ulkotarjoilualueita.
2. Lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta
- 2.2. Lapsille ja nuorille aiheutuvat haitat vähenevät Helsingissä
Kiinteistövirasto täydentää voimassa olevaa ohjettaan ul-
kotarjoilualueista ehdolla, jonka mukaan alkoholijuomia ei

16.12.2010

anniskella lasten päiväkotien ja koulujen läheisyydessä niiden toiminnan aikana.

3. Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia
- 3.2. Virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelusta tapahtumissaan.
- 3.3. Henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

Kiinteistövirasto neuvottelee yksityisen yrityksen kanssa alkoholi-mainonnan rajoittamisesta. Vaikka voimassa oleviin sopimuksiin saat-
taa olla vaikeaa saada korvauksia suorittamatta kilpailuoikeudellisista
syistä muutoksia, neuvotteluiden päämääränä on rajoittaa nykyisiin so-
pimuksiin sisältyvätkä uusien mainostajien ottamista yrityksen
asiakkaaksi. Sopimus on voimassa vuoteen 2023 saakka, minkä jäl-
keen alkoholimainonta voidaan korvauksia suorittamatta poistaa. Ul-
komainosten lupien myöntäminen siirtyy 1.1.2011 rakennusvirastolle.

Ravintoloiden terassipaikkojen hinnoittelun päättää tulevan vuoden
osalta rakennusvirasto. Asiakaspaiikkojen vuokrien mahdollista korotus-
ta tulee tarkastella myös kaupungin elävöittämisen ja yrittäjämönte-
syyden kannalta.

Kiinteistövirasto on valvonut resurssien sallimissa puitteissa terassien
toimintaa sekä paikkojen määrää. Asuinalueilla ei ole annettu terassilu-
pia siten, että alkoholin anniskelu olisi mahdollista klo 22.00 jälkeen.
Helsingin keskustan alueella on sitä vastoin useammassa paikassa jo
nyt myöhemmät terassien aukioloajat. Terassien lupien myöntäminen
ja valvonta siirtyvät vuoden vaihteessa rakennusvirastolle. Kiinteistö-
lautakunta pitää tärkeänä, että asuinalueilla ei myönnetä terasseille
lupia aukioloaikoihin klo 22.00 jälkeen.

Kiinteistölautakunta pitää tärkeänä että lasten päiväkotien ja koulujen
läheisyydessä sijaitsevilla ulkotarjoilualueilla ei anniskella alkoholi-
juomia päiväkotien ja koulujen toiminnan aikana.

Helsinki ei voi rajoitteilla pysytellä muun maailman ja erityisesti Euroo-
pan juomakulttuurien ulkopuolella. Kulttuuri muuttuu hitaasti ja sen
muutoksia on vaikeaa yhteiskunnan yksipuolisilla toimenpiteillä ohjata.
Väestön käyttäytymiseen voidaan vaikuttaa ensisijassa viestinnän ja
yhteiskunnallisen keskustelun keinoin. Erityisesti nuorten juomatapoihin
vaikuttaminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa on tärkeää ja

16.12.2010

siinä keskeisessä asemassa eivät ole kiellot ja rajoitukset vaan viestinnän tarjoamat mallit, joista kukin yksilö rakentaa oman minäkuvansa.

Virastoilla on omia tilaisuuksia kuten merkkipäiviä tai vastaavia, joissa maltillinen alkoholin käyttö voi olla perusteltua.

Kaupungin hallintokunnat noudattavat kaupunginjohtajan 26.1.2009 antamia ohjeita kaupungin edustamisesta ja vieraanvaraisuuden osoittamisesta.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Merkittiin, että lautakunnan lausunto syntyi kahden äänestyksen jälkeen.

Ensimmäisessä äänestyksessä olivat vastakkain jäsen Kaliman tekemä ja varajäsen Lindemanin kannattama esitys, jonka mukaan varsinaisen lausunto-osan ensimmäinen kappale korvattaisiin seuraavalla kappaleella: "Kiinteistövirasto neuvottelee yksityisen yrityksen kanssa alkoholimainonnan rajoittamisesta. Vaikka voimassa oleviin sopimuksiin saat-
taa olla vaikeaa saada korvauksia suorittamatta kilpailuoikeudellisista syistä muutoksia, neuvotteluiden päämääränä on rajoittaa nykyisiin sopimuksiin sisällyttämättömien uusien mainostajien ottamista yrityksen asiakkaaksi. Sopimus on voimassa vuoteen 2023 saakka, minkä jälkeen alkoholimainonta voidaan korvauksia suorittamatta poistaa. Ulkomainosten lupien myöntäminen siirtyy 1.1.2011 rakennusvirastolle" ja varapuheenjohtaja Suomalaisen tekemä ja jäsen Valveen kannattama esitys, jonka mukaan mainittu kohta olisi korvattu kappaleella: "Lautakunnan mielestä tulee huolehtia, että kaupungin mainospaikkojen myöntämisessä Helsingin kaupunki noudattaa voimassaolevaa alkoholilainsäädäntöä".

Äänestyksessä Kaliman esitys (Kalima, Lindeman, Molander, Vuorinen ja Paalimäki) voitti Suomalaisen esityksen (Suomalainen, Saarinen, Valve ja Viskari) 5 - 4.

Toisessa äänestyksessä olivat vastakkain Kaliman edellä mainittu esitys ja esittelijän ehdotus, jonka mukaan mainittu kohta olisi kuulunut seuraavasti: "Kiinteistölautakunta toteaa, että kaupungin mainospintoja ei tulisi jatkossa käyttää alkoholituotteiden suoraan eikä piilomainontaan. Kiinteistövirasto neuvottelee yksityisen yrityksen kanssa kiinteiden mainoslaitteiden sisällöstä. Sopimus on voimassa vuoteen 2023 saakka. Ulkomainosten lupien myöntäminen siirtyy 1.1.2011 rakennusvirastolle".

16.12.2010

Äänestyksessä Kaliman esitys voitti äänin 9 - 0.

Varapuheenjohtaja Suomalainen jätti pöytäkirjaan merkittäväksi ehdotuksensa sisältöisen eriävän mielipiteen.

Lisätiedot:

Heikkinen Risto, vuokrauspäällikkö, puhelin 310 23101

Pöytäkirja pidetään nähtävänä 31.12.2010

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Teuvo Sarin
apulaisosastopäällikkö

14.12.2010

Pöytäkirja tarkastamaton

S. K.
Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/000
Stn dn	
Saap./Anl.	17-12-2010

178 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Kklk
Esityslistan asia Kultj/5

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon koskien vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta:

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma kiinnittää huomiota alkoholinkäytön vaaroihin ja alkoholinkulutuksen vähentämiseen. Ohjelman päämäärät, joiden mukaan alkoholinkulutus vähenee Helsingissä sekä varhainen puuttuminen väestön, erityisesti nuorten, alkoholin ongelmakäyttöön ovat perusteltuja.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan lausunnossa kuvaillaan toimialaan liittyviä erityiskysymyksiä alkoholiin liittyen, ja otetaan kantaa ehdotuksiin, niiltä osin kuin tehdyt ehdotukset koskevat kulttuurikeskusta ja kaupunginkirjastoa sekä niiden toimintaa.

Kulttuurikeskus on taiteen, kulttuurin ja luovuuden edistäjä. Kehittämme kulttuurisesti rikasta ja monimuotoista Helsingin seutua, jossa kulttuuri on kaikkien oikeus. Kulttuurikeskuksen vision mukaan Helsinki on monimuotoinen ja omaleimainen taiteen, luovuuden ja kulttuurin keskuskaupunki ja kansainvälisesti kiinnostava kulttuurin edelläkävijä Itämeren alueella.

Kulttuuri ja taide liittyvät usein vahvasti ihmisten väliseen sosiaaliseen kanssakäymiseen, jossa yhteisön tapoihin kuuluu luontevasti myös kohtuullinen sosiaalisiin ja juhlatilanteisiin liittyvä alkoholitarjoilu. Suomalaiseen ja eurooppalaiseen kulttuuriin kuuluu mietojen juomien tarjoilu esimerkiksi näyttelyn avajaisten tai teatteriesitysten ensi-iltojen yhteydessä. Kulttuurikeskuksen järjestämissä tilaisuuksissa on aina tarjolla alkoholiton vaihtoehto tai ei tarjoilua lainkaan. Ei ole luontevaa, että

14.12.2010

Pöytäkirja tarkastamaton

kaupunki toimisi tässä asiassa täysin toisin, kuin muu yhteisö, jonka osana kaupunki on.

Kulttuurikeskus on useissa tilaisuuksissa ja esityksissä yhteistyöosa-puoli eikä pääjärjestäjä. Tämä on tarpeen ottaa huomioon arvioitaessa alkoholitarjonnan rajoittamista. Virastolla on myös läheinen ja sopimus-perusteinen yhteistyö kaupungin omistamissa tai vuokraamissa tiloissa sellaisten toimijoiden kanssa, joiden toimialaan alkoholitarjoilu liittyy. Savoy-teatterissa kaupungin vierailuteatteri, ravintolan kokonaiskon-septi ja tilat liittyvät yhteen samoja asiakkaita palvelevaksi kokonaisuu-deksi. Ravintolassa on anniskelu-oikeudet ja teatterin aulatilat kuuluvat anniskelualueeseen. Ravintolakumppani hoitaa myös kaupungin Sa-voy-teatterin väliaikatarjoilun osana omaa liiketoimintaansa. Kulttuuri-tehdas Korjaamossa yhteistyöyrittäjällä on baari –ja ravintolatoimintaa.

Alueellisissa kulttuuritaloissa ja kulttuurikeskus Caisan tiloissa toimii sopimuspohjaisesti yksityisiä ravintolayrittäjiä, joiden liiketoiminta vaa-rantuisi, jos heillä ei olisi mahdollisuutta käyttää heille myönnettyä al-koholin myyntioikeutta.

Kaupunginkirjasto ei järjestä yleisötilaisuuksia, joissa tarjotaan alkoho-lia. Alkoholia saatetaan tarjota kutsuvierastilaisuuksissa, esimerkiksi näyttelyn avajaisissa, jolloin tarjoajana on useimmiten näyttelyn järjes-täjä, kuten ulkomainen lähetystö.

On kuitenkin syytä korostaa, että kulttuurikeskuksen ja kaupunginkirjas-ton tilaisuuksissa alkoholin käyttö perustuu aina harkintaan ja on koh-tuullista. Lupa alkoholin tarjoiluun tulee hyväksyttävä virastopäälliköllä ja se perustuu tapauskohtaiseen harkintaan.

1. TAVOITE

Alkoholia käyttävä helsinkiläinen vähentää omaa alkoholin käyttöönsä

Toimenpide 1

Helsingin kaupunki kannustaa ja tukee kampanjoin asukkaiden pyrki-myksiä vähentää omaa alkoholin käyttöönsä.

Kaupunginkirjasto jakaa asukkaille tietoa erilaisista asioista ja esimer-kiksi kansalaisten alkoholin käytön vähentämiseksi on tarkoitus järjes-tää yhteistyössä Elämäntapaliiton kanssa vuonna 2011 asiakkaille al-koholinkäytön vähentämiseen liittyviä neuvontatilaisuuksia ja jakaa ai-heeseen liittyvää materiaalia.

14.12.2010

Pöytäkirja tarkastamaton

2. TAVOITE

Alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä

Toimenpiteet 5 ja 6

Helsingin kaupungin viestinnän ohjeisiin lisätään alkoholin markkinointia, alkoholimainontaa ja alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsorina koskeva kielto.

Helsingin kaupunki korottaa anniskelupaikkojen ulkotarjoilualueiden asiakaspaikoista perittäviä vuokria.

Kohdat viisi ja kuusi koskevat välillisesti kulttuurikeskuksen avustusta saavia tahoja. Viestinnän ohjeet, jotka mahdollisesti kieltäisivät alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsorina, saattaisivat erityisesti festivaalien osalta heikentää heidän jo vaikeata ulkopuolisen rahoituksen hankintaa. Sama koskee ulkotarjoilualueiden asiakaspaikkojen vuokrien korotusta. Jälkimmäinen kohta tuskin edes vaikuttaisi varsinaiseen mainontaan.

Tämän vuoksi kulttuuri- ja kirjastolautakunta ei kannata esitystä esitettyä tarkennusta viestinnän ohjeisiin.

3. TAVOITE

Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia

Toimenpide 2

Helsingin kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta pitää esitettyä edellisessä esitetyn perusteella muotoilua hyvin jyrkkänä eikä kannata ehdotusta tässä muodossa.

On perusteltua täsmentää kulttuurikeskuksen omaa toimintaa siten, että lastenkulttuuriin keskittyvä Annantalo muutetaan täysin alkoholittomaksi. Tämän lisäksi lastenkulttuuriin liittyvien tapahtumien yhteydessä alkoholitarjoilun kieltäminen on perusteltua vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman tavoitteiden mukaisesti.

14.12.2010

Pöytäkirja tarkastamaton

Kaupunginkirjaston osalta ei ole tarvetta tarkistaa nykyistä toimintakäytäntöä.

Toimenpide 3

Helsingin kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

Kulttuurikeskuksen ja kaupunginkirjaston osalta ei ole tarvetta tarkistaa nykyistä toimintakäytäntöä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Kunnas Veikko, vs. kulttuurijohtaja, puhelin 310 37000

Berndtson Maija, kirjastotoimen johtaja, puhelin 040-551 7335

Miska Toiviainen
suunnittelija

sg/mcr

16.12.2010

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	28. 12. 2010

188 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

HKL 2010-174, Hallintokeskuksen lausuntopyyntö Khs 2009-2373/006
12.10.2010, (määräaika 15.12.2010)
Esityslistan asia Tj/5

Johtokunta päätti esittää kaupunginhallitukselle lausuntonaan vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta seuraavaa:

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman tavoitteet, toimintalinjat ja ehdotukset konkreettisiksi toimenpiteiksi on esitetty raportissa selkeästi. Valituille tavoitteille ja ehdotetuille toimenpiteille on esitetty perustelut kunkin päämäärän ja tavoitteen yhteydessä.

Liikennelaitos on asetettu vastuutahoksi alkoholin kulutuksen vähentämiseen tähtäävän päämäärän 2. tavoitteen kohdalla. Työryhmä esittää toimenpide-ehdotuksenaan, että liikennevälineisiin mainostilaa myytävässä ja sopimuksia tarkistettaessa HKL lisäisi sopimusehtoihin maininnan, jonka mukaan alkoholin mainonta on kielletty liikennevälineissä, pysäkeillä ja asemilla. Muita vastuutahoja kohdassa ovat Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä ja Helsingin Bussiliikenne Oy.

Yleisiä, koko kaupunkiin kohdistuvia toimenpide-ehdotuksia ovat mm. seuraavat:

Kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen painetuissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia.

Kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan. Kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

16.12.2010

Liikennelaitos toteaa työryhmän ehdotuksista seuraavaa:

Mainonta liikennevälineissä, pysäkeillä ja asemilla

Alkoholimainonnan kieltäminen liikennelaitoksen hallinnoimilla mainospaikoilla vaikuttaisi suoraan liikennelaitoksen mainonnasta saamiin tuloihin sekä vähentäisi mainospaikkojen houkuttelevuutta mainospaikaoperaattoreita kilpailutettaessa.

Liikennelaitos pitää hyvänä nykyistä käytäntöä, jossa vuokrasopimuksissa määritellään hyväksyttävä mainonta niin, että normina on mainonnan eettisen neuvoston ratkaisukäytäntö. On ongelmallista, jos mainontaa ryhdytään rajoittamaan erikseen jonkun tuoteryhmän osalta yhdessä mainosvälineessä. Tämä merkitsisi käytännössä liikenneväline-, asema- ja pysäkkimainonnan kilpailukyvyyn suhteellista heikentymistä verrattuna muihin mainoskanaviin. Lisäksi tuoteryhmäkohtainen mainonnan rajoittaminen luo myös uusia rajatapauksia.

Edellä olevan perusteella liikennelaitos pitää uusien, yleisistä mainontakäytännöistä poikkeavien mainonnan rajoitusten luomista järjestelmän kannalta ongelmallisena ja myös byrokratiaa lisäävänä. Nykytilanne on selkeä, kun mainonnan rajoitusten osalta voidaan ratkaisukäytännössä tukeutua alan oman säätelyelimen ratkaisukäytäntöön. Tämä vähentää tulkintatilanteita, mikä omalta osaltaan lisää ulkomainoskanavan houkuttelevuutta ja sitä kautta myös tästä mainontatavasta kertyviä tuloja.

Voimassa olevien sopimusten osalta HKL toteaa, että niihin ei sisälly ehtoa, joka mahdollistaisi esitetyn kaltaiset mainonnan rajoitukset. HKL:n nykyiset sopimukset päättyvät vuonna 2015.

Esitetyn mukainen mainonnan rajoitus voitaisiin siis tehdä mainostilojen vuokrausta koskeviin sopimuksiin aikaisintaan vasta seuraavan tarjouskilpailun yhteydessä. Nykysopimuksiin muutokset edellyttäisivät sopimuskumppanin suostumusta, joka käytännössä tarkoittaisi kaupallisia neuvotteluja ja mainostilavuokrien määrittelyä uudestaan.

16.12.2010

HKL toteaa, että HKL:n saamat mainostilavuokrat ovat vuositasolla (2009 ja 2010) keskimäärin 3,5 milj. euroa, josta alkoholin mainonnan osuus on merkittävä.

Vielä HKL toteaa, että mikäli ehdotettu rajoitus vastoin HKL:n esitystä toteutettaisiin ulkomainostiloja koskevilla seuraavilla tarjouskierroksilla, tulisi tästä HKL:lle aiheutuvien tulomenetysten korvaamisesta sopia erikseen.

Muut ehdotukset

HKL:n painetussa tai sähköisissä julkaisuissa tai muussa viestinnässä ei ole tähänkään mennessä julkaistu ylipääntäin mainoksia, kun julkaisut eivät ole milteään osin mainosrahoitteisia.

Työryhmä toimenpide-ehdotuksessaan esittää myös, että kaupungin vi-rastot ja laitokset pidättäytyisivät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan.

HKL ei ole tilaisuuksiinsa hakenut eikä sillä ole ollut tarvetta hakea an-niskelulupahakemuksia. HKL:n omissa tilaisuuksissa alkoholia on tar-jottu normaalin vieraanvaraisuuden puitteissa.

HKL katsoo, että liikelaitoksilla tulee olla tapauskohtaisesti, kunkin tilai-suuden luonne huomioon ottaen, mahdollisuus itsenäisesti harkita so-veltuoiko alkoholin anniskelu tilaisuuteen.

Esimerkiksi harjannostajaistilaisuuksissa on perinteenä ollut tavan-omainen vähäinen alkoholitarjoilu. Samoin erilaiset edustukseen liitty-vät sidosryhmä- ym. tilaisuudet, joissa alkoholia tarjoillaan ruokailun yh-teydessä, ovat vakiintuneita käytäntöjä.

HKL katsoo, että suositukseen perustuva ohjeistus vastaa paremmin käytännön tarpeita kuin liian kaavamaiset kiellot.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle ja hallintokeskukselle

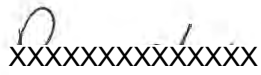
Lisätiedot:

Mutka Rain, asiamies, puhelin 310 35108

16.12.2010

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 27.12.2010 lähtien HKL:n kirjaamossa ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljettavaksi seuraavana työpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

xxxxxxxxxxxxxxxx

Rain Mutka
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

SG/MAR

«rivi1»
«rivi2»
«rivi3»
«rivi4»
«rivi5»
«rivi6»

234 §
KAUPUNGINHALLITUKSELLE ANNETTAVA LAUSUNTO KOSKIEN
VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMAA

Liik 2010-389
Esityslistan asia LJ/5

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
11. 01. 2011	
Dnro/Dnr	Khs 2009-2373
Tehtäväluokka	006
Uppgiftsklass	L 21

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin kaupunki asetti 18.11.2009 työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma 30.9.2010 mennessä. Ohjelma on osa Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009 – 2012 täytäntöönpanoa. Ohjelma valmistettiin yhteistyössä Helsingin kaupungin eri hallinnonalojen, kansalaisjärjestöjen, Päivittäistavarakauppa ry:n ja Helsingin poliisilaitoksen kanssa.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman päämäärät ovat:

1. Alkoholinkulutuksen vähentäminen Helsingissä
2. Lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta
3. Varhainen puuttuminen alkoholin ongelmakäyttöön

Näistä liikuntatoimen kannalta olennaisimmat asiat liittyvät toimenpideohjelmaan päämäärään nro 1, alkoholin kulutuksen vähentämiseen Helsingissä.

Alkoholinkulutuksen vähentäminen Helsingissä

Tavoitteena tässä osa-alueessa on vähentää alkoholia käyttävän helsinkiläisen omaa alkoholinkäyttöä, vähentää alkoholimainontaa Helsingissä, Helsingin kaupungin tapahtumien oleminen pääsääntöisesti alkoholittomia ja tehostaa alkoholilainsäädännön noudattamisen valvontaa.

14.12.2010

Näistä tavoitteista liikuntatoimen toimintaan vaikuttavat erityisesti alkoholimainonnan vähentäminen Helsingissä ja Helsingin kaupungin tapahtumien oleminen pääsääntöisesti alkoholittomia.

Alkoholimainonnan vähentäminen Helsingissä

Toimenpiteet:

- kaupunki kieltää kiinteistöjen korjausrakentamisessa käytettävien suojapeitteiden alkoholimainokset
- liikennevälineisiin mainostilaa myytäessä ja sopimuksia tarkistettaessa lisätään sopimusehtoihin lauseke alkoholin mainontakiellosta raitiovaunuissa, metrossa, metroasemilla, linja-autoissa ja pysäkeillä
- kaupungin virastojen, liikelaitosten tai tytäryhteisöjen painetuissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muissa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia
- kaupungin viestinnän ohjeisiin lisätään alkoholin markkinointia, alkoholimainontaa ja alkoholijuomateollisuuden käyttöä sponsoringina koskeva kiello
- kaupunki korottaa anniskelupaikkojen ulkotarjoilualueiden asiakaspajoista perittäviä vuokria

Liikuntatoimen omissa julkaisuissa ja suoraan hallinnoimissa mainospaikoissa ei ole sallittu alkoholituotteiden mainostamista. Pääosa erilaisista mainospaikoista on kuitenkin vuokrattu edelleen urheiluseuroille tai muille tahoille. Näistä sopimuksista vain osassa on erikseen kielletty alkoholituotteiden mainostaminen. Ne ovat kuitenkin pääsääntöisesti lyhytaikaisia, joten niihin voidaan sopimuksia uusittaessa sisällyttää alkoholin mainostamista koskeva kiello. Alkoholin markkinoinnin täyskiello saattaa olla tulevaisuudessa jossakin määrin ongelmallinen suurten kansainvälisten urheilutapahtumien osalta.

Helsingin kaupungin tapahtumat pääsääntöisesti alkoholittomia

Toimenpiteet:

- kaupungin edustustilaisuudet, tapahtumat ja kaupungin tiloissa pidettävät tilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia
- virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan
-
- kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia
- kaupunginvaltuuston kokousten ja tilaisuuksien yhteydessä tapahtuvasta alkoholijuomien myynnistä luovutaan

14.12.2010

Liikuntaviraston omat tapahtumat ja henkilökuntatilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia. Alkoholista on tarjottu lähinnä joissakin kutsuvierastilaisuuksissa.

Kokonaisuutena vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman päämäärät ovat kannatettavia ja toimenpiteet perusteltuja.

Liikuntavirastoon on 18.10.2010 saapunut hallintokeskuksesta lausuntopyyntö, jossa pyydetään lausuntoa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Pöytäkirjanote: kaupunginhallitus (hallintokeskus / kirjaamo, PL 1).

Merkittiin, että varapuheenjohtaja Heikki Karu saapui lautakunnan kokoukseen kello 15.10 tämän asian käsittelyn aikana.

Lisätiedot:

Huurre Petteri, osastopäällikkö, puhelin 310 87791

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä . . . ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkipäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

16.12.2010

121 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOH-
JELMASTA HELSINKIIN

Nk 2010-58

Khs 2009-2373/006

Esityslistan asia Ntj/6

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	17. 12. 2010
	L22

Lautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisäl-
töisen lausunnon:

Esittelijä lisäsi lausuntoon seuraavan lauseen:

*Nuorisotyöntekijöiden velvollisuuden ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään
päähtyneen tai alkoholijuomia hallussa pitävän nuoren kohdalla ei tulisi
olla automaatio, vaan nuorisotyöntekijöille tulisi voida jättää mahdolli-
suus käyttää omaa harkintaansa.*

Lisäksi lautakunta päätti Tiihosen esityksestä Valtosen kannattamana
korvata esityslistan sivun 13 ensimmäisen kappaleen viimeisen lau-
seen seuraavasti:

*Mainonnan täyskielto olisi kuitenkin ylimitoitettu toimenpide. Kohtuullis-
ta olisi huolehtia nykyistä tarkemmin mielikuvamainonnan kiellon toteu-
tumisesta ja alaikäisiin kohdistuvan mainonnan kiellon toteutumisesta
mainospaikkojen vuokrasopimuksia solmittaessa.*

Päätös syntyi äänestämällä äänin 6 – 3. Tiihosen esityksen puolesta
äänestivät Tiihonen, Valtonen, Kuitunen, Sandberg, Toivonen ja Valo-
kainen. Vähemmistöön jäi esittelijän ehdotus (Kari, Perälä ja Ahola).

Toimenpideohjelma muodostaa vahvasti tietopohjaisen kokonaisuuden,
johon sisältyvät keskeisimmät kaupungin toimintamahdollisuuksiin si-
sältyvät toimenpiteet vastuullisen alkoholinkäytön edistämiseen. Oh-
jelmaa on ehditty arvioida 'liian radikaaliksi', mutta erityisesti nuorten
alkoholin kulutuksen määrä, tavat ja niihin liittyvät haitat vaativatkin ta-
vanomaista vahvempia toimenpiteitä.

Osana Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 täytäntöön-
panoa tuotettu vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma nostaa
esiin keskeisiä asioita alkoholinkäyttöön, sen vaaroihin ja haittoihin,
alkoholin mainontaan, -myyntiin sekä valvontaan ja lainsäädäntöön

16.12.2010

liittyen. Ohjelmassa esitetyt päämäärät ovat seuraavat: Alkoholinkulutus vähenee Helsingissä, lapsia ja nuoria suojellaan alkoholiilta ja alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain.

Päämäärien alla on kaikkiaan 11 tavoitetta joiden alla on yhteensä 33 erilaista toimenpide-ehdotusta. Tässä lausunnossa otetaan kantaa ensisijaisesti niihin lapsia ja nuoria koskeviin ehdotuksiin, jotka liittyvät nuorisotoimen tehtäviin. Tällaisia ovat erityisesti seuraavat:

2.3.2 Lapsen tai nuoren asiaa hoitavat työntekijät ottavat aina yhteyttä vanhempiin ja sosiaalityöntekijään tavatessaan alaikäisen, jolla on alkoholijuomia tai joka on päihtynyt

2.3.3 Ylläpidetään Helsingissä puuttumisen ja nollatoleranssin kulttuuria, jonka mukaan poliisi puuttuu aina alaikäisten julkijuopotteluun ja aikuisten häiritsevään julkijuopotteluun. Alaikäisten kohdalla noudatetaan Klaari Helsingin Puutu Nyt! -toimintaohjetta

2.3.4 Organisoidaan kaupan, nuorisotoimen, sosiaaliviranomaisten ja poliisin jalkautuvaa yhteistyötä aikoina, jolloin tiedetään alkoholijuomien myynnin lisääntyvän, kuten koulujen alkaessa ja päättyessä, vappuna ja juhlapyhien aikaan

Nuorisoasiainkeskus pitää ohjelman 1. päämäärän mukaisia toimenpide-esityksiä helsinkiläisten oman alkoholin käytön vähentämiseksi, alkoholinkäytön vähentämiseksi kaupungin tilaisuuksissa sekä valvonnan tehostamiseksi kannatettavina.

Mainonnan täyskielto olisi kuitenkin ylimitoitettu toimenpide. Kohtuullista olisi huolehtia nykyistä tarkemmin mielikuvamainonnan kiellon toteutumisesta ja alaikäisiin kohdistuvan mainonnan kiellon toteutumisesta mainospaikkojen vuokrasopimuksia solmittaessa.

Ohjelman 2. päämäärän mukaisia toimenpide-esityksiä nuorisoasiainkeskus pitää oikeansuuntaisina, mutta haluaa esittää niistä seuraavat huomiot: (1) Päihdevalistuksessa tulisi huomioida myös kansainvälisesti hyväksi todettu vertaisvalistus, jota myös nuorisotoimi on onnistuneesti kehittänyt Helsingissä (Skarppi-toiminta). (2) Nollatoleranssin mukaisiin toimenpiteisiin nuorten julkijuopottelun lopettamiseksi nuorisoasiainkeskus suhtautuu varauksin. Aiemmat vastaavat kokeilut muun muassa Tampereella osoittivat, että nuorten julkista juopottelua ei voida näin lopettaa, se vain siirtyy muihin vieläkin hankalammin valvottaviin ja huomattavan riskialttiisiin ympäristöihin (esikaupunkeihin, metsiin, kotijuhlisiin). Lisäksi nuorten luottamus viranomaisiin, erityisesti po-

16.12.2010

liisiin selvästi heikkenee. Nuorisotyöntekijöiden velvollisuuden ottaa yhteyttä sosiaalityöntekijään päihtyneen tai alkoholijuomia hallussa pitävän nuoren kohdalla ei tulisi olla automaatio, vaan nuorisotyöntekijöille tulisi voida jättää mahdollisuus käyttää omaa harkintaansa.

(3) Nuorisoasiainkeskus on ollut omilla hankkeillaan ja yhteistyössä järjestöjen kanssa suurten juhlapyhien päivystys- ja huoltotyössä. Tästä työstä myös poliisilla on ollut hyvä kokemus. Viime vuosina tällaisen toiminnan tarve on kuitenkin selvästi vähentynyt. Nuorisotoimella on valmiuksia jalkautuvaan työhön, ei ehkä yhteisenä jalkautumisena sosiaalityöntekijän ja/tai poliisin kanssa, mutta kylläkin koordinoimalla katutyötä edellä mainittujen viranomaisten kanssa.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman laatineessa työryhmässä on ollut mukana nuorisotoimen edustaja ja ryhmän työskentelyn materiaalina on hyödynnetty olemassa olevia hyviä käytäntöjä. Helsingin nuorisoasiainkeskuksen sisällä on laadittu päihdetyön toimintaohjelma 2008, joka pitää sisällään pelisäännöt ja toimintaohjeet nuorisotaloille ja -työntekijöille koskien erilaisia tilanteita päihteisiin ja päihteitä käyttäneiden nuorten kanssa toimimiseen. Ohjelman linjauksia on toteutettu nuorisotaloilla ja muussa nuorisoasiainkeskuksen toiminnassa ja se oli käytettävissä vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmaa tehtäessä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Siurala Lauri, nuorisotoimenjohtaja, puhelin 310 89045

Pekka Sihvonen
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

SL/HR

Kokousaika 14.12.2010 kello 10.00 -12.00

Kokouspaikka Oiva Akatemia, Siltasaarencatu 18-20 C / KFS

Läsnä

Johtokunnan jäsenet

henkilöstöjohtaja Hannu Tulensalo,
henkilöstökeskus

henkilöstön kehittämispäällikkö Leena Nuuttila,
Helsingin Energia

strategiapäällikkö Marko Karvinen,
talous- ja suunnittelukeskus

professori Kirsimarja Blomqvist,
Lappeenrannan teknillinen yliopisto

kaupunginhallituksen edustaja

Outi Ojala

Puheenjohtaja

Hannu Tulensalo, henkilöstöjohtaja,
henkilöstökeskus

Pöytäkirjanpitäjä

Ritva Pöntinen, kehittämispäällikkö,
Oiva Akatemia

Esittely

Mirja Heiskari, toimitusjohtaja,
Oiva Akatemia

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR
Saapunut/Inkommit
11. 01. 2011
Dnro/Dnr 245 2009-2373
Tehtäväluokka 006
Uppgiftsklass

14.12.2010

27 §

LAUSUNTOPYYNTÖ KHS 2009-2373/006 VASTUULLISEN ALKOHO-
LINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMAAN

Oiva

Esityslistan asia Tj/26

Päätös

Oiva Akatemian johtokunta lausunee kannanottonsa "Vastuullisen al-
koholinkäytön toimenpideohjelmaan".

Oiva Akatemian johtokunta toteaa, että Helsingin kaupungin eri virastot
ovat kattavasti vaikuttamassa "Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpi-
deohjelman toteuttamiseen", kuten kaupungin strategiaohjelmassa
2009–2012 todetaan " Kaupunki pyrkii osaltaan edistämään alkoholi-
juomien käytön vähenemistä Helsingissä."

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman päämäärät ja tavoit-
teet ovat mittavat. Toimenpiteitä on paljon ja on tehokasta yhteistyössä
saavuttaa tuloksia ja niitä voidaan arvioida, koska toimenpiteet on ase-
tettu vastuutahoittain.

Johtokunta toteaa vielä, että poikkihallinnollinen yhteistyö on oikea tapa
toteuttaa "Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma" kaupunki-
laisten hyvinvoinnin edistämiseksi.

Pöytäkirjanote hallintokeskukselle, Oiva Akatemialle ja tarkastusviras-
tolle.

Lisätiedot:

Heiskari Mirja, toimitusjohtaja, puhelin 310 43350

28 §

TÄMÄN KOKOUKSEN PÄÄTÖKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

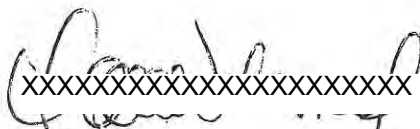
Päätös

Oiva Akatemian johtokunta päätti, että tämän kokouksen päätökset
voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei
erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

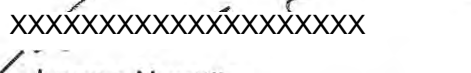
14.12.2010

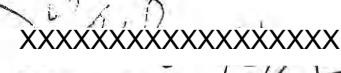
HELSINGIN KAUPUNGIN HENKILÖSTÖN KEHITTÄMISPALVELUT -
LIIKELAITOS, OIVA AKATEMIA

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Hannu Tulensalo
puheenjohtaja

Ritva Pöntinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastajat

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Leena Nuuttila
henkilöstön kehittämispäällikkö

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Marko Karvinen
strategiapäällikkö

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Oiva Akatemian tiloissa johdon assistentin huoneessa nro 7088 27.12.2010.

Ritva Pöntinen
kehittämispäällikkö

8.2.2011

STJ/MLR
Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
16. 02. 2011	
Dnr/Dnr	Khs 2009-2373/1006
Tehtäväluokka	
Uppgiftsklass	

L23

10 §
LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE VASTUULLISEN ALKOHO-
LINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Opev 2010-1268
Esityslistan asia OTJ/10

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Opetuslautakunnan 14.12.2010 opetusviraston uudelleen valmistelta-
vaksi palauttava asia.

Opetuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lau-
sunnan:

Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 mukaan kaupunki
mm. pyrkii vaikuttamaan alkoholin markkinoinnin vastuullisuuteen, al-
koholilakien noudattamiseen ja anniskelun kohtuullisuuteen alueellaan.
Helsingin lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman vuosille 2009–2012
mukaan voimistetaan ehkäisevää päihdetyötä tupakoinnin ja päih-
teidenkäytön vähentämiseksi sekä kehitetään malleja päihdeongel-
maisten vanhempien sekä lasten hoidon turvaamiseen kokoperhehoi-
tona.

Kouluissa on tiivistetty Klaari Helsinki -yhteistyötä jo vuonna 2010.
Vuoden 2011 toiminnallisena tavoitteena on, että kaikissa peruskou-
luissa on päivitetty toimintamallit päihdeiden kokeiluun ja käyttöön liitty-
vien ongelmatilanteiden ehkäisemiseksi. Terveystietoa opetetaan val-
takunnallisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mu-
kaisesti peruskouluissa ja lukioissa. Vuosiluokilla 1-6 terveystietoa ei
ole omana oppiaineena. Tällöin mm. alkoholinkäyttöön liittyviä terveys-
riskejä käsitellään vuosiluokilla 1-4 osana ympäristö- ja luonnontietoa
sekä vuosiluokilla 5-6 osana biologia/maantietoa ja fysiikka/kemialla.
Päättöarvioinnin kriteerit arvosanalle 8 edellyttävät, että oppilas osaa
kuvata ja pohtia päihde- ja vaikuteaineiden käyttöön liittyvää riippuvuut-

8.2.2011

ta ja terveysriskejä sekä käytön syitä ja seurauksia ja antaa perustellen esimerkkejä keinoista välttää niiden käyttöä. (oph.fi>koulutus ja tutkimus>perusopetus>opetussuunnitelma ja tuntijako>peruskoulun opetussuunnitelman perusteet)

Yllä mainitut tavoitteet ovat yhdenmukaisia vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman kanssa. Ohjelman toimenpiteiksi ehdotetaan ensisijaisesti kaupungin eri hallintokuntien käytettävissä olevia keinoja vaikuttaa alkoholin kulutukseen ja siitä aiheutuviin haittoihin Helsingissä, kuten alkoholimainonnan merkittävää rajoittamista, alkoholilainsäädännön noudattamisen valvonnan tehostamista, alkoholitarjoilun merkittävää vähentämistä kaupungin omissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa sekä henkilöstön alkoholinkäytön ehkäisyyn ja vähentämiseen liittyvien ohjeiden tarkistamista ja ajantasaistamista.

Alkoholilain mukaan alle 18-vuotiaille ei saa myydä, anniskella, välittää tai mainostaa alkoholia. Heiltä on myös kielletty alkoholin hallussapito. Kuitenkin vuoden 2010 Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista käyttää alkoholia viikoittain 8 % ja juo itsensä tosiumalaan vähintään kerran kuukaudessa 16 %. Toisaalta raittiita em. luokkien oppilaista on 43 % (edu.hel.fi>palvelut>julkaisut>muuta julkaisuja).

Opetustoimen näkökulmasta keskeistä on lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta ja siihen liittyvät toimenpiteet. Lapset ja nuoret ovat erityisen haavoittuvia alkoholinkäytölle. Vanhemmilla ja koululla on erityinen vastuu lasten ja nuorten alkoholiasenteissa.

Ohjelmassa korostetaan, että alkoholilainsäädäntöä on noudatettava nykyistä tarkemmin. On hyvä tavoite, että lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön ja alkoholin hallussapitoon puututaan nykyistä tehokkaammin. Tämän lisäksi on tärkeää, että poliisi käyttää oikeuttaan takavarikoida ja hävittää alaikäisten alkoholijuomat. Samoin on syytä tehostaa alkoholin vähittäismyynnin valvontaa, erityisesti alkoholijuomien myymistä ja välittämistä alaikäisille.

Ohjelmassa esitetään, että kaikista selvästi päihtyneistä lapsista pyydetään psykiatrin konsultaatio ja nuorisopsykiatrin yksikkö arvioi 13–15-vuotiaiden nuorisopsykiatrisen hoidon tarpeen. Tämä voi olla käytännössä vaikea toteuttaa mm. hoitojonojen ja psykiatripulpan vuoksi. On tärkeää, että kyseiset lapset saavat aina hoitoa, mutta hoitoa tulee saada myös esimerkiksi perheneuvolasta. Tärkeä on myös kouluterveydenhuollon osuus. Lasten ja nuorten hoitopolut on neuvoteltava toimiviksi ja tarkoituksenmukaisiksi.

8.2.2011

Ohjelmassa esitetään myös, että lasten ja nuorten asioita hoitavat työntekijät ottavat aina yhteyttä vanhempiin ja sosiaalityöntekijöihin tavatessaan alaikäisen, jolla on alkoholijuomia tai joka on päihtynyt. Näin on syytä pääsääntöisesti menetellä, kuitenkin huomioiden lapsen edun kulloisessakin tilanteessa.

Lasten ja nuorten ehkäisevällä päihdetyöllä on merkittävä vaikutus oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä. Näitä asioita ohjelmassa on nostettu esiin liian vähän. Onnistunut koulun opetus- ja kasvatustyö ja sen osana esimerkiksi koulujen oppilashuolto-työ on tärkeää myös alkoholin käytön ehkäisyn ja alkuvaiheen hoidon kannalta. Onnistuessaan koulun opetus- ja kasvatustyö luo lapsille ja nuorille malleja siitä, että elämän ongelmatilanteita voi ratkaista ilman alkoholia ja sosiaalisia suhteita voi luoda muutenkin kuin alkoholin vaikutuksen alaisena. Koulun oppilashuolto kuuluu kaikille siellä työskenteleville, näiltä osin erityisesti koulukuraattoreille, kouluterveydenhoitajille ja koulupsykologeille.

Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelma on tärkeä myös toisella asteella opiskeleville. Opetuslautakunta katsoo, että ohjelmassa tulisi näkyä paremmin toisella asteella opiskeleviin kohdennetut toimenpiteet.

Alkoholinkäytön vastaisella työllä on merkittäviä terveysvaikutuksia. Päihteiden ongelmalliselta käytöltä suojaavien tekijöiden lisäämisellä lasten ja nuorten elämänpiirissä ja päihteiden käytölle altistavien riskitekijöiden vähentämisellä on merkittävä vaikutus oppilaiden ja opiskelijoiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Nevalainen Vesa, oppilashuollon päällikkö, puhelin 310 86214

Rönholm Niclas, opetuspäällikkö, puhelin 310 86219

Kukkonen Arja, ohjauspalveluiden päällikkö, puhelin 310 86659

Merja Aalto-Setälä
pöytäkirjanpitäjä

25.11.2010

Palmia Dno 83/173 L10

Khs dnro	<u>2009-2373/006</u>
Stn dnr	
Saap./Anl.	<u>29. 11. 2010</u>

25. 11. 2010

Helsingin kaupunginhallitus

Palmia-liikelaitoksen johtokunta 25.11.2010 § 79

**PALMIA-LIIKELAITOKSEN JOHTOKUNNAN LAUSUNTO VASTUULLISEN
ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA 20.9.2010**

Palmian johtokunta toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Johtokunta yhtyy näkemykseen siitä, että alkoholin vaarojen ja haittojen ennalta ehkäisemiseksi Helsingin kaupunki tarvitsee alkoholin käytön toimenpideohjelman kaltaista vastuullisen alkoholikäytön ohjeistusta.

Johtokunta toteaa yksittäisten osa-alueiden osalta lisäksi seuraavaa:

Lasten ja nuorten alkoholikäyttö

Johtokunta kannattaa lasten ja nuorten suojelua ja alkoholista aiheutuvien haittojen vähentämistä. Ja yhtyy tavoitteeseen, jossa raittiutta edistetään ja mahdollisten alkoholikokeilujen aloittamisikää saadaan myöhäiestettyä.

Mainonta

Alkoholin mainontaa tulee rajoittaa ja vähentää esitetyllä tavalla siten, että varsinkaan alaikäiset ja nuoret eivät ole mainonnan kohteina.

Käyttö

Johtokunta tukee myös ajatusta siitä, että Helsingin kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa pääsääntöisesti pidättäydytään alkoholitarjoilusta, huomioiden kuitenkin sen, että on tilaisuuksia joissa kansainvälinen tapa- ja ruokakulttuuri edellyttää esimerkiksi mietojen alkoholijuomien tarjoilua kuitenkin niin, että aina on tarjolla alkoholiton vaihtoehto.

Alkoholilaki

Alkoholin anniskelua klo 22.00 jälkeen kaupungin vuokraamilla alueilla ulkotiloissa tulee tarkastella tapauskohtaisesti siten, että mikäli

Johtokunta

25.11.2010

anniskelua aiheuttaa kohtuutonta tai merkittävää haittaa lähiasutukselle siihen tulee suhtautua kielteisesti. Mahdollisesti asetettuja rajoituksia tulee myös valvoa viranomaisten taholta.

Alkoholin ongelmakäyttö

Lopuksi johtokunta toteaa, että alkoholin aiheuttamia ongelmia ei pidä vähätellä ja alkoholin väärinkäyttöön ja siitä aiheutuviin ongelmiin kiinnitetään erityistä huomiota Palmiassa. Varhainen alkoholiongelmiin puuttuminen on ensiarvoisen tärkeää ja johtokunta yhtyy työryhmän esittämien toimenpiteiden käyttöönottoon ja niiden tarpeellisuuteen.

Palmia-liikelaitoksen johtokunta

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
VIRI PL

Olli Koski
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Päivi Hyvärinen
pöytäkirjanpitäjä

2.11.2010

Sg. M. K.

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	04. 11. 2010
L12	

145 §

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLIN-KÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Pel 2010-334

Khs 2009-2373/006

Esityslistan asia PEK/6

Pelastuslautakunta päätti todeta, että vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma on yleisiltä tavoitteiltaan hyvä ja että se sisältää useita harkittuja toimenpide-ehdotuksia tavoitteisiin pääsemiseksi. Alkoholin vastuuton käyttö on yksi tekijä, joka vaikuttaa kiireellisen ensihoidon ja pelastustoimen tehtävämääriin ja siten pelastuslaitoksen toiminnan mitoittamiseen Helsingissä. Suunnitellun toimenpideohjelman vaikutusten ei kuitenkaan arvioida lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä vaikuttavan pelastustoiminnan tai kiireellisen ensihoidon palvelutarvetta alentavalla tavalla, koska operatiiviseen palvelutoimintaan varatut resurssit on ylläpidettävä muista tekijöistä kuin alkoholin käytöstä johtuvien onnettomuuksien ennaltaehkäisemiseksi ja tapahtuneiden onnettomuuksien vaikutusten minimoimiseksi.

Toimenpideohjelman tavoitekohtiin 1.1, 1.1, 1.4, 2 ja 3 sisältyvät toimenpide-ehdotukset ovat kannatettavia. Tavoitekohdan 1.3 osalta pelastuslaitos toteaa, että ei ole tarkoituksenmukaista asettaa kieltoja ja määräyksiä, joiden noudattamista ei ole mahdollista valvoa tai joille ei muutoin löydy laajaa kuntalaisten tukea. Mm. harkittu ja kohtuullinen alkoholitarjoilu tapahtumissa ja edustustilaisuuksissa on niiden luonteesta riippuen osa tavanomaista ja kansainvälisesti hyväksyttyä vieraanvaraisuuskäytäntöä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Lehtokangas Kari, pelastuskomentaja, puhelin 310 30000

Henri Nordenswan
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXHenri Nordenswan
sihteeri

Postiosoite

PL 112
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinginpelastuslaitos@hel.fi

Käyntiosoite

Agricolankatu 15
00530 Helsinki
<http://www.hel.fi/pel>

Puhelin

+358 9 310 1651

Faksi

+358 9 310 30029

Y-tunnus

0201256-6
Alv.nro
FI02012566

stj/MKR

21.12.2010

Kaupunginhallitus
Hallintokeskus
Kirjaamo
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	29. 12. 2010

§ 485

Rakennuslautakunnan kokouksessa 7.12.2010 uudelleen valmisteltavaksi palautettu asia:

**LAUSUNNON ANTAMINEN KAUPUNGINHALLITUKSELLE VASTUULLISEN
ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA**

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö Khs 2009 – 2372 / 006, 12.10.2010
Rakennusvalvontavirasto 99-69-10-LAU

PÄÄTÖS

Rakennuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon. Lausunto koskee vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmaa Helsinkiin.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma

Osana Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009 – 2012 täytäntöönpanoa asetti kaupunginjohtaja 18.11.2009 työryhmän. Tehtäväksi annettiin valmistella vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma Helsinkiin. Lausunnolla oleva ohjelma, päivätty 20.9.2010, on valmisteltu yhteistyössä monien kaupungin eri hallinnonalojen, kansalaisjärjestöjen, Päivittäistavarakauppa ry:n ja Helsingin poliisilaitoksen edustajien kanssa. Rakennusvalvontavirastosta ei ollut edustajaa työryhmässä.

Ohjelma sisältää katsaukset alkoholin vaaroihin ja haittoihin, tilastollisia tietoja helsinkiläisistä ja alkoholista, selvityksen alkoholipolitiikasta ja alkoholia koskevasta lainsäädännöstä. Erikseen on tarkasteltu alkoholimainontaa. Ohjelman luku 7 sisältää suuren joukon työryhmän ehdotuksia toimenpiteiksi. Kullekin ehdotetulle toimenpiteelle on määritetty vastuutaho. Toteutumisen seuranta on ohjelmassa ohjeistettu sosiaalivirastolle ja sosiaalilautakunnalle. Toteutumista esitetään seurattavaksi mittaristolla.

21.12.2010

Alkoholimainokset korjausrakentamisen yhteydessä

Rakennusvalvontavirasto on merkitty vastuutahoksi kohtaan 7.2.1. 2.2. Siinä esitetään, että Helsingin kaupunki kieltää kiinteistöjen korjausrakentamisessa käytettävissä suojapeitteissä olevat alkoholimainokset.

Rakennusvalvonta ei voi puuttua itse mainonnan sisältöön. Alkoholin mainontaa säädellään alkoholilaissa. Alkoholilain 5 luku kieltää väkevän alkoholijuoman mainonnan, epäsuoran mainonnan ja muun myynninedistämisen. Miedon alkoholijuoman ja vähintään 1,2 tilavuusprosenttia etyylialkoholia sisältävän juoman mainonta, epäsuora mainonta ja kuluttajiin kohdistuva muu myynninedistämistoiminta sekä sen liittäminen muun tuotteen tai palvelun mainontaan ja myynninedistämistoimintaan on samoin kielletty alkoholilain 33 §:ssä luetelluissa tilanteissa. Kiellettyinä tilanteina mainitaan muun muassa mainonnan kohdistuminen alaikäisiin tai muihin henkilöihin, joille alkoholijuomaa ei alkoholilain 16 §:n mukaan saa myydä.

Mainoslaitteiden luvanvaraisuudesta säädetään maankäyttö- ja rakennusasetuksessa. Asetuksen 62 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan rakennusvalvonnan toimenpidelupa tarvitaan muun kuin maantielain 52 §:ssä säädetyn rakennelman, tekstin tai kuvan asettamiseen ulkosalle mainos- tai muussa kaupallisessa tarkoituksessa taikka ikkunaa peittävän mainoksen pysyvä tai pitkäaikainen asettaminen. Mainoslaitteiden luvanvaraisuuden ulkopuolelle jää merkittävä osa katukuvassa näkyvää mainontaa. Muun muassa liikkuvissa ajoneuvoissa olevat mainoslaitteet eivät kuulu rakennusvalvonnan toimivaltaan.

Korjausrakentamisessa käytettävät suojapeitteet (työmaahuput) on rakennusvalvonnan ohjeistuksessa vapautettu luvan hakemisesta, lukuun ottamatta historiallisesti arvokkaita suojeltuja alueita (www.rakvv.hel.fi. Asiakasohjeet>Suurmainoskankaat ja muut julkisivuun asennettavat banderollit ja kankaat). Arkihavaintojen perusteella mainoksia näkyy joissakin suojapeitteissä lähinnä vilkkaasti liikennöidyillä alueilla. Kuinka paljon näissä on kysymys alkoholimainoksista, ei virastolla ole käytettävissään seurantatietoja.

Myös korjausrakentamisen suojapeitteiden alkoholimainontaa koskevat alkoholilain mainontaa säätelevät sisällölliset rajoitukset. Alkoholimainontaa valvoo sosiaali- ja terveysministeriön alainen tuotevalvontakeskus sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella on säädetty. Hyvän tavan vastaiseen mainontaan ottaa pyydettyäessä

21.12.2010

kantaa Keskuskauppakamarin alainen Mainonnan eettinen neuvosto. Mainostajat voivat pyytää neuvostolta lausuntoja.

Rakennuslautakunta ei näe mielekkäänä, että suojapeitteissä tapahtuva mainonta kokonaan kiellettäisiin. Ei edes ole varmaa, olisiko täyskielto kaupungin toimivallassa. Kiinteistöjen omistajat ja haltijat voisivat joka tapauksessa, vaikka suojapeitemainontaa lähdetäisiin tiukentamaan, aina hakea rakennusvalvonnalta mainoslaitteelle maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaista lupaa. Luvan edellytysharkintaan ei kuulu arvioida itse mainoksen sisältöä. Mitä mainoslaitteessa, esimerkiksi työmaahupussa, mainostetaan, kuuluu alkoholimainonnan osalta alkoholilainsäädännön piiriin. Sama koskee esimerkiksi katualueelle sijoitettuja mainoslaitteita.

Sen sijaan kaupunki itse voi omissa kiinteistöissään kieltää tai rajoittaa mainontaa harkintansa mukaan. Myös kaupungin omistamalle katualueelle sijoittuvissa mainoslaitteissa voi kaupunki maanomistajan ominaisuudessa omilla ehdoillaan rajoittaa itse mainonnan sisältöä.

Kaikille hallintokunnille vastuutetut toimenpiteet

Toimenpideohjelma sisältää neljä kaikille hallintokunnille vastuutettua ehdotusta. Ne ovat:

7.2.1.2.4. Helsingin kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen painetuissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia.

7.2.1.3.2. Helsingin kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan.

7.2.1.3.3. Helsingin kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

7.2.3.3.1. Helsingin kaupungin hallintokunnat työllistävät pitkäaikaistyöttömiä muun muassa sosiaalisten yritysten kautta.

Rakennuslautakunta toteaa ehdotuksista lyhyesti seuraavaa.

7.2.1.2.4. Helsingin rakennusvalvontavirasto ei ole sisällyttänyt mihinkään julkaisuihinsa maksettua tai muutakaan mainontaa.

7.2.1.3.2. Rakennusvalvontaviraston käytössä olevat edustusmäärärahat ovat äärimmäisen niukat. Virasto on tarjoillut kuohuviiniä kerran vuodessa rakennuslautakunnan vuotuisen

21.12.2010

Rakentamisen Ruusu –tunnustuspalkinnon julkistamistilaisuudessa. Muuta säännöllisesti toistuvaa anniskelua ei ole viime vuosina harrastettu. Rakennuslautakunta pitää asianmukaisena, että Rakentamisen Ruusu –tunnustuspalkintoa voidaan jatkossakin juhlistaa lasillisella kuohuviiniä. Tarjolla on aina ollut myös alkoholiton vaihtoehto. Epäsäännöllisesti on myös tarjottu viiniä suljetuissa rakennuslautakunnan tilaisuuksissa varsinaisen seminaariohjelman jälkeen. Tällaisia tilaisuuksia on ollut harvakseltaan, ei välttämättä edes joka vuosi.

7.2.1.3.3. Rakennuslautakunta ei kannata henkilöstötilaisuuksien täyttää alkoholittomuutta, jos periaate ulotetaan koskemaan esimerkiksi henkilökunnan vuotuista pikkujoulujuhlaa. Pääsääntöinen alkoholittomuus on jo nytkin lähtökohtana.

7.2.3.3.1. Rakennusvalvonta noudattaa pitkäaikaistyöttömiä työllistäessään siitä annettuja ohjeita.

Lopuksi

Rakennuslautakunta toteaa, että toimenpideohjelmassa on aivan oikein kiinnitetty huomiota alkoholin koko ajan kasvavan kulutuksen myötä lisääntyviin haittoihin. Niihin puuttuminen on tärkeää jo kaupunkilaisten terveyden ja turvallisuuden sekä kaupungin heikkenevän taloustilanteen takia.

Mainontaan halutaan puuttua kuntalaisten toimesta muun muassa sisällön sekä sen laajuuden osalta. Pilkkomalla ohjeistus eri virastojen useisiin erilaisiin käytäntöihin ja eri virastojen omiksi ohjeiksi ei toimi. Vastuu kaupungin ohjeistuksesta ja linjanvedoista tulee päättää keskitetympin yhden toimijan kautta, joka antaa kaupungin päättämät ohjeet markkinoijille ja mainosten suunnittelijoille. Kysymys on silloin kaupungin omissa kiinteistöissä, kaduilla ja joukkoliikennevälineissä tapahtuvasta mainonnasta.

Jos taas halutaan tiukentaa alkoholimainontaa yleisemmin, tapahtuu se valtakunnallisen lainsäädännön (alkoholilaki) kautta.

Alkoholien käytön rajoittaminen ei kuulu lähtökohtaisesti rakennusvalvonnan tehtäviin.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marjut Kaukko
pöytäkirjanpitäjä

7.12.2010

Styrelse

TID Tisdag 7.12.2010 kl. 17.00–19.20

PLATS Huvudinstitutet, Dagmarsgatan 3, 00100 Helsingfors, rum 21

NÄRVARANDE Gadd, Sture
Jungner-Nordgren, Anna
von Hertzen, Yrsa
von Martens, Christel
von Nandelstadh, Mikael
Niekka, Liisa
Piiparinen, Niklas
Stormbom, Peter
Woitsch, Erwin

ÖVRIGA Gayer, Gunborg rektor
Linso, Tea ekonomichef
Thors, Moa biträdande rektor

ORDFÖRANDE Gadd, Sture

SEKRETERARE Thors, Moa

FÖREDRAGANDE Gayer, Gunborg

FRÅNVARANDE Vesikansa, Sanna

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO	
HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
11. 01. 2011	
Dno/Dnr	2009-2373
Tehtäväluokka	006
Uppgiftsklass	L24

§ 92

UTLÅTANDE OM HELSINGFORS STADS ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR ANSVARSFULL ANVÄNDNING AV ALKOHOL

BESLUT Direktionen godkände förslaget till utlåtande till stadsstyrelsen med följande tillägg: Institutet betonar i kommande marknadsföring av sina kurser att kurserna också är till för att aktivera och stödja personer, som riskerar att marginaliseras.

Tilläggsuppgifter:

Gunborg Gayer, rektor, tfn 310 49490, gunborg.gayer@arbis.hel.fi

UTLÅTANDE Stadsstyrelsen begär ett utlåtande om Helsingfors stads åtgärdsprogram för ansvarsfull användning av alkohol per 15.12.2010, (Khs 2009-2173-006).

Direktionen för Helsingfors arbis noterar följande angående programmet:

Programmet tar upp viktiga attityd- och hälsoaspekter i förhållande till frågan och vill betona vuxnas ansvarsfulla förhållningssätt till alkoholen. Några trygga gränser för intag av alkohol går inte att definiera, och i dagens Finland har alkoholen blivit en del av vardagen på ett helt annat sätt än för ett tiotal år sedan.

Den stora alkoholkonsumtionen påverkar helsingforsarnas vardag på många olika sätt: det handlar om sjukdomar till följd av alkoholbruk, om olyckor och om förtida pensioneringar. I en kommun med omkring 40 000 anställda handlar det också om en hel del frånvaro från arbetsplatserna på grund av överdriven alkoholkonsumtion.

Åtgärdsförslagen i programmet tar alldeles särskilt upp barns och ungdomars problem anknutna till alkoholkonsumtion, men har också som mål att minska alkoholkonsumtionen i Helsingfors överlag och att ingripa i ett tidigt skede vid problemanvändning av alkohol.

7.12.2010

Direktionen för Helsingfors arbis anser det vara bra att staden nu har tecknat ner klara ställningstaganden mot en överdriven användning av alkohol. Institutet kan framför allt medverka till att man i staden uppnår målen på följande områden:

Institutet betonar i kommande marknadsföring av sina kurser att kurserna också är till för att aktivera och stödja personer, som riskerar att marginaliseras.

Institutet tar i sitt kursprogram för de kommande arbetsåren upp frågor som ansluter sig till alkoholanvändning och betonar i programmet hälsoaspekter. Institutet kan också skapa skraddarsydda kurser för olika personalgrupper inom staden och kan arrangera föreläsningar och temadagar kring ämnet för allmänheten.

De tillställningar som ordnas på Helsingfors arbis är alkoholfria.

Helsingfors arbis erbjuder möjlighet för långtidsarbetslösa att komma igen till arbetet genom att i mån av möjlighet ordna läroavtalsplatser på institutet.

Arbis gör inte reklam för alkoholhaltiga drycker i samband med sin marknadsföring.

På direktionens vägnar

Sture Gadd
Sture Gadd
ordförande

Moa Thors
Moa Thors
sekreterare

Justeras

Anna Jungner-Nordgren
Anna Jungner-Nordgren

Mikael von Nandelstadh
Mikael von Nandelstadh

Utdragets riktighet bestyrker i tjänsten:

Moa Thors
sekreterare

14.12.2010

09-732/006

Stj/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Ani.	22-12-2010

491 §

30.11.2010 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE HELSINGIN KAUPUNGIN
VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Sosv 2009-732

Esityslistan asia Sosj/6

Sosiaalilautakunta päätti antaa asiasta kaupunginhallitukselle seuraavan sisältöisen lausunnon:

Helsingin kaupungin Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman (2010) tavoitteet ovat linjassa valtakunnallisen Alkoholiohjelman (2008–2011) tavoitteiden kanssa. Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelman tavoitteet ovat seuraavat: alkoholin kulutus vähenee Helsingissä, lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta ja alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain. Helsingin sosiaalivirasto on sitoutunut toimimaan Alkoholiohjelman tavoitteiden mukaisesti.

Toimenpideohjelma on tarpeellinen, koska alkoholinkäyttö ja sen aiheuttamat haitat ovat viime vuosina lisääntyneet. Terveystieteiden tutkimuskeskuksen tutkimuksen (2010) mukaan suomalaisista 77 % on sitä mieltä, että käytämme liikaa alkoholia. Suomalaisista 78 % vaatii tiukempaa suhtautumista alkoholin myyntiin ja anniskeluun päihtyneille. Arkisissa ympäristöissä kodin ulkopuolella 61 % kokee humalaisten näkymisen ja käyttäytymisen häiritseväksi. Eniten humalaiset haittaavat Suur-Helsingin alueella asuvia (69 %). Sen sijaan peräti 92 % hyväksyy sen, että terveydenhuollon vastaanottokäyntien yhteydessä kysytään ja neuvotaan alkoholinkäyttöön liittyvissä kysymyksissä. Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma toteutuessaan lisää kaupunkilaisten yleistä viihtyvyyttä ja turvallisuutta.

Tässä lausunnossa otetaan kantaa ensisijaisesti niihin ehdotuksiin, jotka liittyvät sosiaalitoimen tehtäviin.

Ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset lasten ja nuorten suojaamiseksi alkoholinkäytön haitoilta ovat yleisesti kannatettavia. Vanhempien

14.12.2010

vastuun korostaminen ja varhainen puuttuminen lasten alkoholinkäyttöön suojaavat alkoholin haitallisilta vaikutuksilta. Viranomaisten ja kaikkien lasten ja nuorten kanssa työskentelevien asenteisiin vaikuttamalla ja tehostamalla aikuisten mahdollisuuksia puuttua alaikäisen alkoholinkäyttöön voidaan vähentää lasten ja nuorten haitallista päihteidenkäyttöä.

Alkoholia mainostetaan usein lapsiin vetoavilla tavoilla kuten kilpailuilla, peleillä ja musiikilla. Mainontaa toteutetaan ympäristössä, jossa lapset liikkuvat päivittäin, mm. linja-autopysäkeillä ja katumainoksissa. Tällainen arkipäivän ympäristössä toteutuva mainonta on erityisen haitallista lapsille.

Kouluterveyskyselyn mukaan osa vanhemmista tarjoaa tai hankkii alkoholia alaikäiselle lapselleen. Vanhempien oma alkoholinkäyttö ja saliliva asenne alaikäisten päihteidenkäyttöön ovat merkittävä riskitekijä lasten varhaisen alkoholinkäytön aloittamiseen. Koulujen vanhempainiljat ja vanhemmille suunnatut tiedotuskampanjat ovat keinoja vaikuttaa vanhempien asenteisiin ja vastuuseen, joskin niiden avulla tavoitetaan vain osa vanhemmista.

Tutkimusten mukaan kasvuiässä olevan lapsen alkoholinkäyttö vaikuttaa haitallisesti lapsen älylliseen, tiedolliseen ja sosiaaliseen kehitykseen. Myös alkoholiriippuvuus on sitä todennäköisempää, mitä nuorempana lapsi aloittaa alkoholinkäytön. Viranomaisten velvollisuus ilmoittaa lastensuojeluviranomaisille alaikäisen alkoholinkäytöstä tehostaa varhaista puuttumista lasten päihteidenkäyttöön. Lastensuojelusta lapsi ja hänen perheensä voidaan ohjata esimerkiksi päihdearviointiin nuorisoasemille tai tarvittaessa lasten- tai nuorisopsykiatriseen arviointiin. Vakavasti päihteillä ja psyykkisesti oireilevien lasten tutkimuksessa ja hoidossa tehdään yhteistyötä mm. HUS:n nuorten päihdepsykiatrisen poliklinikan kanssa.

Etenkin nuorisoikäisten lasten kiireelliset sijoitukset ovat lisääntyneet ja usein sijoituksen syynä on lapsen oma päihteidenkäyttö. Sosiaalilautakunta pitää tärkeänä, että päihteitä käyttävien lasten asiakasohjaus palveluihin ja hoitoonohjausprosessit ovat selkeitä ja ne on kuvattu yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa. Selkeä hoitoonohjausprosessi tehostaa myös vakavammin päihteillä oireilevien lasten ohjausta tarvittaessa palveluihin. Vakavimmin päihteillä oireilevien lasten hoitokokonaisuuksia tulee edelleen arvioida ja kehittää yhteistyössä eri hallintokuntien kanssa.

14.12.2010

Myös muiden aikuisten vastuun korostaminen lasten suojelemiseksi alkoholinkäytöltä on kannatettavaa. Vaikuttamalla vähittäiskaupan työntekijöiden asenteisiin ja koulutusta lisäämällä voidaan vähentää alaikäisten mahdollisuuksia hankkia alkoholia. Päiväkotien ja koulujen pihajämsä-alueilla sekä leikkipuistoissa eri toimijoiden yhteistyönä tapahtuvaa nuorille tarkoitettua mielekästä iltatoimintaa on tarpeen lisätä. Mielekäs toiminta vähentää päihteiden pariin ajautuvien nuorten määrää.

Ohjelmassa esitetyt toimenpide-ehdotukset aikuisten kohdalta ovat yleisesti ottaen kannatettavia. Kuntalaisten tietämystä alkoholinkäytön terveysriskeistä, hallintakeinoista ja päihdehoitopalveluista on tarpeen lisätä. Kuntalaisten on tärkeää saada asianmukaista tietoa terveysriskeistä ja hoitokeinoista esimerkiksi kampanjoiden välityksellä. Varhainen puuttuminen eri-ikäisten alkoholin ongelmakäyttöön on tutkimusten mukaan vaikuttavaa ja hyväksyttävää. Suurten ikäluokkien vanhetessa on erityisen tärkeää huomioida kasvava hoidon tarve. Ikääntyneet eivät voi käyttää alkoholia esimerkiksi sairauksiensa ja lääkityksensä vuoksi kuten nuoremmat aikuiset. Ikääntyneille on tärkeää antaa räätälöityä tietoa alkoholinkäytön riskeistä sekä luoda heidän tarpeitaan vastaavia tuki- ja hoitopalveluja.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman kustannusvaikutuksia ei ole arvioitu. Tutkimusten mukaan alkoholinkäytön aiheuttamien haittojen kustannukset ovat kuitenkin yhteiskunnalle suuremmat kuin siitä saatavat tulot. Toimenpideohjelman täytäntöönpano tarkoittaisi sitä, että viranomaiset noudattaisivat nykyisiä lakeja, suosituksia ja ohjeita aiempaa tarkemmin sekä tehostaisivat työkäytäntöjään. Uusia henkilöstöresursseja ei välttämättä tarvittaisi. Toimenpideohjelman toteutumisen myötä alkoholinkulutus ja siitä aiheutuvat haitat vähenisivät. Näin alkoholisidonnainen sosiaali- ja terveystalvelujen käyttö sekä kustannukset vähenisivät.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma on kattava. Ohjelman laaja-alaisuuden vuoksi olisi tärkeää, että ohjelman toteutumista arvioisi eri toimialoilta koostuva seurantaryhmä.

Terveysvaikutusten arviointi

Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelman keskeisillä ehdotuksilla voidaan edistää kaiken ikäisten henkilöiden terveyttä ja hyvinvointia.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

14.12.2010

Päätös syntyi äänestyksen jälkeen jäsen Nurmelan ehdotettua varajäsen Virkamäen kannattamana, että esittelijän lausuntoehdotuksen viides kappale, joka kuului "Alkoholien mainostetaan usein lapsiin vetoavilla tavoilla kuten kilpailuilla, peleillä ja musiikilla. Mainontaa toteutetaan ympäristössä, jossa lapset liikkuvat päivittäin, mm. linja-autopysäkeillä ja katumainoksissa. Tällainen arkipäivän ympäristössä toteutuva mainonta on erityisen haitallista lapsille." muutettaisiin kuulumaan seuraavasti: "Sosiaalilautakunnan mielestä alkoholimainonnan sijoittelua tulee rajoittaa koulujen ja päiväkotien läheisyydessä, kuitenkin siten, ettei kategorisia mainoskieltoja toteuteta. Lautakunta pitää tärkeänä, että Helsingin kaupunki keskittää voimavaroja päihteidenkäytöstä kärsivien perheiden tukemiseen ja nuorten harrastusmahdollisuuksien lisäämiseen kaupungissa."

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Nurmelan ehdotuksen äänin 8 – 3, jolloin enemmistön muodostivat puheenjohtaja Ingervo, jäsenet Brettschneider, Kajanoja, Paavolainen, Valpas ja Vesikansa sekä varajäsenet Ollila ja Järvinen. Vähemmistöön Nurmelan ehdotuksen kannalle jäi Nurmelan ja Virkamäen lisäksi varapuheenjohtaja Valtonen.

Lisätiedot:

Aalto Mari, sosiaalisen kuntoutuksen päällikkö, puhelin 310 44650

Kahila Maria, kehittämiskonsultti, puhelin 310 43087

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Anneli Levänen
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

sh/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009 - 2373/006
Stn dnro	
Saap./Ant.	22-12-2010
L25	

109 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLIPOLITIIKAN TOIMENPIDE-
OHJELMASTA

Sto
Esityslistan asia johtreht/4

Johtokunta päätti muutetun esityksen mukaisesti antaa kaupunginhallitukselle (Khs dnro 2009-2373/006) seuraavan sisältöisen lausunnon Vastuullisen alkoholin käytön toimenpideohjelmasta:

Johtokunta yhtyy toimenpideohjelman näkemykseen siitä, että alkoholin vaarojen ja haittojen ennalta ehkäisemiseksi Helsingin kaupunki tarvitsee alkoholin käytön toimenpideohjelman kaltaista vastuullisen alkoholikäytön ohjeistusta.

Johtokunta toteaa yksittäisten osa-alueiden osalta lisäksi seuraavaa: Johtokunta kannattaa lasten ja nuorten suojelua sekä alkoholista aiheutuvien haittojen vähentämistä. Tätä voidaan tukea esitetyllä tavoitteella, jossa raittiutta edistetään ja mahdollisten alkoholikokeilujen aloittamisikää voidaan siirtää myöhemmäksi. Alkoholin mainonnassa tulee ehkäistä alaikäisten ja nuorten olemista mainonnan kohteina. Lisäksi se, että aikuisten päihteiden ongelmakäyttöön puututaan, koituu myös lasten ja perheiden hyväksi.

Johtokunta tukee myös ajatusta siitä, että Helsingin kaupungin järjestämissä tilaisuuksissa pääsääntöisesti pidättäydytään alkoholi-
tarjoilusta. On kuitenkin kaupungin ja sen virastojen järjestämiä tilaisuuksia, joissa esimerkiksi ruokatarjoiluun liittyy mietojen alkoholi-
juomien tarjoilua. Tällaisissa tilanteissa on aina huolehdittava siitä, että tarjolla on myös alkoholittomia vaihtoehtoja.

Edellä mainittu sisältää myös suomenkielinen työväenopiston itse järjestämät sisäiset tilaisuudet. Työväenopisto ei järjestä alkoholitarjoilua sisältäviä yleisötilaisuuksia lukuun ottamatta viinin tuntemuksen perus-

14.12.2010

kurssia sekä viinin ja ruuan yhdistämisen kursseja, joissa tarkoituksena on tutustua (aistit kirkkaina) viinin makuvivahteisiin ja eri makujen yhdistämiseen.

Työväenopisto katsoo opetustoimintansa ja tavoitteidensa tukevan opiskelijoidensa terveellistä ja vastuullista elämäntapaa. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista. Vapaassa sivistystyössä korostuu omaehtoinen oppiminen, yhteisöllisyys ja osallisuus

Lopuksi johtokunta toteaa, että alkoholin aiheuttamia ongelmat on nähtävä myös työhyvinvointinäkökulmasta. Alkoholin väärinkäyttöön ja siitä aiheutuviin ongelmiin kiinnitetään opistossa erityistä huomiota. Työväenopiston esimiehet ja johtoryhmä ovat tutustuneet työterveyshuollon johdolla varhaisen tuen ohjelmaan ja ohjeisiin.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Törmä Taina, johtava rehtori, puhelin 310 88501

Pykäri Riina, ts. johtava opettaja, puhelin 310 88595

Pöytäkirja pidetty yleisesti nähtävänä Suomenkielisen työväenopiston kirjaamossa, Helsinginkatu 26, 00530 Helsinki 17.12.2010 ja päätökset on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkipäivänä pöytäkirjan nähtävänä pitämisestä.

XXXXXXXXXXXXXXXXX

Kaj Lyytinen
apulaisrehtori

14.12.2010

skp/r
Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1
00099 Helsingin kaupunki

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	15. 12. 2010
	226

Lausuntopyyntö Khs 2009 – 2373 / 006

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN
TOIMENPIDEOHJELMASTA

Hallintokeskus on pyytänyt 12.10.2010 taidemuseon johtokunnalta lausuntoa Helsingin kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Toimenpideohjelman päämääränä on vähentää alkoholinkulutusta Helsingissä, suojella lapsia ja nuoria alkoholilta sekä puuttua varhain alkoholin ongelmakäyttöön.

Taidemuseon johtokunta on käsitellyt toimenpideohjelmaa kokouksessaan 14.12.2010 ja antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Taidemuseo kokee myönteisinä terveyttä edistävät ohjeet ja käytännöt ja pyrkii omalta osaltaan tukemaan näitä tavoitteita.

Toimenpideohjelman päämäärät ovat erityisen tärkeitä ja kannatettavia. Näihin päämääriin liittyvät tavoitteet ja suunnitellut toimenpiteet ovat hyviä ja tarkoin harkittuja. Lapsiin ja nuoriin sekä ongelmakäyttöön liittyvään alkoholinkäyttöön tulee suhtautua ponnekkaasti ja riittävällä vakavuudella.

Taidemuseo haluaa kuitenkin esittää kohtaan "Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia" seuraavan huomion:

Taidemuseon toiminta on näyttelyiden myötä erityisen kansainvälistä. Tämä edellyttää taidemuseolta myös kansainvälisiä toimintatapoja vieraanvaraisuuden ja kohteliaisuuden suhteen. Niihin kuuluu mahdollisuus alkoholin tarjoamiseen yhteistyökumppaneille erityistilaisuuksissa kohtuudella. Tämän vuoksi virastopäälliköillä tulisi säilyä tilannekohtainen harkinnanvapaus toimenpideohjelman soveltamisesta.

Kaupungin yhteisessä tavoitteessa kaupungin tapahtumiin liittyen, taidemuseo esittää tilaisuuskohtaisen harkinnanvapauden säilyttämistä virastoissa sekä kohtuullisuuden periaatteen lisäämistä alkoholinkulutuksen vähentämiseksi Helsingissä.

14.12.2010

Lausunto kaupunginhallitukselle hallintokeskuksen kirjaamoon
15.12.2010 mennessä.

Lisätiedot:

Uljas Pia, hallintopäällikkö, p. 3108 7042

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Veikko Hälmetoja
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pia Uljas
sihteeri

26.10.2010

Si/MK
Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2273/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	09-11-2010
Ch	

44 §
LAUSUNTOPYYNTÖ VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMEN-
PIDEOHJELMASTA 20.9.2010

Talpa
Esityslistan asia Tj/3

Johtokunta päätti, että sillä ei ole huomautettavaa toimenpide-
ehdotusten johdosta.

Pöytäkirjanote Helsingin kaupunginhallitukselle ja taloushallintopalve-
lun kirjaamoon.

Lisätiedot:
Turpeinen Päivi, hallintopäällikkö, puhelin 310 25220

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 5.11.2010 ja asianosaista koskeva
päätos on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä
pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Päivi Turpeinen
hallintopäällikkö

10.11.2010

Stj/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	24-11-2010

110 §
LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE VASTUULLISEN ALKOHO-
LINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Tav Esityslistan asia Tarkjoht/13

Tarkastuslautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista ja sillä tavoin vastata valtuuston tietotarpeisiin. Tarkastuslautakunta on arvioinut päihteiden käytön haitallisia vaikutuksia käsitteleviä teemoja varsin kattavasti viime vuosina. Vuonna 2009 tarkastuslautakunta arvioi vanhusten kuntoutusta ja totesi, että päihde-ongelmaisille ikääntyville tulisi kehittää oma kuntoutukseen pyrkivä hoitoketjunsä. Vuonna 2008 tarkastuslautakunta arvioi nuorten syrjäytymisen ehkäisyä ja päihde- ja mielenterveyshäiriötä sairastavien palveluja todeten muun muassa, että kaupungin tulee tukea päihdeettömyyttä sekä asenteellisella että konkreettisella tasolla ja vahvistaa ennaltaehkäisevää toimintaa. Vuonna 2005 tarkastuslautakunta arvioi lastensuojelupalveluja ja koulu- ja opiskelijaterveydenhuoltoa tuoden esiin esimerkiksi, että yksi merkittävimmistä syistä lastensuojelun tarpeelle on vanhempien päihteidenkäyttö.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että toimenpideohjelmissä on esitetty selkeästi ohjelman tavoitteet ja niitä toteuttavat toimenpiteet sekä vastuutahot. Toimenpideohjelman mukaan tavoitteiden toteutumisen seurannasta vastaa sosiaalivirasto, jolle nimetyt vastuuhallintokunnat raportoivat. Sosiaalivirasto huolehtii vuosittaisesta raportoinnista kaupunginhallitukselle, terveystautakunnalle, opetuslautakunnalle ja nuorisolautakunnalle. Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupunginhallitukselle annettavan vuosittaisen raportoinnin lisäksi tavoitteiden toteutumisesta tulisi raportoida valtuustolle vähintään valtuustokausittain strategiaohjelman seurannan yhteydessä.

Tarkastuslautakunta ja -virasto pitävät vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmissä esitettyjä tavoitteita ja toimenpiteitä perusteltuina.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

10.11.2010

Lisätiedot:

Hakanpää Pirjo, tarkastusjohtaja, puhelin 310 36480

Terävä Timo, arviointipäällikkö, puhelin 310 43126

22.11.2010

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Timo Terävä
arviointipäällikkö

16.12.2010

Sj/MKR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Ani.	23-12-2010

199 §

LAUSUNTO KAUPUNGINHALLITUKSELLE VASTUULLISEN ALKOHO-
LINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA -RAPORTISTA

Tplk 2010-35

Esityslistan asia Stara/2

Teknisen palvelun lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Kaupunginjohtajan asettama työryhmä on laatinut raportin koskien valmistelevaansa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmää.

Teknisen palvelun lautakunta pitää raportissa esitettyjä vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman päämääriä ja tavoitteita hyvinä ja oikeansisältöisinä.

Toimenpideohjelman alkoholimainontaa käsittelevässä kohdassa toimenpiteeksi esitetään, että kaupunki kieltää kiinteistöjen korjausrakentamisessa käytettävissä suojapeitteissä olevat alkoholimainokset. Lautakunta esittää lisäksi alkoholimainosten kieltämistä työmaa-alueiden suoja-aidoissa ja telineissä.

Toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitettyä Helsingin kaupungin tapahtumien pääsääntöistä alkoholittomuutta lautakunta pitää oikeana lähtökohtana. Lautakunnan mielestä tapauskohtaisesti harkitun ja kohtuullisen alkoholitarjoilun voidaan kuitenkin katsoa kuuluvan tilaisuuksien luonteesta riippuen osaksi tavanomaista ja kansainvälisesti hyväksyttyä vieraanvaraisuuskäytäntöä. Lautakunta katsoo, että tarvitaan kaupunkitasoista alkoholitarjoilua koskevaa yleisluonteista ohjeistusta, joka jättää tilaa virastoissa ja liikelaitoksissa tehtävälle tapauskohtaiselle harkinnalle.

Kaupungin ruokakulttuuristrategian tavoitteena on, että Helsingistä tulee laatuluokan eurooppalainen ruokakaupunki. Kohtuullinen ja sopiva alkoholitarjoilu on osa kansainvälistä ruoka- ja tapakulttuuria. Tästä syystä Helsinki ei voi julistautua "alkoholivapaaksi vyöhykkeeksi".

16.12.2010

Erityisesti lautakunta korostaa sitä, että kaupungin tilaisuuksissa, joissa on alkoholitarjoilua, tulee olla aina myös riittävästi tarjolla alkoholittomia vaihtoehtoja.

Kaupungin omaan henkilöstöön kohdistuvat toimet ovat merkittävä osa toimenpideohjelmaa. Lautakunta pitää tärkeänä, että kaupungin päihdeohjelman päivittämisen jälkeen kiinnitetään huomiota siihen, että henkilöstö myös tuntee päihdeohjelman.

Muilta osin lautakunta tukee ohjelmassa esitettyjä toimenpiteitä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle

Lisätiedot:

Lamminmäki Jorma, hankintajohtaja, puhelin 310 31500

Suuperko Mauri, toimitusjohtaja, puhelin 310 39269

Taulavuori Timo, toimitusjohtaja, puhelin 310 32500

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 22.12.2010.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
Ruija Rantala-Saajo
Pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

Stj/MLR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/002
Stn dnro	
Saap./Anl.	22-12-2010

340 §

30.11.2010 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOH-
JELMASTA HELSINKIIN

Terke 2009-2260
Esityslistan asia TJA/6

TJA

Terveyslautakunta päätti antaa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpi-
deohjelmasta seuraavan lausunnon:

"Kaupunginjohtaja asetti 18.11.2009 osana Helsingin kaupungin strate-
giaohjelman 2009 - 2012 täytäntöönpanoa työryhmän valmistelevaan
Helsinkiin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman. Valmiste-
lun vastuuvirastona on toiminut terveyskeskus.

Terveyslautakunta pitää toimenpideohjelmaa tärkeänä ja ajankohtaise-
na sekä monipuolisesti ja perusteellisesti valmisteltuna. Toimenpideoh-
jelma vastaa Helsingissä sekä kaupunkitason alkoholipoliittisiin linjau-
starpeisiin että yksittäisen kaupunkilaisen alkoholin riski- ja ongelmakäy-
tön mukanaan tuomiin vaikeuksiin.

Toimenpideohjelma selkeyttää hallintokuntien vastuita ja edellyttää tii-
vistä yhteistyötä eri toimijoiden välillä. Sen vuoksi on hyvä, että ohjel-
maa on ollut laatimassa monialainen työryhmä ja se on mahdollistanut
ohjelman monipuolisuuden ja mahdollistaa jatkossa toimeenpanon su-
juvuuden. Luontevaa on, että tavoitteiden toteutumisen seurantavas-
tuutahoksi esitetään sosiaalivirastoa ja sosiaalilautakuntaa, jotka nytkin
hoitavat Helsingin kaupungissa raittiustyöasetuksessa määriteltäviä teh-
täviä.

Helsingin terveyskeskuksen keskeinen toimintastrategia on väestön
terveyden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen. Vastuullisen al-
koholinkäytön toimintaohjelman tavoitteilla, yhteisillä pelisäännöillä ja
työvälineillä kyetään entistä tehokkaammin tukemaan terveydenedis-
tämisen strategian toteutumista alkoholin käytön vähentämisessä. Oh-
jelma tukee vastaanotolla päihteiden käytön puheeksi ottamista, hoi-
toon ohjausta ja hoidon käynnistämistä.

14.12.2010

Toimintaohjelman viesti on, että alkoholin riski- ja ongelmakäyttöön puututaan varhain. Helsingin terveystakeskus tukee alkoholiriippuvuuden ehkäisyä ja hoitoa kansallisten, näyttöön perustuvien Käypä hoito -suositusten mukaisesti muun muassa mini-interventioilla.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitetään kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten edustustilaisuuksien, tapahtumien ja kaupungin tiloissa pidettävien tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta. Terveyslautakunta pitää oikeana kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta.

Erityisen arvokasta terveyslautakunnan mielestä on, että yhdeksi toimenpideohjelman päämääräksi on määritelty lasten ja nuorten suojeleminen alkoholilta. Lasten ja nuorten tulee voida elää ja kasvaa sellaisessa elinympäristössä, jossa alkoholin liikakäytöstä johtuvat haittatekijät ovat minimaaliset. Nuorten kohdalla on tärkeää alkoholin ongelmakäyttöön puuttumisessa varhaisen tuen merkitys. Ohjelma tuo selkeitä velvoitteita mm. terveystakeskuksen koulu- ja opiskeluterveydenhuollolle ja päivystysyksiköille.

Terveyslautakunta haluaa tuoda tiedoksi, että parhaillaan eduskunnan käsittelyssä olevan terveydenhuoltolakesityksen perusteluosassa todetaan, että yksi keskeinen aihe terveystarkastuksissa on potilaan alkoholin käyttö. Perusteluissa korostetaan, että alkoholiperäinen tauti tai tapaturmainen alkoholimyrkytys on työikäisten miesten ja naisten yleisin kuolinsyy ja että alkoholi voi aiheuttaa sairauksia lähes ihmisen koko elimistössä. Terveydenhuollon tehtävänä on tunnistaa ja hoitaa potilaita, joiden terveyden alkoholinkulutus saattaa vaarantaa. Tältä osin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma on yhteneväinen myös uuden terveydenhuoltolakesityksen sisällön kanssa.

Terveyslautakunta kannattaa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman hyväksymistä Helsinkiin ja ohjelman tavoitteiden ja toimenpide-ehdotusten käyttöön ottoa täydessä laajuudessa.

Terveysvaikutusten arviointi

Alkoholin runsas käyttö heikentää yksilön terveyttä ja altistaa erilaisille fyysisille ja psyykkisille sairauksille ja heikentää sosiaalista hyvinvointia. Alkoholin ongelmakäytöstä aiheutuu merkittäviä kustannuksia lisääntyneen terveys- ja sosiaalipalvelujen käytön, alentuneen työtehon ja tapaturmien vuoksi. Sen vuoksi yhteiskunnan, yksilön ja myös hänen

14.12.2010

sosiaalisen elinympäristönsä vuoksi on tärkeää että riski- ja ongelma-käyttöön puututaan mahdollisemman varhaisessa vaiheessa. Alkoholi-käytön vähentämisellä on aina positiivisia terveysvaikutuksia. Lapsia ja nuoria tulee suojella alkoholilta. Tätä kaikkea tuetaan mm. alkoholi-mainonnan lopettamisella ja alkoholilainsäädännön noudattamisen valvonnan tehostamisella.”

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Käsittely

Terveyslautakunta hyväksyi äänin 7 (Heistaro, Kousa, Ivanitskiy, Snäll, Lumijärvi, Tuominen, Malinen) – 2 (Autti, Kuuskoski) jäsen Kousan jäsen Tuomisen kannattamana tekemän seuraavan muutosesityksen:

Lausunnon 6. kappale muutetaan kuulumaan:

”Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitetään kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten edustustilaisuuksien, tapahtumien ja kaupungin tiloissa pidettävien tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta. Terveyslautakunta pitää oikeana kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta.”

Esittelijän äänestyksessä hävinnyt ehdotus lausunnon em. kappaleeksi oli: ”Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitettyä kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitosten edustustilaisuuksien, tapahtumien ja kaupungin tiloissa pidettävien tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta terveyslautakunta pitää oikeana.”

Terveyslautakunta hylkäsi äänin 6 (Autti, Heistaro, Kuuskoski, Ivanitskiy, Lumijärvi, Malinen) – 3 (Kousa, Snäll, Tuominen) jäsen Tuomisen jäsen Kousan kannattamana tekemän seuraavan muutosesityksen: Lausunnon 7. kappaleen loppuun lisätään kannanotto, joka kuuluu: ”Terveyslautakunta ei kuitenkaan pidä tarkoituksenmukaisena esitettyä menettelyä psykiatrisesta konsultaatiosta alle 13-vuotiaille tai sen harjoittamisesta 13- 15-vuotiaille, vaan pitää riittävänä lastensuojeluilmoitusta ja sen mahdollistamaa tapauskohtaista konsultaatiota.”

Lisätiedot:

Kupiainen Marketta, hallintoylihoitaja, puhelin 310 42348

Leena Moisander
pöytäkirjanpitäjä

30.11.2010

Stj/MKR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	10. 12. 2010

620 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOH-
JELMASTA

HKR 2009-889
Esityslistan asia Ki/4

Yleisten töiden lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle lausun-
tonaan vastuullisen alkoholinkäytön vähentämisohjelmasta seuraavaa:

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman tavoitteet, toimintalin-
jat ja ehdotukset konkreettisiksi toimenpiteiksi on esitetty raportissa
selkeästi. Valituille tavoitteille ja ehdotetuille monipuolisille toimenpiteil-
le on esitetty rationaaliset perustelut kunkin päämäärän ja tavoitteen
yhteydessä.

Rakennusvirastoa ei ole nimetty vastuutahoksi mihinkään toimen-
pideohjelman erityiseen kohtaan vaan sitä koskevat seuraavat ohjel-
man toimenpiteet, joissa vastuutahoiksi on merkitty kaikki kaupungin vi-
rastot:

Kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen painetuissa tai
sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholi-
mainoksia. Kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin
anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan. Kaupun-
gin henkilöstötilaisuuksissa ovat pääsääntöisesti alkoholittomia. Kaupun-
gin hallintokunnat työllistävät pitkäaikaistyöttömiä muun muassa sosi-
aalisten yritysten kautta.

Ohjelmassa on esitetty myös alkoholimainonnan vähentämiseksi Hel-
singissä, että kaupunki kieltää kaiken alkoholimainonnan antaessaan
vuokralle omistuksessaan olevia mainospintoja kaupungin alueella.
Vastuutahoksi on tämän toimenpiteen osalta merkitty kiinteistövirasto.
Yleisillä alueilla olevien mainoslaitteiden mainospaikkojen vuokraus ja
ns. terassilupien myöntäminen siirtyy 1.1.2011 rakennusvirastolle. Kiin-
teistöviraston tilakeskus on kilpailuttanut yleisillä alueilla olevien kiintei-
den mainoslaitteiden mainospintojen myynnin. Tilakeskus tarkistaa
parhaillaan useita satoja mainoslaitteita kattavaa vuoteen 2023 saakka
voimassa olevaa sopimusta mainosyrittäjien kanssa.

30.11.2010

Rakennusviraston katu- ja puisto-osastolle aiheutuu alkoholin käyttöön liittyvistä haitoista merkittäviä kustannuksia. Kustannukset syntyvät alkoholin vaikutuksen alaisena tehdystä roskaamisesta sekä vahingonte-oista ja ilkivallasta puistoissa ja muilla yleisillä alueilla. Puistoissa varsinkin viikonloppuisin tapahtuva julkijuopottelu roskaamisineen ja eritteineen aiheuttaa asukkaille lähiympäristön hyvinvoinnin heikkenemistä.

Rakennusvirasto kannattaa pääosin ohjelmassa esitettyjä edellä mainittuja kaikkia virastoja koskevia toimenpiteitä, joilla pyritään ohjelmassa asetettuihin päämääriin.

Toimenpide-ehdotus, jonka mukaan kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan on kuitenkin liian ehdoton. Virastolla ja liikelaitoksella tulee olla tapauskohtaisesti kunkin tilaisuuden luonne huomioon ottaen mahdollisuus itsenäisesti harkita, soveltuuko alkoholin anniskelu tilaisuuteen.

Vastuulliseen alkoholinkäyttöön tähtäävät toimenpiteet ovat tärkeä osa kaupungin asukkaiden terveyden ja sen ylläpidon tukemista. Kaupungin päättäjien ja työntekijöiden sitoutuminen alkoholinkäytön vähentämiseen vaikuttaa osaltaan toimenpideohjelman erään tavoitteen, alkoholikulutuksen vähenemisen Helsingissä, saavuttamiseen. Tämän samoin kuin muidenkin toimenpideohjelman päämäärien saavuttamiseen olisi pyrittävä ensisijaisesti suositusten, kampanjoiden ja kannusteiden avulla. Kuten ohjelman perusteluissa todetaan, aikuisen alkoholia käyttävän henkilön vastuuta omasta alkoholinkäytöstään ja sen seurauksista ei voida kieltää. Viime kädessä jokaisella ihmisellä on vastuu omasta terveydestään.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle ja hallinto-osastolle.

Lisätiedot:

Rautiainen Antti, lakimies, puhelin 310 38503

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä 9.12.2010

Antti Rautiainen
pöytäkirjanpitäjä

14.12.2010

Sj/ape

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	17-12-2010
L17	

431 §
LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDE-
OHJELMASTA

Ymk 2010-2230, Khs 2009-2373/006 12.10.2010
Esityslistan asia Yj/6

Helsingin kaupunginhallitus on lausuntopyynnössään (Khs 2009-2373/006) pyytänyt ympäristölautakunnalta lausuntoa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta 15.12.2010 mennessä. Toimenpideohjelma on esityslistan liitteenä (liite 1).

Ympäristölautakunta on tutustunut vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmaan ja lausuu asiasta seuraavaa:

Ympäristölautakunta toteaa lausuntonaan, että vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman laatinut työryhmä on tehnyt perusteellista ja hyvää työtä. Asia on myös yleisesti ottaen tärkeä ja toimenpideohdotukset tuovat hyviä konkreettisia ehdotuksia alkoholin aiheuttamien haittojen vähentämiseksi.

Seuraavassa lautakunta kommentoi lyhyesti niitä toimenpideohjelman kohtia, jotka koskevat välittömästi myös ympäristökeskusta.

Kohta 1.2.4.

Toimenpide-ehdotuksen mukaan kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen painetuissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia.

Ympäristölautakunta toteaa, että ehdotus on kannatettava. Ympäristökeskuksen toiminnassa ei tällä hetkelläkään julkaista alkoholimainoksia.

14.12.2010

Kohta 1.3.2.

Toimenpide-ehdotuksen mukaan Helsingin kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumissaan.

Ympäristölautakunta toteaa, että ympäristökeskuksen tapahtumat ovat lähestulkoon kaikki täysin alkoholittomia.

Lautakunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että joissakin tilaisuuksissa on yleisesti katsottu juhlan kohdetta kunnioittavaksi tarjota esimerkiksi lasi kuohuviiniä asian juhlavuuden vuoksi. Tämäntyyppisistä tilaisuuksista esimerkkinä mainittakoon Helsingin kaupungin ympäristöpalkinnon julkistamistilaisuus. Jää epäselväksi tarkoitetaanko tällä toimenpide-ehdotuksella myös edellä mainitun tyyppisiä tilanteita.

Kohta 1.3.3.

Toimenpiteenä ehdotetaan, että kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

Ympäristölautakunta toteaa tähänkin, että ympäristökeskuksen henkilöstötilaisuudet ovat tälläkin hetkellä pääsääntöisesti alkoholittomia.

Kohta 3.3.1.

Ehdotetun toimenpiteen mukaan Helsingin kaupungin hallintokunnat työllistävät pitkäaikaistyöttömiä muun muassa sosiaalisten yritysten kautta.

Ympäristölautakunta toteaa, että tässä kohdassa ehdotettua toimenpidettä tulisi vielä tarkentaa. Lisäksi ympäristölautakunta kiinnittää huomiota siihen, että lautakunta tukee vuosittain Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus Oy:tä, joka jatkuvasti työllistää pitkäaikaistyöttömiä ja tarjoaa työpaikkoja esimerkiksi kuntouttavassa työtoiminnassa oleville. Pääkaupunkiseudun Kierrätyskeskus on myös ollut perustamassa Sosiaalisen työllistämisen yhteistyöryhmää.

Muuta

Muilta osin ympäristölautakunta kiinnittää huomiota siihen, että tiedonkulkuun toimijoiden ja viranomaisten välillä tulee kiinnittää huomiota. Myös viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojen vaihtaminen ovat tärkeässä asemassa. Mikäli esimerkiksi ulkoterrassit aiheuttavat jatkossa

14.12.2010

haittoja, tai niiden anniskelun kanssa tulee ongelmia, olisi tärkeää että eri viranomaiset pystyvät seuraamaan ongelmien mahdollista kumuloitumista tiettyihin kohteisiin.

Lopuksi ympäristölautakunta toteaa, että jalkakäytävillä ja porttikäytävien virtsaamisen taloyhtiöille ja vastaaville aiheuttama haitta ja kustannukset tulisi kartoittaa jollakin otoksella. Otokseen voisivat kuulua jo nyt jonkinlaisessa tiedossa olevat pahimmat kadut tai kadunpätkät. Haitan poistamiseen tulisi ryhtyä pahimmissa paikoissa esimerkiksi valaistusta lisäämällä, mahdollisesti valvontaa lisäämällä ja tähän liittyvällä sako-
tuksella, tiedottamalla sekä yleiseen mielipiteeseen vaikuttamalla.

Merkittiin, että esittelijä poisti esityksestään esityslistan sivulta 18 viimeisestä kappaleesta sanat "kuten Helsinginkatu".

Lisätiedot:

Kankaanrinta Nora, ympäristölakimies, puhelin (09) 310 31570

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävillä 22.12.2010 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana päivänä pöytäkirjan nähtävänä pitämisestä.

55/MLR

1.12.2010

Kaupunginhallitus

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	10. 12. 2010

212 §

LAUSUNTO VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Att

Khs 2009-2373/006

Esityslistan asia Tj/5

Asuntotuotantotoimikunta päätti antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Toimenpideohjelman yleisenä tavoitteena on alkoholinkäytön ja siihen liittyvien terveys- ym. haittojen vähentäminen.

Ohjelman mukaan "vastuullinen alkoholinkäyttö" on monimerkityksinen ja ongelmallinen termi, joka on vakiintunut yleiskieleen alkoholiteollisuuden käyttämästä ilmaisusta. Toimenpideohjelman mukaan suurin osa alkoholin haitoista aiheutuu alkoholin, eikä niinkään käyttäjän ominaisuuksista. Niin ollen myös alkoholin kohtuukäyttöön liittyy haittoja, jotka saattavat ilmaantua alkoholin kertakäytön seurauksena tai kertyä vähitellen. Vastuullinen alkoholinkäyttö ei sovellu toimintaohjeeksi myöskään lapsille tai nuorille.

Toimenpideohjelmassa esitetään vakuuttavaa aineistoa alkoholinkäyttöön liittyvistä haittatekijöistä ja sen yhteydestä erilaisiin sairauksiin, tapaturmiin, rikollisuuteen ja työkyvyttömyyteen. Myös lasten ja nuorten humalahakuisesta juomisesta esitetyt luvut ovat huolestuttavia. Kokonaisuutena suomalaisten alkoholinkäyttö on kasvanut viisinkertaiseksi 1960 -luvun tasosta ja alkoholinkäyttö on samaan aikaan arkipäiväistynyt.

Esitetyn aineiston valossa monet toimenpideohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat perusteltuja. Erityisesti lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön ja sen ehkäisyyn on syytä kiinnittää huomiota ja ottaa käyttöön ohjelmassa esitetyjä ehkäiseviä toimenpiteitä.

Toimenpideohjelmassa esitetyt toimenpiteet ovat lähinnä Helsingin kaupungin hallintokuntien käytössä olevia toimia. Kaupungin tulisi jatkaa työtä siten, että samaan suuntaan vaikuttavia toimenpiteitä otet-

1.12.2010

taisiin käyttöön laajemminkin yhteiskunnassa yleisesti hyväksytyjen päämäärien saavuttamiseksi alkoholin ongelmakäytön suhteen.

Vaikka toimenpideohjelmassa kyseenalaistetaan "vastuullinen alkoholinkäyttö" terminä, niin ohjelmasta voidaan päätellä, että myös sen valmistelleen työryhmän mielestä on vastuullista alkoholinkäyttöä, johon ei liity ohjelmassa kuvattuja yksilötason- tai yhteiskunnallisia haittoja. Tähän kategoriaan kuulunevat esimerkiksi kaupungin edustustilaisuudet. Voidaankin kysyä, olisiko esityksen tullut keskittyä nimenomaan alkoholin ongelmakäyttöön ja siihen liittyviin haittoihin, vaikkakaan rajanveto ei olekaan aina yksinkertaista.

Joillakin nyt esitetyistä toimenpiteistä lienee lähinnä periaatteellinen merkitys, jonka välillistä vaikutusta alkoholin ongelmakäytön vähentymiseen on vaikea todentaa. Yleisesti ottaen työelämään liittyvä "alkoholikulttuuri" on mennyt joka tapauksessa parempaan suuntaan viimeisten vuosikymmenten aikana.

Toimenpideohjelmassa on nimetty kaupungin eri virastoja vastuutahoiksi ohjelmassa mainituille toimenpiteille, joiden päämääränä on alkoholikulutuksen vähentäminen Helsingissä. Asuntotuotantotoimistoa ei ole nimetty minkään erityisen toimenpiteen osalta vastuutahoksi, mutta seuraavat esitykset koskevat kaikkia kaupungin virastoja:

Helsingin kaupungin virastojen, liikelaitosten ja tytäryhteisöjen paineissa tai sähköisissä julkaisuissa ja muussa viestinnässä ei julkaista alkoholimainoksia.

Helsingin kaupungin virastot ja liikelaitokset pidättäytyvät alkoholin anniskelulupahakemuksista ja anniskelusta tapahtumisissaan.

Helsingin kaupungin henkilöstötilaisuudet ovat pääsääntöisesti alkoholittomia.

Mainituilla kaupungin erilaisiin tilaisuuksiin kohdistuvilla toimenpiteillä lienee lähinnä periaatteellinen merkitys alkoholin ongelmakäyttöön laajemmin. Työelämän tilaisuuksiin liittyvä alkoholinkäyttö on vähentynyt joka tapauksessa aikaisemmasta.

Alkoholimainontaa kaupungin hallitsemilla mainospaikoilla ei voida pitää kaupungille tulevien tulojen kannalta perusteltuna, kun kaupunki ja kunnat yleensä kantavat viime kädessä suurimman taloudellisen vastuun alkoholin aiheuttamista terveys- ym. haitoista. Lisäksi julkisilla mainospaikoilla, joita kaupungin hallitsemat mainospaikat yleisesti ovat,

1.12.2010

alkoholimainonta kohdistuu täysin esteettömästi myös alaikäisiin ja lapsiin.

Lisäksi seuraava alkoholin ongelmakäytön varhaiseen puuttumiseen liittyvä toimenpide on kaikille virastoille yhteinen:

Helsingin kaupungin hallintokunnat työllistävät pitkäaikaistyöttömiä muun muassa sosiaalisten yritysten kautta.

Työllistämistoimia voidaan pitää tärkeänä osana myös alkoholin liika-
käytön ehkäisemisessä ja siksi on perusteltua, että myös tämä näkö-
kulma otetaan huomioon työllistämistoimista päätettäessä.

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Nyyssölä Markku, hallintojohtaja, puhelin 310 32297

Harry Ahlgren
sihteeri

HELSINGIN KAUPUNKI
HENKILÖSTÖTOIMIKUNTA

LAUSUNTO

29.11.2010

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	29. 11. 2010

Kaupunginhallitus

Henkilöstötoimikunnan lausunto vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta

Henkilöstötoimikunta on käsitellyt 2.11.2010 ja 29.11.2010 kokouksissaan vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmää.

Henkilöstötoimikunta kannattaa ohjelman periaatteita ja pitää esitettyjen toimenpiteiden toteuttamista tärkeänä.

Niissä ehdotuksissa, joissa esitetään uusia tai laajenevia toimenpiteitä, tulee selvittää ennen päätöksentekoa niiden todellinen kustannusvaikutus ja voimavarojen suuntaaminen talousarvion puitteissa.

Helsingissä 29.11.2010

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tuula Haatainen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tapio Havasto
varapuheenjohtaja

24.11.2010

SG/HCR

Kaupunginhallitus
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	29. 12. 2010

Hallintokeskuksen lausuntopyyntö 2009 - 2373/006/12.10.2010

VASTUULLISEN ALKOHOLIKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Heke 2010-164

Työsuojeluneuvottelukunta on käsitellyt 3.11.2010 pitämässään kokouksessa neuvottelukunnalta pyydettyä lausuntoa (lausuntopyyntö Khs 2009-2373/006) kaupunginjohtajan 18.11.2009 asettaman työryhmän 20.9.2010 valmistelemasta vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Työsuojeluneuvottelukunta antaa lausuntonsa toimenpideohjelmasta kaupungin palveluksessa olevan henkilöstön työhyvinvoinnin näkökulmasta todeten pitävänsä kaupungin pyrkimystä edistää alkoholijuomien kokonaiskulutuksen vähentämistä erittäin tärkeänä ja toimenpideohjelmaa yleisiltä tavoitteiltaan kannatettavana.

Työsuojeluneuvottelukunnan 14.9.2010 hyväksymässä Helsingin kaupungin työhyvinvoinnin toimintaohjelmassa vuosille 2010-2013 on henkilöstön omien voimavarojen osalta asetettu tavoitteeksi omasta terveydestään vastuuta kantava ja työkykyinen henkilöstö. Tähän pääsemiseksi on yhtenä keinona mainittu Helsingin kaupungin henkilöstön päihdeohjelman päivittäminen ja jalkauttaminen työpaikoilla. Sama asia on yksi työsuojeluneuvottelukunnan 3.11.2010 pidetyssä kokouksessa käsitellyn, edellä mainitun työhyvinvoinnin toimintaohjelman toteuttamissuunnitelman vuodelle 2011 asetetuista tärkeimmistä tavoitteista.

Alkoholin ongelmakäytöstä aiheutuu työelämässä kustannuksia poissaolojen, alentuneen työtehon ja tapaturmien vuoksi. Myös runsas alkoholinkäyttö on merkittävä työkyvyttömyyden ja sairauspoissaolojen riski.

Työterveyshuolto tukee alkoholiriippuvuuden ehkäisyä ja hoitoa Suomalaisen Lääkäriseuran Duodecimin kansallisten, näyttöön perustuvien Käypä hoito – suositusten mukaisesti muun muassa mini-interventioilla

24.11.2010

ja alkoholinkäyttöön puuttumisella työterveyslääkäreiden ja työterveys-
hoitajien vastaanotoilla.

Kaupungin henkilöstön päihdeohjelman ja hoitoonohjausmenettelyn
tarkoituksena on helpottaa alkoholikysymysten puheeksi ottamista, hoi-
toon ohjausta ja hoidon aloittamista. Työsuojeluneuvottelukunta koros-
taa kaupungin henkilöstön alkoholin ongelmakäyttöön puuttumisessa
varhaisen tuen merkitystä, josta on laadittu esimiesten roolia ja vastuu-
ta koskevat ohjeet. Myös muissa esimies-alaiskeskusteluissa ja vas-
taavissa asiaan on tarvittaessa puututtava.

Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmassa tavoitteeksi esitet-
tyä kaupungin keskushallinnon sekä kaupungin virastojen ja liikelaitos-
ten edustustilaisuuksien, tapahtumien ja kaupungin tiloissa pidettävien
tilaisuuksien pääsääntöistä alkoholittomuutta neuvottelukunta pitää oi-
keana. Neuvottelukunnan mielestä tapauskohtaisesti harkitun ja koh-
tuullisen alkoholitarjoilun voidaan kuitenkin katsoa kuuluvan tilaisuuksi-
en luonteesta riippuen osaksi tavanomaista ja kansainvälisesti hyväk-
syttyä vieraanvaraisuuskäytäntöä. Neuvottelukunta korostaa myös sitä,
että kaupungin tilaisuuksissa, joissa on alkoholitarjoilua, tulee olla aina
myös riittävästi tarjolla alkoholittomia vaihtoehtoja. Neuvottelukunnan
mielestä tarvitaan kaupunkitasoista alkoholitarjoilua koskevaa yleis-
luonteista ohjeistusta, joka jättää tilaa virastoissa ja liikelaitoksissa teh-
täväälle tapauskohtaiselle harkinnalle.

Edellä mainitut näkökohdat huomioon ottaen työsuojeluneuvottelukunta
ilmoittaa tukevansa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman
valmistelleen työryhmän ehdotuksia työturvallisuuden näkökulmasta ja
terveydellisistä syistä.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hannu Tulensalo
henkilöstöjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Paavo Salonen
sihteeri

15.12.2010

1/1

Helsingin kaupunki
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1 (Pohjoisesplanadi 11-13)

00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnr	
Saap./Anl.	17-12-2010
L35	

Kaupunginhallitukselle

Vastaus lausuntopyyntöön Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen on asettanut osana kaupungin strategiaohjelman 2009–2012 täytäntöönpanoa työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella 30.9.2010 mennessä vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma Helsinkiin. (Khs dnro 2009-2373/006)

Tietokeskus katsoo, että toimenpideohjelman päämäärät, 1) alkoholikulutus vähenee Helsingissä, 2) lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta ja 3) alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain, ovat tarpeellisia ja perusteltuja terveellisten elämäntapojen edistämisen kannalta.

Vertaillaessa peruskoulun viimeisellä luokalla - siis 15-16 vuotiainen - olevien helsinkiläisten huumeiden käyttöä, osoittautuu, että Helsingissä käyttö on eurooppalaisessa vertailussa hyvin vähäistä. Nuoria tutkittaessa käy ilmi, että eniten huumeita käytetään itäisessä Euroopassa, mutta Helsingissä kulutus on vähäisempää kuin läntisessä Euroopassa.

Alkoholin käytössä tilanne on hieman toinen, tässä Helsingiläinen nuoriso sijoittuu idän ja lännen väliin. Samaisessa tietokeskuksen tutkija Markku Lankisen tutkimuksessa käy ilmi, että yli puolella kyselyyn vastanneilla nuorilla oli kokemuksia alkoholin käytöstä viimeisen kuukauden aikana. 17 prosenttia nuorista vastaajista ilmoitti olleensa humalassa viimeisen kuukauden aikana.

(Lähde: Lankinen Markku: Päihteiden ja huumeiden käyttö peruskoulun päättöluokilla Helsingissä. Helsingin kaupungin tietokeskus, tutkimuskatsauksia 2010: 7)

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Asta Manninen
johtaja

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telekopio
PL 5500 00099 HELSINGIN KAUPUNKI tietokeskus.kirjaamo@hel.fi	Siltasaarenkatu 18-20 A Helsinki 53 tietokeskus.kirjaamo@hel.fi	Vaihde (09) 310 1612 www.hel.fi/tietokeskus	(09) 310 36601

Tiina Pohjonen

30.11.2010

Helsingin kaupunginhallitus
Lausuntopyyntö Khs 2009-2373/006

Khs dnro	2009-2373/006
Strn dn	
Saap./Anl.	13. 12. 2010

VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Työterveyskeskus antaa lausunnon toimenpideohjelmasta kaupungin henkilöstön terveyden ja työturvallisuuden näkökulmasta todeten ohjelman olevan kokonaisuudessaan tavoitteiltaan kannatettava.

Alkoholin ongelmakäyttö aiheuttaa työelämässä kustannuksia poissaolojen, alentuneen työtehon ja tapaturmien vuoksi. Runsas alkoholin käyttö on merkittävä työkyvyttömyyden ja sairauspoissaolojen riskitekijä. Kaupungin henkilöstön 2000-l:n alun terveystutkimus osoitti runsaan alkoholin käytön olevan yhteydessä sekä lyhyisiin että pitkiin sairauspoissaoloihin (Salonsalmi ym. 2007, Suomen Lääkärilehti). Vastaavasti kunta-alan tutkimus osoittaa lääkärin myöntämien sairauspoissaolojen ja runsaan alkoholin käytön yhteyden (Vahtera et. al. 2002, Am J Epidemiol).

Työterveyshuolto tukee alkoholiriippuvuuden ehkäisyä ja hoitoa kaikessa vastaanottotyössään. Alkoholiongelmaisen tunnistamisessa ja hoidossa toimitaan Käypä hoito -suositusten mukaisesti ja siten toimenpideohjelmassa (s. 29) esitetty mini-interventio (lyhytneuvonta) on osa työterveyden vakiintuneita käytäntöjä. Vuodesta 2011 alkaen työterveyskeskus tulee seuraamaan lyhytneuvontatapahtumien lukumäärää. Työterveyskeskus korostaa esimiesten aktiivista roolia alkoholin ongelmakäytön varhaisessa puuttumisessa, henkilöstön hoitoonohjauksessa ja hoidon seurannassa.

Toimenpideohjelmassa esitetään, että kaupungin edustustilaisuudet, tapahtumat ja kaupungin tiloissa pidettävät tilaisuudet olisivat pääsääntöisesti alkoholittomia. Työterveyskeskuksen mielestä tapauskohtaisesti harkitun ja kohtuullisen alkoholitarjoilun voidaan kuitenkin katsoa kuuluvan tilaisuuksien luonteesta riippuen osaksi tavanomaista ja kansainvälistä vieraanvaraisuuskulttuuria. Tällöin kuitenkin tulee aina olla myös monipuolinen alkoholittomien vaihtoehtojen tarjonta.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tiina Pohjonen
työterveysjohtaja

Helsingin kaupunki

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
14.12.2010	2517/01/013/131/2010
05.01.2011	
Dnro/Dnr	2009-2373/
Tehtäväluokka	1006
Uppgiftsklass	

L37

LAUSUNTO HELSINGIN VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Helsingin kaupunki on pyytänyt HSL:n lausuntoa raportista, jossa esitellään kaupungin työryhmässä valmisteltu Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma. Raportissa esitetyistä toimenpiteistä kohta 2.3 nimeää HSL:n vastuutahoksi. Toimenpiteenä esitetään, että liikennevälineisiin mainostilaa myytäessä ja sopimuksia tarkistettaessa vastuutahot lisäävät sopimusehtoihin lausekkeen alkoholin mainontakiellosta raitiovaunuissa, metrossa, metroasemilla, linja-autoissa ja pysäkeillä.

HSL:n liikennöintisopimuksissa on myönnetty liikenneoperaattorille oikeus myydä mainostilaa kulkuneuvoissa. Tällä oikeudella on taloudellista merkitystä liikenteenharjoittajille, eikä voimassa oleviin sopimuksiin voi lisätä esitettyä rajoitusta yksipuolisesti. Selvästi suurin taloudellinen merkitys on HKL:n mainossopimuksilla metro- ja raitiovaunuliikenteessä. HKL:n johtokunta antaa esityksestä oman lausuntonsa ensi torstain kokouksessaan. HSL tukee liikenteen tilaajana HKL:n johtokunnan esittelijän esityksenmukaista lausuntoa. HSL:n käytössä ei ole tietoja operaattorien mainostuloista, kilpailutetussa bussiliikenteessä voidaan karkeasti arvioida alkoholimainonnan arvoksi useita satoja tuhansia euroja vuodessa. Kokonaisuutena alkoholimainonnan kieltämisellä olisi joukkoliikenteen rahoitukseen tuntuva vaikutus, jonka korvaaminen tulisi käsitellä osana päätöksentekoa toimenpideohjelmasta.

HSL:n omassa viestinnässä ei käytetä alkoholimainontaa. Metrossa ja raitiovaunuissa toimiva sähköisten informaationäyttöjen järjestelmä on HSL:n hallussa, mutta oikeus sen hyödyntämiseen mainostulojen hankkimiseksi on raideliikenteen hoitosopimusten perusteella HKL:llä.

Omilla toimenpiteillään HSL on keskittynyt torjumaan alkoholin aiheuttamia liikenneturvallisuusriskejä. Alkoholin käyttö on kielletty kaikissa HSL-alueen joukkoliikennevälineissä. Liikennöitsijöillä on omat toimintaohjelmansa, joilla vähennetään kuljettajien alkoholinkäyttöä ja estetään liikenteeseen lähteminen alkoholin vaikutuksen alaisena. Uusissa bussiliikenteen kilpailuttamishdoissa annetaan hyvitystä alkolukolla varustetuista autoista.

HSL:n hallitus päätti 14.12.2010 pitämässään kokouksessa antaa Helsingin kaupunginhallitukselle edellä mainitun mukaisen lausunnon.

14.12.2010

2517/01/013/131/2010

Lisätietoja antaa osaston johtaja Reijo Mäkinen, p. 4766 4230

HSL Helsingin seudun liikenne

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Suvi Rihtniemi
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Reijo Mäkinen
osaston johtaja

TIEDOKSI

HSL:n kirjaamo

S. Mäkelä

Helsingin kaupunginhallitus
PL 1, 00099
Helsingin kaupunki

HELSINGIN KAUPUNGIN KIRJAAMO HELSINGFORS STADS REGISTRATORSKONTOR	
Saapunut/Inkommit	
07. 01. 2011	
Dnro/Dnr	2009 - 2373 / 006
Tehtäväluokka Uppgiftsklass	L 38

Helsingin Bussiliikenne Oy on ehdottomasti vastuullisen alkoholikäytön toimenpideohjelman takana.

Kuitenkin soveltuvien osin, sillä toimintaamme määrittelee tieliikennelaki.

Tästä johtuen, meillä on sovittu käytännöstä, että epäsäännöllisin välein henkilökuntamme puhallutetaan toimintaohjeen mukaisesti.

Helsingissä 15.12.2010

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jussi Märtanen

henkilöstöjohtaja

Liite: Toimintaohje puhallutuksissa

29.11.2010

Helsingin kaupunginhallitus
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	01.12.2010

Helsingin kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 12.10.2010 Khs 20099-2373/006

VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Lausuntopyyntö Helsingin kaupunginhallitus on pyytänyt Etelä-Suomen aluehallintoviraston lausuntoa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Aluehallintoviraston lausunto

Kaupunginjohtaja Jussi Pajunen on osana Helsingin kaupungin strategiaohjelman 2009-2012 täytäntöön panoa asettanut työryhmän, jonka tehtävänä oli valmistella vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma Helsinkiin. Työryhmässä on ollut mukana Etelä-Suomen aluehallintoviraston edustaja.

Alkoholihaittojen vähentämisestä ovat vastuussa valtiolliset, alueelliset ja kunnalliset viranomaiset. Alkoholikäytön lisääntyessä sen aiheuttamat välittömät ja välilliset kustannukset yhteiskunnalle kasvavat ja valtaosa näistä kustannuksista koituu kuntien maksettavaksi. Kuntien, mukaan lukien Helsingin kaupunki, tulee aktiivisilla toimenpiteillään pyrkiä ehkäisemään alkoholihaittoja ja niistä aiheutuvia kustannuksia, eikä tyytyä vain passiiviseen maksajan rooliin. Kunnatkin voivat alueellaan tehdä alkoholihaittoja ehkäisevää politiikkaa toimenpideohjelmassa esitetyllä tavalla.

Aluehallintovirasto toteaa vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman olevan kokonaisuudessaan erinomainen ja siinä esitetään selkeästi niitä keinoja, jotka Helsingin kaupungilla on käytettävissä alkoholihaittojen torjuntaan. Suomessa alkoholinkäyttöön suhtaudutaan myönteisesti. Yleisen mielipiteen muuttaminen on tehokkain keino saada alkoholikulutus vähenemään. Tässä valtiolla, kunnilla ja viranomaisilla on merkittävä rooli yleisen mielipiteen muokkaajana ja muutoksen alkuunpanijana.

Helsingin kaupunki voi vaikuttaa yleiseen mielipiteeseen toimenpideohjelmassa esitetyin keinoin erilaisilla kampanjoilla. Lisäksi kieltämällä alkoholimainonta omistamillaan mainospinnoilla ja liikennevälineissä sekä järjestämällä päihteettömiä tilaisuuksia, kaupunki viestittää pidättäytyvästä suhtautumisesta alkoholinkäyttöön. Muutoinkin on ristiriitaista, että Helsingin kaupunki edistää alkoholikulutusta omalla toiminnallaan hakemalla joihinkin

järjestämiinsä tilaisuuksiin anniskelulupia ja sallimalla alkoholimainonta omistamillaan mainospaikoilla kun toisaalla kaupunki tekee ehkäisevää päihdetyötä ja torjuu alkoholihaittoja.

Oikeusturva- ja elinkeino-
valvontayksikön päällikö

Ylitarkastaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pirjo Partanen

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Riku-Matti Lehikoinen

15.12.2010

A/330/PME/2010
1839/02/2010/HPL

5x/MLR
Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1, 00099 Helsingin kaupunki
sähköposti: hallintokeskus@hel.fi

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	21-12-2010

Helsingin kaupungin hallintokeskuksen lausuntopyyntö Khs 2009-2373/006, 12.10.2010

VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMA

Helsingin kaupunki on pyytänyt 12.10.2010 Helsingin poliisilaitokselta lausuntoa laatimastaan Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Toimenpideohjelmaa valmistelleessa työryhmässä on ollut jäsen myös Helsingin poliisilaitokselta.

1. Kommentit toimenpideohjelman sisällöstä

Poliisilaitoksen näkemyksen mukaan toimenpideohjelman päämäärät ja tavoitteet ovat asianmukaiset. Sen sijaan joitakin Helsingin poliisilaitosta koskevia toimenpide-esityksiä tulisi muotoilla uudelleen, koska ne eivät ole nykymuodossaan toteuttamiskelpoisia. Ohjelmassa tulisi käsitellä myös alkoholin ja väkivallan välistä yhteyttä hieman laajemmin, jotta niiden välinen yhteys ja haitat tulisivat selkeästi esille.

2. Alkoholin ja väkivallan välinen yhteys

Väkivaltarikollisuus ja alkoholi liittyvät tiiviisti toisiinsa. Suurin osa pahoinpitelyrikoksiin ja henkirikoksiin syylistyvistä tekee tekonsa alkoholin vaikutuksen alaisena ja rikokset tapahtuvat usein alkoholin nauttimistilanteissa¹.

Henkirikollisuuden tason ja alkoholin kulutuksen (myynnin) välillä on selvä tilastollinen yhteys henkirikosten määrään ja niiden alueelliseen esiintymiseen. Keskimäärin henkirikollisuuden taso on maakunnassa sitä korkeampi, mitä korkeampi on alkoholin kulutus.²

Pahoinpitelyrikoksista noin 70 prosenttia on tehty alkoholin vaikutuksen alaisena.³ Alkoholihumalassa oleminen lisää myös vaaraa joutua väkivallan kohteeksi⁴.

¹ Oikeusministeriö 2005.

² Lehti & Kivivuori 2010, 36.

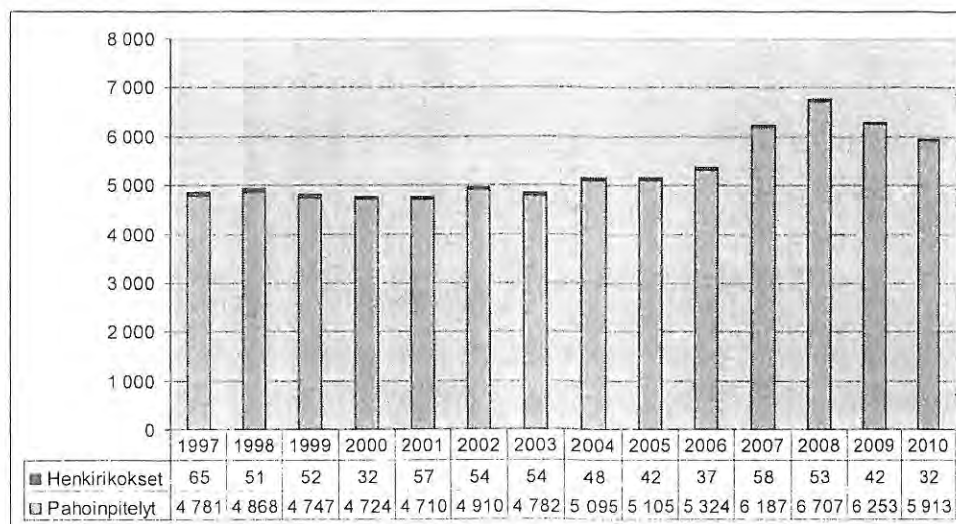
³ Lehti & Sirén 2008, 295–304.

⁴ Lehti, Sirén, Hinkkanen & Aaltonen 2010, 91.

15.12.2010

A/330/PME/2010
1839/02/2010/HPLKaavio 1. Henkirikokset ja pahoinpitelyrikokset Helsingissä vuosina 1997-2010⁵.

Helsingissä tapahtuneiden pahoinpitelyrikosten määrä on ollut viimeisten kolmen vuoden aikana korkealla tasolla ja kuluva vuosi ei tule tekemään poikkeusta. Marraskuun loppuun mennessä pahoinpitelyrikoksia oli kirjattu noin 5 900, mikä on noin 300 vähemmän kuin koko edellisenä vuonna. Henkirikosten osalta kehitys on ollut suotuisampi. Henkirikokset ovat jatkaneet laskua vuodesta 2007 lukien.

Ravintoloissa ja eri tyyppisillä yleisillä paikoilla tapahtuu vuosittain eniten pahoinpitelyrikoksia, karkeasti ottaen noin 65 prosenttia kaikista poliisille ilmoitetuista pahoinpitelyrikoksista. Toiseksi eniten niitä tapahtuu yksityisessä asunnossa. Katuväkivaltaa tapahtuu etenkin niillä alueilla, joissa liikkuu illan ja yön aikana paljon ihmisiä. Katuväkivalta liittyy ravintoloiden sulkemisaikoihin, jolloin ihmiset siirtyvät taksijonoihin tai rautatieasemalle lähteäkseen kotiin. Osa juhlijoista jää odottamaan aamun ensimmäisiä julkisia kulkuneuvoja tai muutoin vain viihtyy yöllisessä keskustassa. Katuväkivalta ja ihmisten alkoholinkäyttö korreloivat keskenään. Katuväkivaltilanne syntyy hyvin usein ravintolaillan päätteeksi ja kohteena on satunnainen tuntematon vastaan tulija. Katuväkivalta on pääsääntöisesti miesten välistä väkivaltaa, jolloin sekä uhri että tekijä ovat miehiä.

Alkoholin kulutuksen ja väkivallan yhteys on riippuvainen kulttuurista. Yhteyden voimakkuus vaihtelee ja on korkeampi niissä maissa, joissa juomisen kulttuuri ja juomatavat ovat voimakkaasti humalahakuisia. Suomalaisen juomatavan muuttumattomaan ytimeen kuuluu humalahakuinen juominen. Humalan tavoittelu on suomalaisessa juomakulttuurissa hyväksyttävää ja jopa arvostettua.⁶ Nykykäsityksen mukaan alkoholisidonnaisessa väkivallassa on kyse usean tekijän yhteisvaikutuksesta. Näyttäisi siltä, että on ihmisiä, joilla on samanaikainen taipumus sekä alkoholin runsaaseen kertajuomiseen, että väkivaltaisuuteen ja humaltuminen voimistaa heidän aggressiivisuuttaan. Myös alkoholihumalaan ja aggressiiviseen käyttäytymiseen liittyvät yksilökohtaiset ja sosiokulttuuriset odotukset ja normit ("humalassa saa tapella") saattavat edesauttaa väkivaltilanteiden syntyä.

⁵ Vuosi 2010 kostuu 1.1.30.11.2010 välisenä aikana kirjatusta rikoksista (Polsstat 2010).

⁶ Oikeusministeriö 2005.

15.12.2010

A/330/PME/2010
1839/02/2010/HPL

Lisäksi väkivaltaa edeltää usein väkivallan tekijän ja uhrin vuorovaikutus, jossa myös uhrin käyttäytyminen (ja päihtymys) voi olla syytke väkivallalle.

Ohjelman poliisia koskevat toimenpide-esitykset

Alkoholijuomien häiritsevän käytön ehkäisyä ja valvontaa koskevat toimenpide-esitykset olivat esillä Helsingin kaupungin turvallisuusohjelmaa valmistelleen katuväkivallan ehkäisyä ja vähentämistä pohtineen työryhmän loppuraportissa. Raportin toimenpide-esityksiksi on kirjattu muun muassa seuraavat kohdat:

Katuväkivallan ennalta estämiseksi viranomaiset, liikkeenharjoittajat ja muut yhteisöt valvovat kukin tehtäviensä sekä toimialansa mukaisesti ja tiiviin yhteistyön puitteissa alkoholin anniskelua, vähittäismyyntiä ja yleisillä alueilla tapahtuvaa nauttimista seuraavien toimintamallien avulla:

1. *Anniskelu- sekä vähittäismyyntipaikkojen tulee suorittaa alkoholin anniskelu ja myynti suunnitelmallisesti sekä valvontavelvoitteet huomioiden. Tämän kaltaisella omavalvonnalla tulee varmistaa:*

- *lakien, säädösten ja määräysten noudattaminen;*
- *anniskelupaikan asianmukainen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito;*
- *alkoholin myynnin sekä anniskelun estäminen alaikäisille ja selvästi päihtyneille;*
- *aikuisten liiallisesta alkoholinkäytöstä aiheutuvien haittojen ja häiriöiden ehkäiseminen; ja*
- *henkilöstön asianmukainen koulutus.*

Poliisi ja alkoholivalvontaviranomaiset opastavat sekä kouluttavat alkoholin vähittäismyyntiä ja anniskelua harjoittavia yhteisöjä omavalvonnan tehostamiseksi.

2. *Alkoholivalvontaviranomaisen tulee ottaa huomioon alkoholin anniskeluun ja vähittäismyyntiin liittyvässä lupaharkinnassa katuväkivallan torjuntaan liittyvät seikat, joihin lukeutuvat muun muassa asiakaspaikamäärät ja aukioloajat.*
3. *Poliisi ja alkoholivalvontaviranomaiset kohdentavat yhteistyössä valvontaa anniskelu- ja vähittäismyyntipaikkoihin. Erityisinä painopistealueina ovat anniskeluliikkeet, joiden toimitiloissa tai niiden lähiympäristössä esiintyy keskimääräistä enemmän väkivaltarikoksia ja järjestyshäiriöitä.*
4. *Poliisin, kunnallisviranomaisten ja yhteisöjen yhteistyönä toteutettua tehostettua näkyvää valvontaa kohdennetaan suunnitelmallisesti erityisesti niihin paikkoihin, joissa tapahtuu alkoholin käyttöön liittyvää katuväkivaltarikollisuutta ja häiriökäyttäytymistä.*
5. *Poliisi valvoo ja puuttuu johdonmukaisesti järjestyslain vastaiseen alkoholin nauttimiseen yleisillä paikoilla sekä erityisesti niillä alueilla joilla esiintyy keskimääräistä enemmän katuväkivaltaa ja häiriökäyttäytymistä. Poliisi ja Helsingin kaupungin sosiaalivirasto ottavat käyttöönsä koko*

15.12.2010

A/330/PME/2010
1839/02/2010/HPL

Helsingin alueella toimintamallin, jonka avulla puututaan johdonmukaisesti alle 18-vuotiaiden alkoholin käyttöön.⁷

3. Toimenpiteiden kommentointi

Toimenpideohjelman lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön puuttumisen tavoitteet ja toimenpiteet edellyttävät 3. kohdan osalta uudelleen muotoilemista. Sanat nollatoleranssi ja aina, eivät ole poliisitoiminnallisesti tässä kontekstissa mahdollisia toteuttaa, jonka vuoksi niitä ei ole myöskään tarkoituksenmukaista kirjata toimenpiteeseen. Sanojen poistaminen toimenpiteestä ei tarkoita kuitenkaan sitä, ettei asioihin puututtaisi niiden edellyttämällä vakavuudella.

Kohta 3. tulisi muotoilla seuraavasti:

Poliisi valvoo ja puuttuu johdonmukaisesti alaikäisten julkijuopotteluun ja aikuisten häiritsevään julkijuopotteluun. Alaikäisten kohdalla noudatetaan Klaari Helsingin Puutu Nyt! -toimintaohjetta.

Kohdassa neljä esitetyn toimenpiteen (Organisoidaan kaupan...) tarkoituksenmukaisuutta tulisi pohtia. Helsingissä on useita satoja liikkeitä, joissa myydään alkoholia. Tällaisia liikkeitä ovat muun muassa päivittäistavara-kaupat, kioskit ja huoltoasemat. Kattavaa jalkautuvaa työtä on hankala järjestää kaikkien liikkeiden kohdalle. Valvonnan hankaluutta lisää myös se, että alkoholijuomat hankitaan usein täysi-ikäisten sisarusten tai kavereiden avulla⁸.

4. Lopuksi

Toimenpideohjelman tavoitteet ovat asianmukaiset ja niiden saavuttaminen edellyttää usean paikallistason viranomaisen ja yhteistyötahojen yhteistyötä. Tavoitteiden saavuttaminen edellyttää paikallisen työn lisäksi poliittisen päätöksenteon tukea. Alkoholin saatavuutta voidaan säädellä esimerkiksi verotuksen avulla.

Tavoitteiden toteutumisen seuranta on luontevaa tapahtua sosiaaliviraston ja sosiaalilautakunnan toimesta. Tavoitteiden toteutumisen ja niihin sitoutumisen kannalta olisi tarkoituksenmukaista järjestää puolivuositain arviointikokous, johon osallistuisi edustaja kustakin toimenpideohjelmassa mainitusta viranomaisesta ja yhteistyötahosta. Edustaja nimettäisiin kunkin toimijan toimesta erikseen.

Poliisipäällikkö,
Poliisikomentaja

Apulaispoliisipäällikkö

XXXXXXX

Jukka Riikonen
XXXXXXXXXXXXXXXX

Lasse Aapio

⁷ Helsingin kaupunki 2009.

⁸ Alko 2003, 27.

IN

17.12.2010

Sj/MR

Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1
00099 Helsingin kaupunki

Khs dnro	2009-2373/006
Stri dn	
Saap./Anl.	20-12-2010

Lausunto Helsingin kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta

Päivittäistavarakauppa ry (PTY) kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja esittää lausuntonaan seuraavan:

PTY toteuttaa osana hallituksen alkoholiohjelmaa 2008-2011 sosiaali- ja terveysministeriön kanssa allekirjoittamaansa kumppanuussopimukseen perustuvaa kaupan ikärajavalvottavien tuotteiden omavalvonnan kehittämisohjelmaa. Tässä yhteydessä PTY:n omavalvontaohjeistusta on kehitetty kaikkien kaupan myymien ikärajavalvottavien tuotteiden osalta yhdessä valvontaviranomaisten kanssa. Omavalvontaohjeistuksen avulla varmistetaan, että työntekijöillä on käytettävissään käytännölliset ja vastuulliset toimintaohjeet ikärajavalvottavien tuotteiden myyntiä koskevien säädösten noudattamisesta.

PTY:n jäsenyritykset ovat päättäneet, että kaikilla niiden myymälöissä toimivilla kassahenkilöillä tulee olla suoritettuna PTY:n verkkokoulutuksena järjestämä ikärajapassikoulutus koskien ikärajavalvottavien tuotteiden myyntiä. Tällä hetkellä ikärajapassin on suorittanut yli 49 000 henkilöä.

PTY on perustanut yhdessä aluehallintovirastojen, Valviran ja Palvelualojen ammattiliitto PAM:in kanssa kaupan alkoholiasioiden neuvottelukunnan, jonka ensimmäinen kokous pidetään 2.2.2011. Neuvotteluryhmän tehtävänä on kehittää kaupan ja viranomaisten yhteistyötä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi tehostamalla myyntiä koskevaa omavalvontaa sekä omavalvonnan ja viranomaisvalvonnan välistä yhteistyötä.

PTY:n tavoitteena on toimia viranomaisten kanssa yhteistyössä alkoholihaittojen ehkäisemiseksi. PTY pitää erittäin myönteisenä Helsingin kaupungin aloitteellisuutta vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelman suunnittelemisessa ja käynnistämisessä.

Päämäärä 1, tavoite 4

Alkoholin kulutuksen vähentämistä koskevan päämäärän tavoitteen 4, alkoholilainsäädännön noudattamisen valvonnan tehostaminen, osalta toimenpideohjelmassa esitetään, että "poliisi ja Etelä-Suomen aluehallintovirasto tehostavat alkoholin anniskelutoiminnan ja vähittäismyynnin valvontaa, erityisesti alkoholijuomien myymistä ja välittämistä alaikäisille ja päihtyneille". Toimenpiteen vastuutahoiksi määritellään Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Helsingin poliisilaitos ja Päivittäistavarakauppa ry.

IN

17.12.2010

Alkoholin anniskelutoiminnan ja vähittäismyynnin valvonnan tehostaminen on perusteltu toimenpide Helsingin kaupungin vastuullisen alkoholinkäytön toimintaohjelman yhtenä tavoitteena. PTY jatkaa omavalvontansa kehittämistä ja osallistuu tarvittaessa yhteistyöhankkeisiin viranomaisten kanssa.

Myynnin valvontaa tulee aina suunnata mahdollisuuksien mukaan riskiperusteisesti kohteisiin, joissa valvonta on tuloksellista. Alkoholin myynti päivittäistavarakaupassa on hallittua ja sitä tuetaan määrätietoisella ohjeistamisella ja koulutuksella. PTY:n omavalvontaohjeen mukaan alkoholin välittämiseen puututaan kassoilla, jos sitä on syytä epäillä. Ongelmana on, että nuorten täysi-ikäiset ystävät ja usein jopa vanhemmat hakevat alkoholia ala-ikäisille, jolloin kassalla ei aina havaita mitään poikkeavaa. Viranomais- tai omavalvonnalla voidaan vaikuttaa alkoholijuomien välittämiseen vain rajoitetusti. Valvontaa tuleekin täydentää lasten vanhempiin ja täysi-ikäisiin ystäviin kohdistetulla valistuksella.

Päämäärä 2, tavoite 1

Lasten ja nuorten suojelemista alkoholilta koskevan päämäärän tavoitteen 1, raittiiden nuorten osuuden nuorista lisääntyminen ja mahdollisen alkoholin kokeilun ja käyttöön myöhentäminen, osalta toimenpideohjelmassa esitetään, että koulujen ja kotien välisessä yhteistyössä, kuten vanhempainilloissa, otetaan puheeksi vanhempien vastuu alkoholilainsäädännön noudattamisesta ja erityisesti alkoholin välittämisen lainvastaisuus alaikäisille.

PTY toteaa, että tarvittaessa vanhempainilloissa voitaisiin mahdollisesti kuulla myös koulua lähellä sijaitsevan myymälän omavalvontavastaavaa, joka voisi kertoa myymälän suorittamasta omavalvonnasta. Tällöin korostuisi lasten vanhempien ja ystävien vastuu, kun osoitettaisiin myymälän jo tekevän osansa.

Päämäärä 2, tavoite 3

Tavoitteessa 3 esitetään, että alkoholin myyntiä ja välittämistä alaikäisille valvotaan järjestämällä ostokokeiluja. PTY vastustaa ostokokeiluja, koska niissä tyypillisesti pyritään harhauttamaan kaupan työntekijöitä ja korostetaan myymälän työntekijän tekemiä virheitä.

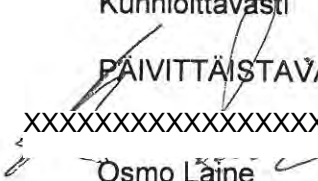
PTY näkee, että viranomaisten ja kaupan yhteistyön pitää tukea PTY:n omavalvonnassa kehittämishojelman toteuttamista. Esimerkiksi ikärajapassi on tärkeä aloite, jonka saamaa myönteistä vastaanottoa myymälöissä ei pidä vaarantaa ostokokeiluilla, joiden aikaansaamasta julkisuudesta on runsaasti kielteisiä kokemuksia.

Ostokokeilujen tulos on suurelta osin sattumanvarainen niiden perustuessa vain muutamaasi asiakaspalvelutapahtumaan.

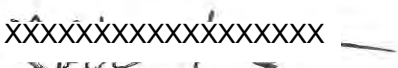
Kunnioitavasti

PÄIVITTÄISTAVARAKAUPPA RY

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Osmo Laine
toimitusjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ilkka Nieminen
johtaja

Raittiuden Ystävät ry

Kansalaistoimintaa terveen suomalaisen yhteiskunnan puolesta

Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dnro	
Saap./Anl.	14-12-2010
L 43	

13.12.2010

RAITTIUDEN YSTÄVÄT RY:N LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Raittiuden Ystävät ry (RY) kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja haluaa lausunnossaan kiinnittää huomiota erityisesti seuraaviin asioihin:

Toimenpideohjelma on hyvä ja monipuolinen kokonaisuus. Arvostamme sitä, että Helsinki haluaa osoittaa kantavansa laajaa ja erityistä vastuuta alkoholin käytön vähentämisestä ja päihdehaittojen ehkäisemisestä. Ohjelma tukee monin tavoin mm. vanhempia ja ehkäisevää päihdetyötä tekeviä järjestöjä heidän kasvatusta- ja valistustehtävissään. Ohjelman ehdottamat toimenpiteet muodostavat tehokkaan kokonaisuuden ja näemme, että on mahdollista saavuttaa asetetut päämäärät alkoholin kulutuksen vähentämiseksi, lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholilta sekä alkoholin ongelmakäytön varhaisen puuttumisen edistämiseksi. Ohjelma tukee asennemuutosta kohti vähemmän alkoholikeskeistä – ja alkoholimyönteistä Helsinkiä. Kulttuuri ei muutu itsestään, muutosta on edesautettava tehokkailla toimenpiteillä, vrt. esim. tupakka- ja liikenneturvallisuuspolitiikka joissa 1970-luvulta alkaneet muutokset ovat johtaneet myönteiseen ja pysyvään asenteiden muutokseen.

On selvää, että Helsingissä tunnetaan ja tiedetään parhaiten paikalliset alkoholin kulutustottumukset ja niistä johtuvat haitat. Tämä paikallinen tieto ja osaaminen tulee tehokkaasti ja monipuolisesti valjastaa alkoholin haittojen ehkäisyyn toiminnallisista ja rakenteellisista toimenpiteistä. Vastuullisen alkoholin käytön toimenpideohjelma on hyvä suunnitelma ja esimerkki yhteisöllisestä toiminnasta (community action), joka on eräs keskeinen keino Maailman Terveysjärjestön WHO:n keuhkokuumeen 2010 hyväksymässä maailmanlaajuisessa strategiassa alkoholin haitallisen käytön vähentämiseksi. Esimerkkejä toimivista kunnallisista ja alueellisista verkostoista alkoholin haittojen vähentämiseksi on olemassa eri puolilla maailmaa. **Toivomme, että Helsingin kaupunki hyväksyy Vastuullisen alkoholin käytön toimenpideohjelman päättävissä elimissään ja että kaikki kaupungin toimijat sitoutuvat sen toteuttamiseen. On erityisen tärkeää, että nämä asiat tiedotetaan siellä missä ei aiemmin ole totuttu ajattelemaan, että alkoholin haittojen vähentäminen kuuluu kaikille. Vain silloin kun kaikki kaupungin toimijat sitoutuvat yhteisesti tähän toimenpideohjelmaan, siinä tavoitellut päämäärät on mahdollista saavuttaa. Näin tehdessään Helsinki toimii edelläkävijänä muille Suomen kunnille.**

Raittiuden Ystävät ry kannattaa kaikkia toimenpideohjelmassa esitettyjä tavoitteita. Erityisen tärkeitä ovat mielestämme oheiseen liitteeseen kootut tavoitteet ja niiden toimenpiteet.

Annamme mielellämme lisätietoja, toiminnanjohtaja Tom Anthoni, puh. 040 773 9706.

Kunnioittavasti,

Raittiuden Ystävät ry

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Jaakko Nikula
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tom Anthoni
toiminnanjohtaja

LIITE RAITTIUDEN YSTÄVÄT RY:N LAUSUNTOON HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

"Alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä"

Toimenpideohjelman esittämä alkoholin mainontakielto ja alkoholiteollisuuden sponsoroinnin kielttäminen ovat linjassa WHO:n tavoitteiden kanssa ja tukevat sekä päämäärää alkoholin kulutuksen vähentämiseksi että lasten ja nuorten suojelemiseksi alkoholilta.

Tutkimusnäyttöä alkoholin mielikuvamainonnan vaikutuksista lasten ja nuorten päihteiden käyttöön on runsaasti. Käytettävissä oleva tutkimustieto vahvistaa, että mitä vähemmän nuoret altistuvat kiinnostaville ja mielenkiintoa herättäville mainoksille, sitä vähemmän heille koituu haittaa alkoholimainonnasta. Suomessa yli 90 % 13–17 -vuotiaista on ilmoittanut kohtaavansa alkoholimainontaa. Nykyinen alkoholin mielikuvamainonta vaikuttaa nuoriin, vasta identiteettiään rakentaviin ihmisiin, paljon voimakkaammin kuin aikuisiin.

Eri maissa alkoholin mainontaa rajoitetaan tai kielletään. Tuore esimerkki löytyy Barcelonasta, jossa alkoholin mainonta on kielletty kaupungin järjestämissä festivaaleissa. On perusteetonta väittää, että ns. liberaali alkoholipolitiikka runsaine ja värikkäine alkoholimainoksineen ei lisäisi alkoholin kulutusta ja haittoja. Mitä halvempia alkoholijuomat ovat, mitä enemmän niitä on tarjolla ja mitä enemmän niitä mainostetaan – sitä enemmän niitä myös käytetään ja niiden kulutuksesta syntyy haittoja. Jos tavoitteena on alkoholin kulutuksen ja haittojen vähentäminen, keinojen on oltava tehokkaita. 23 Euroopan maan kattava FASE-tutkimus kertoo, että tehokkaimmat alkoholin markkinointirajoitukset ovat Norjassa ja Ranskassa, joissa alkoholin mielikuvamainonta on kiellettyä.

"Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia". Käsité "pääsääntöisesti" on tulkinnanvarainen ja siksi ongelmallinen. Tämän tavoitteen toimenpiteiden 1. ja 3. kohdalla tulee eritellä ja perustella ne tilaisuudet, joissa alkoholitarjoilu sallitaan. Samoin alkoholittomien tarjoilujen suhdetta tulee seurata.

"Tuetaan eläkeikäisten alkoholitonta elämää"

Tavoite on väestörakenteen kehityksen myötä äärimmäisen tärkeä ja toimenpiteisiin tulee panostaa huomattavasti lisää tulevana vuosina. Kun eläkeläisten alkoholinkäyttö vähenee, se tulee keventämään sekä toiminnallisesti että taloudellisesti ikääntyvän väestön tarvitsemia yhteiskunnallisia palveluja.

YHTEENVETO

Suomessa alkoholin kulutus lisääntyi 17 % vuosien 2000 ja 2008 välillä. Alkoholin reaali hinnat olivat vuonna 2008 noin 17 % alemmalla tasolla kuin vuonna 2000. Keskeiset 2000-luvun havainnot ovat seuraavat: naisten humalakulutus on lisääntynyt huomattavasti, yli 50-vuotiaat ovat lisänneet kulutustaan kun aiemmat sukupolvet vähensivät sitä samassa iässä, alkoholia on ryhdytty juomaan entistä useammin, ja sitä juodaan entistä enemmän kotona. Alkoholimyönteisyys ja kulutuksen kasvu ovat toki puhuttaneet. Eri tasoilla on myös laadittu erilaisia suunnitelmia ja ohjelmia alkoholin kulutuksen ja sen haittojen kääntämiseksi laskuun, Valtioneuvoston vuonna 2003 tekemästä periaatepäätöksestä alkaen. Konkretiaa näissä ohjelmissa on ollut vähän. Helsingin kaupungin Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma erottuu selvästi edukseen, se on toimenpiteineen ja seurantasuunnitelmineen konkreettinen yritys luoda parempaa tulevaisuutta.

LAUSUNNON ANTAMINEN KAUPUNGINHALLITUKSELLE VASTUULLISEN
ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Khs dnro 2009-2373/006
Stn dnr
Saap./Anl. 16-12-2010
L30

Kaupunginkanslia on lähetteellään 12.10.2010 Dnro 2009-2373/006 pyytänyt Terve ja turvallinen kaupunki – neuvottelukunnalta lausuntoa Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelmasta.

Terve ja turvallinen kaupunki – neuvottelukunta on käsitellyt Vastuullisen alkoholinkäytön ohjelmaa kokouksessaan 14.12.2010. Koska suuri osa suomalaisista on huolestuneita alkoholin aiheuttamien haittojen kasvusta, on hyvä, että Helsingin kaupungille tehdään oma Vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma. Helsingin kaupungissa päihdehaittojen vähentäminen liittyy monen eri toimijan työkenttään. Jotta näiden eri toimijoiden työ edistäisi mahdollisimman hyvin helsinkiläisten terveyttä ja vähentäisi päihdehaittoja, täytyisi kaupungilla olla yhteinen näkemys alkoholin terveysvaikutuksista ja toiminnalle viitekehys, joka ei rajoitu pelkästään terveydenhuoltoon. Mikään yksittäinen toimenpide ei voi ratkaista päihdeongelmaa, vaan päihdeettömyyden edistämiseen tarvitaan erilaisia lähestymistapoja ja monipuolisia liittoutumia. Yhteinen vastuullisen alkoholinkäytön toimenpideohjelma tukee myös alueellisten toimijoiden kumppanuutta päihdetyössä.

Ohjelman yhtenä päämääränä on, että lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta. Suomalaisessa kulttuurissa ihannoidaan pyrkimystä erillisyyteen ja itsenäisyyteen ja osa helsinkiläislapsista joutuukin etsimään polkunsu a aikuisuuteen ilman tarvitsemaansa tukea. Muutos lapsuudesta on tullut repaleiseksi, pidemmäksi ja haavoittuvaksi. Tutkijat puhuvat identiteettihorisontista ja syrjäytyneillä se on lyhyt ja ahdistunut; eletään päivä kerrallaan ilman odotuksia. Näköalat kuuluvat nuoruuteen, näköalattomuus peritään yhä useammin sosiaalisesti. Turvallisissa kiintymyssuhteissa elämäntaipaleensa aloittanut omaa aikuisenakin positiivisen käsityksen itsestään sekä luottaa, että muut auttavat ja tukevat, kun siihen on tarvetta. On tärkeää, että kaupungin kaikessa toiminnassa ja hankkeissa vahvistetaan lasten ja nuorten kasvuympäristön suojaavia tekijöitä.

Kouluissa voitaisiin alkoholilainsäädännön ohella keskustella vanhempien kanssa laajemminkin kouluterveyskyselyn tuloksista ja herätellä yleisemmin keskustelua hyvästä lapsuudesta. Neuvottelukunta on ollut 14 vuoden ajan mukana toteuttamassa kouluterveyskyselyä, jonka tuloksista löytyisi monipuolista aineistoa vanhempainiltaan.

Vuonna 2008 Terve ja turvallinen kaupunki-neuvottelukunta palkitsi erään vartijan, joka osoitti aitoa välittämistä ja aikuisuutta puuttumalla asiaan, kun Alkosta myytiin viinaa 14 – vuotiaalle. Alkoholiin suhtautumisen ongelmallisuutta kuvastaa se, että asianomainen henkilö ei halunnut minkäänlaista julkisuutta palkitsemiselle.

Kolmantena päämääränä on "Alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain" Pyrittäessä tähän tärkeään päämäärään on muistettava, ettei syrjäytetä niitä ryhmiä, joiden hyvinvointia yritetään lisätä. Puuttamalla ajoissa alkoholin ongelmakäyttöön vähennetään inhimillisiä kärsimyksiä, lisätään yleistä turvallisuutta ja vähennetään muiden palvelujen taloudellisia paineita.

Terveysten edistämisessä päihdeongelmia ei ehkäistä pelkästään uhkia torjumalla vaan kokonaisvaltaisesti positiivisista lähtökohdista. Terveysten edistäminen tapahtuu parhaiten toimimalla integroidusti eritasoisten terveyteen vaikuttavien tekijöiden parissa.

Toimenpideohjelma on hyvin tehty, sen rakenne on selkeä ja eri toimijoiden on helppo löytää siitä omaan työhönsä sovellettavat kohdat. Toimenpideohjelman päämäärät ja tavoitteet ovat kannatettavat ja toimenpide-ehdotuksille on selkeästi valittu vastuuorganisaatiot. Neuvottelukunta tukee esitettyjä toimenpiteitä.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Paula Kokkonen
puheenjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Marja-Kirsti Eliasson
sihteeri
marjakirsti.eliasson@hel.fi

TERVEYDEN EDISTÄMISEN KESKUS
CENTRET FÖR HÄLSOFRÄMJANDE
FINNISH CENTRE FOR HEALTH PROMOTION

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	02.12.2010

01.12.2010

Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

LAUSUNTO HELSINGIN KAUPUNGIN VASTUULLISEN ALKOHOLINKÄYTÖN TOIMENPIDEOHJELMASTA

Terveiden edistämisen keskus ry (Tekry) kiittää saamastaan lausuntopyynnöstä ja haluaa kiinnittää lausunnossaan huomiota erityisesti seuraaviin seikkoihin.

Terveiden edistämisen keskus pitää toimenpideohjelmaa hyvänä ja monipuolisena kokonaisuutena. On huomionarvoista, että Helsingin kaupunki haluaa osoittaa kantavansa laajasti vastuuta päihdehaittojen ehkäisemisestä. Kaupungin toimenpideohjelma tukee monin tavoin mm. vanhempia heidän kasvatustehtävässään.

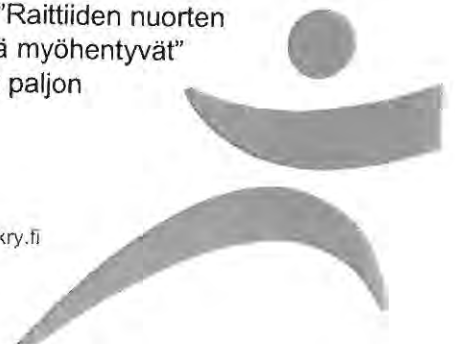
Seuraavassa ohjelman sisältöjä tarkastellaan tavoitteittain. Alkoholinkulutuksen vähenemiseen tähtäävä tavoite numero 1 "Alkoholia käyttävä helsinkiläinen vähentää omaa alkoholinkäyttöään" on sisällöltään melko valistuspainotteinen ja tiedon lisäämiseen tähtäävä. Helsingin kaupungilla on laaja palveluverkosto, jossa kohdataan helsinkiläisiä kaikissa ikäkaaren vaiheissa. Tämä kokonaisuus olisi hyödyllistä hahmottaa ja kirjata ylös. Esimerkiksi mini-interventio tulee esiin myöhempien tavoitteiden kohdalla, mutta se sopisi erinomaisesti tämän tavoitteen alle.

Tavoite numero 21 "alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä" on erittäin kannatettava, koska mainonnan rajoitukset tukevat myös yksilöihin ja ryhmiin suunnattua terveystasvatusta ja valistusta. Ilman rakenteissa tapahtuvaa muutosta myös terveystasvatukselta ja valistukselta menetetään kärki.

Tavoite numero 3 "Helsingin kaupungin tapahtumat ovat pääsääntöisesti alkoholittomia". Tavoitetta on lievennetty lisäämällä tekstiin käsite 'pääsääntöisesti'. Erilaisten tilaisuuksien ja tapahtumien tarjoilua tulee seurata, jotta saadaan käsitys siitä, millaisessa suhteessa järjestetään alkoholillista ja alkoholitonta tarjoilua.

Tavoite numero 4 "Alkoholilainsäädännön noudattamisen valvontaa tehostetaan". Vastuutahoiksi on nimetty Helsingin poliisilaitos, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Päivittäistavarakauppa ry. Kyseisille toimijoille tulisi varmistaa tehostetun valvonnan vaatimat resurssit.

Lasten ja nuorten suojelemiseen alkoholilta liittyvä tavoite numero 1 "Raittiiden nuorten osuus nuorista lisääntyy ja mahdollinen alkoholin kokeilu- ja käyttöikä myöhentyy" painottaa kotien ja koulujen välistä yhteistyötä. Järjestöt ovat luoneet paljon

erilaisia välineitä käytettäväksi esimerkiksi vanhempainilloissa. Tätä materiaalia kannattaa hyödyntää.

Tavoite numero 2 "Aikuisten alkoholinkäytöstä lapsille ja nuorille aiheutuvat haitat vähenevät Helsingissä" ei sisällä lainkaan kohtaa, jossa kotona tapahtuva alkoholinkäyttö näkyisi. Vanhempien päihteidenkäyttö tulee ottaa puheeksi esimerkiksi päiväkodeissa. Myös muita kaupungin palveluja käytettäessä, kuten terveyspalveluissa, tulee etenkin perheellisten asiakkaitten osalta ottaa esiin alkoholinkäyttö lasten ja nuorten seurassa.

Tavoitteen numero 3 "Lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön puuttumista tehostetaan" taustatekstissä oleva tieto poliisin kotihälytyksistä liittyy selkeämmin tavoitteeseen numero 2. Toimenpidelistan viimeiseen kohtaan, jossa käsitellään jalkautuvaa yhteistyötä aikoina, jolloin alkoholimyynti lisääntyy, on hyvä lisätä järjestötoimijat.

Alkoholin ongelmakäytön varhaiseen puuttumiseen liittyvä tavoite numero 2 "Tuetaan eläkeläisten alkoholiton elämää" voisi sisältää konkreettisia toimenpiteitä ehkäisevän työn osalta. Esimerkiksi päivätoiminta tuottaa mielekästä tekemistä ja ennaltaehkäisee päihdehaittoja.

Tavoite numero 3 "Työttömien aktivointia ja työllistämispolkuja kehitetään" käsittelee pitkäaikaistyöttömyyttä. Toimenpiteet ovat kaventuneet yhteen eli työttömien työllistämiseen sosiaalisten yritysten kautta. Toimenpiteinä voisi olla lisäksi esimerkiksi yhteistyön tehostaminen työmarkkinatuen saajien aktivointiasteen nostamiseksi tai kuntouttavan työtoiminnan lisääminen kaupungin omissa toimipaikoissa.

On ansiokasta, että ohjelmalle on mietitty myös konkreettinen toteutumisen seurantasuunnitelma. Yhdeksi mittariksi voisi terveydenhuoltoon luoda järjestelmän, jossa kaikki ensiapuun tulevat puhallutetaan Kymenlaakson mallin mukaisesti. Samoin lapsiperheiden alkoholin riskikäytön esille nouseminen ei saisi olla ainoastaan äitiys- ja lastenneuvoloiden varassa. Audit-kyselyä voisi säännönmukaisesti käyttää ainakin kaikissa terveydenhuollon yksiköissä.

Annamme mielellämme lisätietoja, allekirjoittaneen lisäksi kehittämispäällikkö Ritva Varamäki, puh. (09) 7253 0343.

Kunnioittavasti

Terveyden edistämisen keskus ry

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Janne Juvakka
toiminnanjohtaja

Lausunto

10.12.2010

Sg/ank
Helsingin kaupunginhallitus
Hallintokeskuksen kirjaamo
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Khs dnro	2009-2373/006
Stn dn	
Saap./Anl.	13-12-2010
Lyt	

Terveys - Hälsan ry kiittää saamastaan mahdollisuudesta antaa lausuntonsa toimenpideohjelmaan.

Terveys ry pitää toimenpideohjelmaa hyvänä ja monipuolisena kokonaisuutena. Ohjelmasta on huomattavissa, että Helsingin kaupunki haluaa kantaa laajasti vastuuta päihdehaittojen ehkäisemisestä. Tässä lausunnossa on kommentoitu hyvästä kokonaisuudesta vain Terveys ry:n toimialueeseen kuuluvia asioita.

Toimenpideohjelmaan kerätyt taustat ja tietoperusta on ansiokkaasti koottu ja siitä on kaupungin toimijoille varmasti paljon apua työhön. Myös kuvitus tukee tekstiä ja antaa hyvin esimerkkejä esim. mainontaan liittyvistä asioista.

Päämäärä 1: Alkoholinkulutus vähenee Helsingissä

Tavoitteessa 1 on toimenpiteinä hyödynnetty hyvin sosiaali- ja terveysjärjestöjen suunnittelemia ja toteuttamia kampanjoita.

Tavoite numero 2 "alkoholimainontaa vähennetään Helsingissä" on erittäin kannatettava, koska mainonnan rajoitukset tukevat myös yksilöihin ja ryhmiin suunnattua terveyskasvatusta ja valistusta. Alkoholiiin liittyy niin suuria kansanterveydellisiä riskejä, että tiukat rajoitukset mainonnassa ovat perusteltuja. Sallimalla alkoholimainonta nykyisellään hämärretään käsityksiä alkoholijuomien vaaroista ja haitoista. Alkoholimainonnan rajoittaminen ja mielikuvamainonnan kieltäminen vähentävät alkoholihaittoja erityisesti lasten ja nuorten osalta. Lisäksi alkoholimainonnan kieltäminen on verotus- ja hintapolitiikan jälkeen tehokkain käytettävissä oleva keino vähentää yleisesti alkoholihaittoja.

Päämäärä 2: Lapsia ja nuoria suojellaan alkoholilta

Päämäärän tavoite 1 "Raittiiden nuorten osuus nuorista lisääntyy ja mahdollinen alkoholin kokeilu- ja käyttöikä myöhentyvät" painottaa kotien ja koulujen välistä yhteistyötä. Järjestöt ovat luoneet paljon erilaisia välineitä käytettäväksi esimerkiksi vanhempainilloissa. Näitä menetelmiä ja välineitä kannattaa hyödyntää monipuolisesti.

Tavoitteen numero 3 "Lasten ja nuorten alkoholinkäyttöön puuttumista tehostetaan" on erittäin kannatettava ja on hyvä, että toimenpiteissä on maininta, jossa veloitetaan kaupungin työntekijät ottamaan aina yhteyttä

vanhempiin tavatessaan alaikäisen päihtyneen. Ehdotus tukee lasten-suojelulain toteutumista.

Päämäärä 3: Alkoholin ongelmakäyttöön puututaan varhain
Kokonaisuus on monipuolinen ja ehkäisevää puolta korostava.

On lisäksi ansiokasta, että ohjelmalle on mietitty myös konkreettinen to-teutumisen seurantasuunnitelma mittareineen. Työnjako ja vastuutahot tulee kuitenkin suunnitella niin, että seuranta tulee luonnolliseksi osaksi eri työntekijöiden arkea.

Terveys - Hälsan ry:n puolesta

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kristiina Hannula
toiminnanjohtaja
kristiina.hannula@terveysry.fi
www.terveysry.fi